

AQATA KRİSTİ QARA QƏHVƏ



BÖLÜM 1

Erkül Puaro özünün balaca rahat mənzilində əyləşib, məmnunluq duyğusuyla səhər yeməyi yeyirdi. Bu mənzil “Uaytholl” adlanan evdə yerləşirdi. 1934-cü ilin mayı idi. Səhər-səhər gözəl, günəşli hava hökm sürürdü. Yəqin elə buna görə də isti şokoladla təzə bişirilmiş briş kömbəsinin dadı daha ləzzətliydi. Adətən qaydalardan geri çəkilməyən Puaro, daha bir fincan şokolad və briş kömbəsi istədi. O, Corcu gözləyə-

gözləyə qarşısındakı masanın üstündən səhər poçtunu götürdü.

Puaro səliqəli olmağı sevirdi. Poçt əvvəlcədən hazırlanmışdı. Yığın-yığın üst-üstə qalaqlanmış zərflərin ağzı nə zamansa, lap çoxdan Qastinqsin ad gününə hədiyyə edilmiş balaca qılınca bənzəyən xüsusi bıçaqla səliqəylə açılmışdı. Birinci yığında daha çox reklam təklifləri olan zərflər, digər yığında cavab verilməsi vacib olan məktublar vardı. Puaro bu zərflərin hamısını səhər yeməyindən sonra, özü də səhər saat 10-dan tez olmadan yerbəyer etmək qərarına gəldi. Puaro həmişə deyirdi ki, özünə hörmət edən peşəkarlar səhər saat 10-dan tez işə başlamazlar. Əlbəttə,

araşdırma apararkən başqa məsələ, onda olar. Köhnə vaxtlarda bir dəfə Puaro ilə Qastinqs hava qaranlıqkən evdən çıxmışdılar, özü də yalnız ona görə ki...

Ancaq Puaro xoşbəxt keçmişlə bağlı xatirələrə qapılmaq fikrində deyildi. Onun Qastinqslə birlikdə üstünü açmaq istədiyi cinayət işi çoxdan bağlanmışdı. Çünki “Böyük dördlük” adlı beynəlxalq cinayətkar təşkilat öz mövcudluğuna son qoymuşdu, köhnə əziz dost Qastinqs isə arvadıyla birlikdə Argentinaya köçmüş, elə o vaxtdan da öz rançosunda yaşayırdı. Düzdür, bir neçə gün əvvəl o, Londona qayıdıb, amma işlə bağlı gəlib, özü də çox qalası deyil. Puaro ilə Qastinqsin

yenidən birlikdə işləməsi isə çətin ki, mümkün olacaqdı. Brioş kömbəsi yeməsinə, pəncərədən şəfəq saçan günəşə baxmayaraq, Puaronun kefi yox idi. Əlbəttə, indi istifadə olduğundan, o yalnız özü üçün maraq doğuran cinayət işlərinin araşdırılmasını öhdəsinə götürə bilərdi. Ancaq Puaro Qastinqssiz darıxırdı, onsuz oyunun elementləri pərən-pərən olurdu, nə bir tamaşaçı olurdu, nə də Puaronun ecazkar zəkasına qiymət verən tapılırdı. Bu bir yana qalsın, son zamanlar cinayət işlərində maraqlı məqamlar yerli-dibli yox idi. Bunun səbəbi o idi ki, ya cinayətkarların təxəyyülü tükənmişdi, ya da heç bir tapmaca-filan, heç bir sirr qalmamışdı, yalnız heyvərələr vardı, bu

heyvərələr isə zorakılıq etməkdən, asan yolla pul qazanmaqdan başqa bir şey qanmırdılar. Belə alçaqların, heyvərələrin törətdikləri cinayətlərin açılmasına isə Erkül Puaro zaman sərf etməyi qüruruna sığışdırmırdı.

Elə bu dəmdə Puaronun fikirlərini Corc dağıtdı. Corc əlindəki məcməyidə Puaronun arzuladığı bir fincan gözəl dadlı şokolad gətirərək səssiz-səmirsiz içəri daxil oldu, Puaro bu ləzzətli şokoladı dadından məst olmaq üçün arzulamırdı, ona görə arzulayırdı ki, qeyri-iradi olaraq günəşli yaz səhərini bir neçə dəqiqəliyinə olsa da uzatmaq, bununla da hüznü günün qədəmlərindən uzaqlaşmaq istəyirdi. Bu hüznü gün parkda gəzintidən,

Soxo məhəlləsində yerləşən yaxşı bir restorana getməkdən başqa heç nə vəd etmirdi. O, yenə Soxo məhəlləsində sevimli restoranına gedəcəkdə, yenə orda tək-tənha nahar edəcəkdə, əvvəl “yeməyə nəyiniz var” sualını verəcəkdə, sonra isə pəştet, dəniz dili və daha nələrə yeyəcəkdə...

Elə bu əsnada Puarro gördü ki, Corc onun qarşısına bir fincan şokolad qoydu, adəti üzrə mətbəxə getmədi, Puaronun yanında durub, ona nəsə danışmağa başladı. Eyibsiz-nöqsansız, təmkinli, təpədən-dırnağa britaniyalı olan Corc dünyanın ən yaxşı xidmətçisiydi. Corcla bir damın altında neçə illər yaşayan Puarro onu dünyada hamıdan çox

qiymətləndirirdi, əməyinə dəyər verirdi. Corc elə adamdır ki, dindirsen danışar, dindirməsən, heç kəlmə də kəsməz. O, bütün Londonun ən nüfuzlu ailələrində baş verən hadisələrdən xəbərdar idi, səliqədə və xırdaçılıqda isə bəlkə də yalnız detektivin özünə güzəştə gedərdi. Puaro tez-tez Corca deyirdi: “Corc, sizin şalvar ütüləməyinizə söz ola bilməz, amma təxəyyülünüz... Təxəyyül yoxdur sizdə”. Elə, ya belə, Erkül Puaronun təxəyyülü hər ikisinin bəsi idi, ona görə də Corcun yaxşı şalvar ütüləməsini Puaro daha dəyərli bacarıq hesab edirdi. Bəli, Corc kimi xidmətçisinin olmasında Puaronun bəxti yüksək dərəcədə gətirmişdi.

– ...və mən özümdə cəsarət taparaq dedim ki, ser, sizə bu gün səhər zəng etsinlər, – Corc davam edirdi.

– Üzrlü hesab edin, əziz Corc, – Puaro dedi. – Başım bir az qarışdı. Səhv etmirəmsə, mənə dünən zəng olunduğunu dediniz, eləmi?

– Bəli, cənab Puaro. Siz xanım Oliverlə teatra gedərkən zəng gəlmişdi. Mən bu barədə qeyd qoymadım, çünki tamaşa gec başlayırdı.

– Məni xəbər alan kim idi?

– Klod Emori adlı centlmen idi, cənab Puaro. Onun nömrəsini yazıb, götürdüm, deyəsən, hardasa Surreydən zəng etmişdilər. Həmin zəng edən centlmen dedi ki, çox incə məsələ var və xahiş etdi ki, siz ona zəng

edərkən, əgər telefonu başqa bir nəfər götürsə, onda siz öz adınızı deməyin və işlə bağlı yalnız onunla danışın.

– Təşəkkür edirəm, Corc. Yazdığınız nömrəni telefonun yanına qoyun, – Puarro dedi.
– Mən əvvəl “Tayms” qəzetini vərəqləyim. İndi səhər tezdən zəng etmək düzgün olmaz, özü də incə məsələlə bağlı.

Corc razılıq əlaməti olaraq başını yelləyib, otaqdan çıxdı, Puarro isə fincandakı şokoladdan içə-içə, təzə xəbərlər olan qəzeti götürüb eyvana çıxdı.

Qəzətdəki xəbər sütunlarını tələm-tələsik nəzərdən keçirən Puarro qəzeti qırağa qoydu.

Qəzetin beynəlxalq aləmdə baş verənlərdən bəhs edən səhifəsində yenə də həmişəki kimi dəhşətli xəbərlər vardı: Almaniyada Hitler bütün məhkəmələrin onun partiyasına tabe olmasını nəzərdə tutan dəhşətli qanun qəbul edib, Bolqarıstanda, Puaro üçün daha kədərli, onun öz doğma vətəni Belçikada hakimiyyətə faşistlər gəlmişdi, Mons şəhəri yaxınlığındakı şaxtada isə partlayış baş vermiş, ilkin məlumatlara görə, nəticədə qırx iki insan həlak olmuşdu. Yerli xəbərlər az olsa da, daha yaxşıydı. Məsələn, tennisçilər, nəhayət, hakimiyyətin inadkarlığını ram edərək, özləri üçün Uimblonda şortda oynamaq hüququ əldə etmişdilər. Puaro nekroloqları oxumadı, çünki

həmin gün ölənlər ya onun yaşlılarıydı, ya da ondan daha cavan olanlar idi.

Puaro qəzeti qırağa qoyub, ayaqlarını özünə qolay qaydada skamyada rahatladı və yırğalanan hörmə kürsüdə yelləndi. Puaro onun evinə zəng etmiş cənab Klod Emorinin adını dodaqaltı mızıldayırdı. Bu ad ona tanış gəlirdi. Deyəsən, o bu adı haradasa eşitmişdi, amma harda eşitdiyini xatırlaya bilmirdi. Bu cənab Klod kimdir belə? Bəlkə siyasətçidir? Ya vəkildir? Bəlkə məmurdur? Cənab Klod Emori. Emori.

Puaro otağa qayıtmaq qərarına gəldi, amma fikrini dəyişdi. Zərif səhər günəşi ona xoş təsir

edirdi. Günorta hava qızmağa başlayanda isə istidən eyvanda oturmaq olmur.

– Hava qızanda gedib “Kim kimdir?” kitabına baxaram. Möcüzəvi kitabdır, bu kitabda cəmiyyətdə az-çox tanınmış istənilən şəxs barədə məlumat var, demək, cənab Klod barəsində də nəsə bir məlumat olmalıdır. Bəs birdən olmasa, onda necə? – bu suala bəstəboy detektiv Puarro yalnız çiyinlərini çəkməklə cavab verdi. O, snob idi və titullara hörmətlə yanaşırdı. Əgər cənab Puaronun diqqətini çəkən cənab Klod Emorinin adı kitabda yalnız titullarına görə çəkilmirsə, o zaman demək, o, böyük detektivin onun işilə məşğul olmasını haqq edir.

Qəfildən yel çəkdi və küləyin əsməsi, həmçinin şiddətlənmiş maraq Puaronu eyvandan çıxmağa vadar etdi. Puaro kitabxanaya getdi, məlumat kitabçaları olan şkafi açdı və qırmızı cildli, üstündə isə qızılı döymə hərflərlə “Kim kimdir?” yazılan qalın kitabı çıxardı. O, kitabın səhifələrini vərəqləyərək, axtardığını tapdı və oxudu:

– Cənab Emori Klod (Qerbert); zadəgan, ithaf olunur. 1927; doğulub 24 noyabr 1878-ci il. Anası Elen Qrem (1929-cu ildə ölüb); təhsili: Veymut məktəbi, Kral kolleci, London. Fiziki tədqiqat laboratoriyaları: “General elektrik”, 1905; HQK Farmboro (radiodalğalar), 1916; Aviasiya Nazirliyinin

Elmi-Tədqiqat İnstitutu, Svonec, 1921; xətt sürətləndiricilərdə hissəciklərin sürətlənməsinin yeni qaydasını aşkar edib, 1924; fizika sahəsindəki xidmətlərinə görə “Monro medalı”, nəşrlər: müxtəlif elmi jurnallarda. Ünvan: “Ebbot-Kliv”, Market-Kliv yaxınlığında, Sarrey. Telefon: Market-Kliv 314. Klub: “Ateney”.

– Əlbəttə, – Puaro astadan mızıldandı, – bu, məşhur alim imiş...

Bu adı harada eşitdiyi Puaronun yadına düşdü. Bir neçə ay əvvəl Puaro əlahəzrət kraliça hökumətini gözdən sala biləcək bəzi itmiş sənədləri axtarıb tapmağa müyəssər olmuşdu. O zaman hökumətin üzvlərindən biri

Puaroya demişdi ki, nazirliklərdə qəbul edilmiş qərarlar əhəmiyyətli sənədlərin təhlükəsizliyinə zəmanət vermir.

– Məsələn, – onda hökumətin üzvü dedi, – cənab Klod Emori elmi ideyanın işlənməsiylə məşğul olur, bu elmi ideya, ələlxüsus da müharibə olacağı təqdirdə hökumət üçün həddindən artıq vacibdir. Biz Klod Emoriyə yeni laboratoriya təklif etdik. Bu laboratoriyada həm onun özü, həm də kəşfləri mühafizə altında olardı. Ancaq Klod Emori heç bu barədə eşitmək belə istəmədi. İndi də özünün şəhər kənarındakı evində çalışır. Belə yerdə, hansı təhlükəsizliyə təminatdan söhbət gedə bilər?! Dəhşət!

– Qərribədir, – Puaro kitabı yerinə qoyaraq dedi, – bəlkə cənab Klod məni mühafizəçi kimi işə dəvət etmək istəyir? Məni nə hərbi sirlər maraqlandırır, nə də məxfi silah. Amma əgər cənab Klod...

Qonşu otaqda telefon zəng çaldı və Puaro Corcun səsini eşitdi. Bir dəqiqə keçdi, Corc kitabxanada peyda oldu.

– Cənab Puaro, sizə Klod Emori zəng edib, – xidmətçi Corc dedi.

Puaro telefona yaxınlaşdı.

– Allo. Erkül Puaro sizi dinləyir, – o dedi.

– Puaro? Biz sizinlə görüşməmişik, amma yəqin ikimizin də tanıdığı adamlar var. Mənim adım Emoridir. Klod Emori...

– Əlbəttə, sizin barənizdə eşitmişəm, cənab Klod, – Puaro cavab verdi.

– Qulaq asın, Puaro. Məncə, çox pis vəziyyət yaranıb. Daha doğrusu, deyəsən, yaranıb. Yəni buna elə də əmin deyiləm. Məsələ bundadır ki, mən elementar zərrəciklərin sürətlənməsinin hesablanmasıyla məşğul olurdum. Dərinliklərinə kimi varmayacam, amma Müdafiə Nazirliyində bu işi çox vacib iş sayırlar. İndi bu iş yekunlaşıb, mən düstur çıxartdım, bu düsturun sayəsində yeni çox güclü partlayıcı maddə hazırlamaq mümkündür. Ancaq son dövrlər şübhələnmək üçün müəyyən əsaslarım yaranıb, sanki mənim düsturumu elə evimizdəkilərdən kimsə

oğurlamağa çalışır. Bundan artığını deyə bilmərəm, ancaq istirahət günlərində bizim Ebbot-Kliv adlı evimizə qonaq gəlsəydiniz, sizə çox minnətdar olardım. Sizdən xahiş etmək istərdim ki, mənim kağızlarımı götürüb Londona aparasınız və nazirlikdə çalışan bir nəfərə verəsiniz. Müəyyən səbəblərlə əlaqədar olaraq kuryer çağıra bilmirəm. Mənə diqqəti cəlb etməyən, elmə aidiyyəti olmayan, ancaq bununla belə, çox ağıllı bir adam lazımdır.

Puaro bir dəqiqəliyinə Klod Emorinin dediyi sözlərdən fikrini yayındırıb, güzgüyə baxdı, yumurta kimi daz başına, burma bığlarına baxdı və düşündü ki, heç kim indiyədək onu, yəni Erkül Puaronu “diqqəti

cəlb etməyən” adlandırmağı ağılından keçirməyib. Ancaq məşhur alimlə görüşmək, həm də fürsətdən istifadə edib, ertəsi gün şəhərin gözəl havasında gəzişmək və sadəcə, Surrey qraflığından Uaytholla çox vacib, amma bir çoxları üçün elə də maraq doğurmayan kağızları daşımaqla bir daha hökumətin etimadını qazanmaq fikri Erkülə çox cəzbedici göründü.

– Əziz cənab Klod, sizə kömək əlimi uzatmaqdan çox məmnun olardım, – Erkül həmsöhbətinin sözünü kəsərək dedi. – Əgər siz narazı deyilsinizsə, mən şənbə gününün səhəri gəlib kağızları götürərdim və bazar ertəsi sizi

qane edən vaxtda kağızları aparardım. Sizinlə tanışlığıma çox şadam.

“Qəribədir”, – deyə Puaro dəstəyi asaraq fikrə daldı. Əgər Klodun bu hesablamalarıyla xarici kəşfiyyat maraqlansaydı, bunu birtəhər anlamaq olardı, amma ailə üzvlərindən birini...

Puaro onsuz da iki günə orada, yerindəcə bu məsələni ayırd edəcək.

– Corc, – Puaro evindəki xidmətçini çağırırdı, – lütfən, mənim isti yun paltomu və nahar kostyumumu təmizləməyə aparın. Bu paltarlar cümə günü mənə lazım olacaqlar, şənbə günü isə mən iki günlüyünə şəhərdən çıxıram.

Puaro bu sözləri elə dedi ki, sanki həmişəlik Mərkəzi Asiya çöllüklərinə getmək istəyirdi.

Sonra telefona tərəf çevrilib, başqa bir nömrəni yığdı.

– Əzizim Qastinqs, – o dedi, – siz müəyyən bir zaman kəsiyində Londonu və oradakı işlərinizi bir kənara qoya bilərsinizmi? Yazda Surreydə...

BÖLÜM 2

Cənab Klod Emorinin Ebbot-Kliv adlı evi cənub-şərqi Londondan iyirmi beş mil aralıda, balaca şəhərin yaxınlığında daha dəqiqi, həddən artıq genişlənmiş Market-Kliv kəndində, bir neçə akr ölçüsü olan Emorinin malikanəsində yerləşirdi. Kraliça Viktoriyanın dönəmindən qalmış bu bina tarixi binaların siyahısına daxil olmamışdısa da, öz böyüklüyü və gözəlliyi ilə diqqəti cəlb edirdi. Bu bina meşəylə örtülmüş təpələrin arasındakı düzəngahda mövqe tuturdu. Ağacların və kol-kosların arasından evin çöl qapılarına doğru qumlu-çınqıllı dolanbac yol gəlirdi. Evin digər tərəfində bir az baxımsız bağ, yaşıl çəmənlik və çıxıntılarla yuxarı qalxan yamac vardı.

Erkül Puaro ilə telefon danışığından iki gün sonra, cümə günü cənab Klod Emori özünün elə də böyük olmayan, amma bir alim üçün zəruri şəraiti olan kabinetində əyləşmişdi. Bu kabinet evin birinci mərtəbəsinin sağ tərəfində yerləşirdi. Qaş qaralırdı. Qonq səsinin kəsilməsindən bir neçə dəqiqə ötmüşdü. Eşikağası Tredvell qonqu nahar yeməyinin başlanmasıyla əlaqədar vurmuşdu. Tredvellingin yaxşı xasiyyəti, anlaşılmaz sifəti vardı. Evin yeməcxanası binanın arxa tərəfində yerləşirdi.

Qonq çalınarkən, cənab Klod yerindən qalxmadı, qonqun sədalarına uyğun barmaqlarını masaya döyəcəliyirdi, adətən

həmişə hədsiz həyəcanlı olanda belə edərdi. 50 yaşlı Klod Emorinin səliqəylə geriyə daranmış, alnını açmış saçlarına çoxdan dən düşmüşdü. Onun adətən soyuqqanlı olan bəsirətli mavi gözlərinin baxışları indi əndişə və çaşqınlıqla doluydu.

Kabinetin qapısı yumşaq döyüldü və Tredvell içəri daxil oldu.

– Üzr istəyirəm, cənab Klod. Mən, sadəcə, bilmək istəyirdim ki, siz qonq səsini eşitdinizmi?

– Hə, Tredvell, eşitdim, üzr istəməyin. Zəhmət olmasa, hamıya deyin ki, mən indi gəlirəm. Deyin, indi telefonla danışırım.

Doğrudan da, zəng etməyim çox vacibdir. Mənsiz nahara başlayın, gələcəm.

Tredvell heç bir söz demədən getdi. Cənab Klod isə dərindən köksünü ötürüb telefonu özünə tərəf dartdı. Yazı masasının yeşiyindən yazı kitabçasını çıxartdı, tələm-tələsik özünə lazım olan səhifəni tapdı və dəstəyi qaldırdı. Telefonçunun səsini eşidib dedi:

– Sizi Market-Klivdən narahat edirlər. Üç-bir-dörd. Məni Londonla birləşdirin...

Cənab Klod nömrəni dedi və zəngi gözləməkdəyəkən arxası üstə kresloya söykəndi. Yenə əsəbi gərginliklə barmaqları masanı taqqıldadırdı.

Bir neçə dəqiqə ötdü, cənab Klod Emori ətrafında altı nəfərin əyləşdiyi masanın başındakı yerində oturdu. Cənab Kloddan sağda onun qardaşı qızı Barbara və yeganə oğlu Riçard Emori, Riçardın yanında evə qonaq gəlmiş italyalı həkim Karelli, cənab Klodun qarşısında isə onun bacısı Kerolayn əyləşmişdi. Kerolayn subay yaşlı xanım idi, bir vaxtlar evin sahibəsi olmuş xanım Emori öləndən bəri evin təsərrüfatına Kerolayn baxırdı. Cənab Klodun sol tərəfində katibi Edvard Reynor və oğlu Riçardın arvadı Lüsiya oturmuşdu.

Onların sözləri tutmurdu. Kerolayn istəyirdi ki, evin sahibəsi kimi, qonağı kübar

söhbətlərlə məşğul etsin, amma həkim Karelli nəzakətlə eyham etdi ki, buna qətiyyəən ehtiyac yoxdur. Kerolayn Edvarda tərəf çevrildi, amma bu mehriban, yaxşı tərbiyə görmüş cavan oğlan onun mənasız fikirlərinə qarşı çıxdı və bu fikirlərin tamam yersiz olduğunu söylədi. Cənab Klod kəlmə kəsmədən, hamını soyuq baxışlarla süzürdü. Qaşqabaqlı Riçard Emori gözünü boşqabdan çəkmirdi. Bir dəfə o, arvadına baxdı, amma onun gözlərində kədər qarışıq bir həyəcan vardı. Bu adamların arasında kefikök olan yalnız Barbara idi. Barbara xalasını ikiəlli dəstəkləyirdi.

Tredvell desert verməyə başlayan zaman hamı üçün gözlənilməz olaraq, cənab Klod

yaxşı eşidilməsi üçün hündür səslə eşikağasına xitab etdi:

– Tredvell, zəhmət olmasa, Market-Kliv qarajına zəng vurun və onlardan xahiş edin ki, saat səkkizə on beş dəqiqə işləmiş stansiyaya maşınla sürücü göndərsinlər, qoy sürücü London qatarını qarşılasın. Bu qatarla bir adam gələsindir, mən həmin adamı çox səbirsizliklə gözləyirəm.

– Oldu, cənab Klod, – Tredvell cavab verib, otağı tərək etdi.

Tredvell qapıdan çıxarıcıda Lüsiya nəsə anlaşılmaz üzrxahlıqlar edərək yerindən götürülüb otağı tərək etdi, az qala Tredvelli yıxacaqdı.

Yeyin addımlarla böyük zala çıxan Lüsiya dəhliz boyu qaçıb, evin arxa tərəfindəki böyük otağa getdi. Dəbdəbəli olmasa da, çox rahat otaq idi, həm evin kitabxanası, həm də qonaq otağıydı. İki fransız pəncərəsi yaşıl yamaca çıxırdı, daha bir qapı cənab Klodun digər qonşu kabinetinə açılırdı. Bir tərəfdə buxarı, onun üst tərəfində qədimi saatlar, bir neçə bəzək-düzək əşyaları və vaza, vazanın içində isə buxarıda yandırmaq üçün kağızlar vardı.

Bunlardan başqa, otaqda böyük kitab şkafı, bir neçə stul, kreslo, yazı masası, masanın üstündə telefon aparatı, qəhvə mizi, divan, üstündə qrammofon və qrammofon plastinkaları duran daha bir masa vardı. Başqa

bir masanın üstünə kitablar yığılmışdı, yumru masanın üstündə isə parıldayan mis güldanda böyük güllər göz oxşayırdı. Bütün mebellər təzə deyildi, amma antikvar sayılacaq qədər də köhnə sayılmazdı.

Lüsiya 25 yaşlı gözəl-göyçək, çiyinlərinədək uzanmış qalın qara saçları, qonur gözləri olan, səmimi və sərbəst bir qız idi. O, kədərli halda otağın ortasında dayandı. Sonra hara getməli olduğunu, nə etməli olduğunu bilmədiyindən, fikri dağınıq halda pəncərəyə yaxınlaşdı, pərdəni açdı və qatılaşan qaranlığa tamaşa etdi. Pəsdən köksünü ötürdü, alnını şüşəyə dayadı və nələrsə barədə fikrə dalaraq beləcə dayandı.

Zaldan xanım Emorinin bərk səsi eşidildi, bu səs bütün evi bürüdü.

– Lüsiya, Lüsiya, hardasan? – xanım Emori çağırırdı.

Heç bir dəqiqə də keçmədi ki, xanım Emori qapıda peyda oldu. Xanım Emori qardaşı Kloddan bir neçə yaş böyük idi. Həmişə bir yerdə dinc durmurdu, ora-bura vurnuxurdu. Xanım Emori yaxınlaşıb Lüsiyanın əlindən tutdu və onu divanda əyləşdirdi.

– Əzizim, sakitləş. Gəl bir yerdə oturaq, – dedi. – İndi özünü ələ alacaqsan və bununla da hər şey yaxşı olacaq.

Lüsiya əyləşdi və xanım Emorinin təsəllisinə cavab olaraq minnətdarlıqla gülümsündü.

– Hə, əlbəttə, – Lüsiya cavab verdi. – Mən, demək olar ki, artıq sakitləşmişəm.

Onun tələffüz etdiyi sözlərdə heç bir qüsur-filan yox idi, bəlkə də həddindən artıq qüsursuz idi, amma qarşı tərəfin adət etmədiyi intonasiyalar onu əcnəbiyə bənzədirdi.

– Nəsə özümü pis hiss etdim, qorxdum birdən yaddaşımı itirərəm, – Lüsiya sözünə davam edirdi. – Axmaqlıqdır. Hələ indiyə kimi başıma belə iş gəlməmişdi. Nə baş verdiyini nəsə özüm də kəsdirə bilmirəm. Xahiş edirəm, yemək otağına qayıdın, Kerolayn xala. Mən bir

azdan gələcəm, qoyun özümə gəlim, gələcəm.

– Xanım Emorinin dalğın baxışları ilə qarşılaşan Lüsiya çantasından burun dəsmalını çıxardı. – Bir dəqiqə, – dedi, – budur, artıq özümü tam yaxşı hiss edirəm.

Kerolayn şübhəylə Lüsiyaya baxdı.

– Əzizim, bütün gecəni nədənsə gözümə heç yaxşı dəymədin, – Kerolayn həyəcanla Lüsiyanın bənizinə baxaraq dedi.

– Doğrudanmı pis görünürəm?

– Hə, – xanım Emori cavab verdi və Lüsiyaya yaxınlaşdı. – Əzizim, bəlkə soyuqlamısan? – Kerolayn həyəcanla soruşdu. – İngiltərənin istisi dəhşətdir. Bura səninçün

İtaliya deyil. İtaliya gözəl ölkədir, tez-tez xatırlayıram İtaliyanı.

– Ah, İtaliya, – Lüsiya dalğın-dalğın təkrarladı və fikri dağınıq halda çantasını divana qoydu. – İtaliya...

– Səni anlayıram, əzizim, anlayıram. Sən yəqin evindən ötrü çox darıxırsan. Burda bizdə çox fərqlidir, həm camaatın xasiyyəti fərqlidir, həm də iqlim şəraiti. Həm də səninçün yəqin elə, ya belə, həmişə soyuqdur. İtalyanlar...

– Yox. Mən qətiyyən darıxmıram! – Lüsiya xanım Emorini təəccübləndirən coşqunluqla ucadan dedi: – Yox!

– Belə həyəcanlanma, əzizim, adamın öz doğma ev-eşiyindən ötrü darıxmasında utanılası bir şey yoxdur ki...

– Yox, – Lüsiya təkrarladı. – Mən İtaliyaya nifrət edirəm. Həmişə də nifrət etmişəm. Mən burda sizinlə birlikdə olmaqdan xoşbəxtəm. Heç bir darıxmaq-filan olmadan xoşbəxtəm!

– Əzizim, səndən bu sözləri eşitmək çox xoşdur, – Kerolayn dedi, – fikrimcə, sən nəzakətli olduğundan belə danışırısan. Əlbəttə, biz sənin burda özünü öz evindəki kimi hiss etməyin üçün əlimizdən gələni etmişik, amma öz evindən ötrü darıxmaq çox təbiidir. Anadan ayrı yaşamaq...

– Xahiş edirəm, belə deməyin, – Lüsiya onun sözünü kəsdi, – ana barədə danışmağa gərək yoxdur.

– Yaxşı, əzizim, nə deyirəm ki, əgər sənə pis təsir edirsə, danışmaram. İstəməzdim mənim sözlərim səni kədərləndirsin. Bəlkə səninçün buruna çəkilən duz gətirim? Otağında var.

– Yox, təşəkkür edirəm, – Lüsiya cavab verdi. – Artıq özümü yaxşı hiss edirəm. Narahat olmayın.

– Heç bir narahatlıq-filan yoxdur, – Kerolayn dedi. – Mənim çox gözəl duzum var, çəhrayı çalarlıdır, sevimli flakonumdadır. Özü də çox bərk təsir edir. Ammoniya duzudur,

yoxsa ammiakadır-nədir, adını heç yadda saxlaya bilmirəm. Özü də istər ammiaka olsun, istər ammoniya olsun, hər nə olur olsun, bu duz səninçün vanna duzu deyil.

Lüsiya cavab olaraq iltifatla Kerolayna gülümsündü və heç bir söz demədi. Xanım Emori ayağa qalxıb, fikirli halda, öz “sevimli flakon”unun arxasınca gedib-getməmək barədə düşünərək ortada duruxub qaldı. O, qeyri-ixtiyari olaraq balıqları düzəltdi.

– Hə, yəqin sən soyuqlamısan, – Kerolayn dedi. – Səhər-səhər lap sağlam görünürdün. Həm də yəqin dostun gəldiyindən bir az həyəcanlandın. O sənin həmyerlin həkim Karellidir. Onun gəlişi səninçün gözlənilməz

oldu, eləmi? Yəqin onun gəlişi səndə çox böyük təəssüratlar oyatdı.

Kerolayn danışmaqdaykən, Riçard otağa daxil oldu və Lüsüyanın nədən büzüşüb balıqlara söykəndiyini, nədən üşüyə-üşüyə çiyinlərini əsdirdiyini anlaya bilmədi.

– Əzizim, yenə nə oldu sənə? – xanım Emori ucadan dedi. – Yenə bayılırsan?

Riçard içəri keçib, arxasınca qapını bağladı və divana yaxınlaşdı. Riçard otuzyaşlı, yaraşlıq cavan oğlan idi, parlaq saçları, orta boyu vardı, cüssəli birisiydi.

– Kerolayn bibi, siz yeməyinizi yarımçıq qoydunuz, – Riçard xanım Emoriyə müraciətlə

dedi. – Lüsüya bir azdan özünü yaxşı hiss edəcək. Mən onunla qalaram.

– Ah, Riçard, eləsə mən yerimə qayıtsam yaxşıdır, – Kerolayn dedi, qərarsız-qərarsız qapıya yaxınlaşdı, amma iki addım atdıqdan sonra dayandı. – Sən atanı tanıyırsan axı, – Riçarda dedi, – yaxşı bilirsən ki, atan qəflətən gələn qonaqlardan xoşlanmır. Xüsusilə də yad qonaqlardan. Ona görə də bizə qonaq gəlmiş həkim Karellini heç də ailəmizin dostu adlandırmaq olmaz.

Kerolayn bu sözləri deyib, Lüsüyaya tərəf çevrildi:

– Biz elə bayaqdan bu barədə söhbətləşirdik, elə deyilmi, Lüsüya? Sadəcə,

demək istəyirəm ki, mən anlaya bilmədim, əgər sənin İngiltərədə olduğunu bilmirdisə, həkim Karelli necə oldu Market-Klivdə peyda oldu. Əlbəttə, sən onunla təsadüfən kənddə görüşərkən, sizin onu qonaq çağırmaqdan başqa əlacınız yox idi. Axı sən onun gəlişini gözləmirdin, elə deyilmi, Lüsiya?

– Əlbəttə, gözləmirdim, – Lüsiya cavab verdi.

– Dünya doğrudan da dözülməzdir. Mən bütün ömrüm boyu bunu deyirəm, – xanım Emori davam edirdi, – amma sənin dostunun siması xoş təsir bağışlayır.

– Siz belə hesab edirsiniz?

– Əlbəttə. Baxan kimi əcnəbi olduğu bilinir, – xanım Emori dedi, – bununla belə, sifəti xoş təsir bağışlayır. Üstəlik, ingiliscə yaxşı danışır.

– Hə, çox yaxşı danışır.

Xanım Emori deyəsən nəyisə anlamaq istəyirdi.

– Doğrudanmı sən onun İngiltərədə olduğunu bilmirdin? – xanım Emori soruşdu.

– Heç ağıma da gəlməzdi! – Lüsiya hərarətlə dedi.

Riçardın baxışları arvadı Lüsiyaya zillənmişdi.

– Sənin üçün yaxşı sürprizdir, – Riçard arvadına dedi.

Lüsiya Riçarda iti nəzər saldı, heç bir cavab vermədi. Xanım Emorinin sifəti işıldadı.

– Yəqin, – o dedi, – siz onunla çoxdan tanışsınız, əzizim?! Yəqin evdə onunla dostluq edirdiniz, eləmi? Əlbəttə, dostluq etməyib, nə edəcəkdiniz ki...

– Heç vaxt, biz heç vaxt onunla dostluq etmirdik, – Lüsiya cavab verdi. Onun sözlərindən kədər yağdı.

– Belə de. Yəni tanış adamdır, sadəcə, bununla belə, bizimlə nahara əyləşdi. Mən həmişə deyirəm ki, bütün əcnəbilərdə az da olsa həyasızlıq var. Əzizim, səni nəzərdə tutmuram ha, – Kerolayn qızarıb dedi. – Mən demək istəmirdim ki... Axı sənün bir tərəfin

ingilisdır. – Kerolayn sual dolu baxışlarla qardaşı oğlu Riçarda baxdı və əlavə etdi: – Hətta demək olar ki, Lüsiya tamamilə ingilisdır, elə deyilmi, əzizim?

Riçard heç bir söz demədi, tövrünü pozmadan qapıya yaxınlaşdı, qapını açdı, bununla da bir daha bildirmək istədi ki, Kerolayn qonaq otağına qayıtsa yaxşıdır.

– Yaxşı, – xanım Emori dedi və yenə də qərarlı-qərarlı çıxışa doğru hərəkət etdi. – Əgər siz deyirsinizsə ki, mənim daha heç bir köməyim dəyə bilməz...

– Bəli, sizin heç bir köməyiniz dəyə bilməz, – Riçard dedi və heç sözlərini

yumşaltmağa da cəhd etmədən bibisinin qarşısında qapını qətiyyətlə açdı.

Xanım Emori əlini yellədi, ürkək-ürkək Lüsüyaya gülümsədi və otaqdan çıxdı. Riçard isə canına rahatlıq gəlibmiş kimi köksünü ötürdü, bibisinin arxasınca qapını möhkəm qapadı və arvadının yanına qayıtdı.

– Çox çərənçidir, – Riçard gileyləndi. – Mən artıq düşünürdüm ki, heç vaxt getməyəcək.

– Riçard, o mənə kömək etmək istəyirdi.

– Əlbəttə. Yenə də canfəşanlıq göstərdi.

– Məncə, o məni çox istəyir, – Lüsüya pəsdən dedi.

– Nə? Hə, əlbəttə, – Riçard dalğın-dalğın dedi.

Riçard arvadına zillənmiş gözlərini kənara çəkmirdi. Müəyyən zaman kəsiyində hər ikisi susdular. Sonra Riçard arvadına tərəf əyilərək soruşdu:

– Mənim də köməyimə ehtiyac duymadığına əminsənmi?

Lüsiya zorla gülümsəyərək cavab verdi:

– Heç kimin köməyinə ehtiyacım yoxdur, təşəkkür edirəm, Riçard. Yemək otağına qayıda bilərsən. Artıq özümü yaxşı hiss edirəm.

– Yox, – Riçard cavab verdi. – Mən səninlə qalacam.

– Mən tək qalmaq istəyirəm.

Riçard divanın arxasına keçdi.

– Sənə rahatdırmı? İstəyirsən, başının altına balış qoyum?

– Mənə elə belə də rahatdır. Amma... içəridə bir az boğanaq hava var. Pəncərəni aç bilərsən?

Riçard pəncərəyə yaxınlaşdı və cırıltı səsi çıxdı.

– Lənət şeytana! – o dedi. – Qoca pəncərəyə qıfıl qoyub. Açırsız açmaq mümkün deyil.

Lüsiya titrədə-titrədə büzüşdü.

– Eybi yox, – Lüsiya dedi. – Qoy bağlı qalsın.

Riçard əlini pəncərənin cəftəsindən çəkdi, masa arxasında əyləşib, əllərilə başına dayaq verdi.

– Bizim bu qocamız çox gözəl insandır. Elə hey durmadan nələrsə kəşf edir, – Riçard mövzunu dəyişdi.

– Hə, – Lüsiya razılaşdı. – Yəqin bundan yaxşı da pul qazanıb.

– Yəqin, – Riçard qaşqabaqlı cavab verdi.
– Amma məsələ burasındadır ki, o, pul müqabilində kəşflər etmir. Alimlər bir-birinə bənzərlər. Onları maraqlandıran ideyadır, qalan məsələlər heç veclərinə də deyil. Hissəciklərin sürətlənməsini kəşf edib bu qoca, lənət şeytana!

– Sənin atan dahidir.

– İngiltərədə mənim atam kimi fizik çətin tapılar, – Riçard mısmırığını sallayıb arvadıyla razılaşdı. – Amma bəri heç olmasa evdə ondan başqa da adamların yaşamasını hərdən-birdən xatırlasaydı. – Riçard bu sözləri deyərkən daha da acıqlandı. – Şəxsən atam mənə qara quruşluq dəyər vermir.

– Bilirəm, – Lüsüya razılıq əlaməti olaraq başını yellədi. – O, səni evdə əsir kimi saxlayır. Niyə atan səni ordudan çıxmağa məcbur etdi?

– Yəqin istəyirdi ki, mən də onun yoluyla gedim. O, anlamaq istəmir ki, məndən fizik çıxmaz. Mənim heç vaxt bu sahədə

qabiliyyətim olmayıb, heç bundan sonra da olası deyil. – Riçard bu sözləri deyib, stulla birlikdə divana yaxınlaşdı və yenə başını əllərinə söykədi. – İlahi, Lüsiya, hərdən mən lap ümitsizliyə qapılıram. Atamın pulu çoxdur, amma o, qazandığı pulların hamısını qəpiyinəcən apardığı təcrübələrə xərcləyir. Sənsə düşünürdün ki, o, nələrisə mənə miras qoyacaq.

Lüsiya dərhal şax durdu.

– Yenə bu pullar! – Lüsiya ucadan dedi. – İndi hər şey pulların ətrafında dövrən edir. Pullar!

– Amma pullarsız mən heç kiməm! – Riçard yüksək səslə dedi. – Mən hörümçək

torunda vurnuxub qalan milçək kimiyəm!

Milçək kimi!

Lüsiya canıyananlıqla ərinə baxdı.

– Riçard! – dedi. – Elə mən özüm də...

Riçard həyəcanla Lüsiyaya baxdı, ona nəşə demək istədi, amma Lüsiya ərinə onun sözünü kəsməyə macal vermədi.

– Mən də heç nə edə bilmirəm. Amma bir çıxış yolu tapmalıyıq.

Lüsiya gözlənilmədən ayağa qalxıb, ərinə yaxınlaşdı, əllərini onun çiyinlərinə qoydu və yalvardı:

– Sən Allah, Riçard, nə qədər gec deyil, apar məni buralardan!

– Aparım? – Riçard eşitmirmiş kimi soruşdu. – Hara aparım axı?

– Hara istəyirsən apar, – Lüsiya hərarətlə cavab verdi. – Hara istəyirsən! Bircə bu evdən uzaq olaq! Mən qorxuram, Riçard. Qorxuram. Burda çoxlu kölgələr var... – Lüsiya ətrafa elə səksəkəylə baxdı, sanki doğrudan da kölgə görməkdən qorxurdu. – Həddən çox...

Riçard yerindən qalxmadı.

– Pulsuz hara gedəcəyik? – O, güclə dilləndi və arvadının üzünə baxaraq, acı-acı davam etdi. – Cibində siçanlar oynayan adamın arvadı olmaq heç yaxşı deyil, eləmi, Lüsiya?

Lüsiya geriyə çəkildi.

– Bu nə sözdür, deyirsən? – Lüsiya ucadan dedi. – Bu sözlərinlə nə demək istəyirsən axı?

Riçard sakit bir tövrlə Lüsiyaya baxdı, Riçardın üzü solğun və ehtirassız idi.

– Riçard, bu gün sənə nə olub belə? – Lüsiya soruşdu. – Sən heç özün-özünə bənzəmirsən...

Riçard dərhal ayağa qalxdı.

– Mən?!

– Hə. Nə olub?

– O olub ki... – Riçard udqundu. – Heç nə. Hər şey qaydasındadır.

O, qapıya tərəf çevrildi, amma Lüsiya ərinə otaqdan çıxmağa imkan vermədi.

– Riçard, əzizim... – Lüsiya dedi. Riçard arvadının əllərini boynundan araladı. – Riçard!
– Lüsiya təkrarladı.

Riçard əllərini arxasında düyünləyib, yuxarıdan aşağı Lüsiyaya baxırdı.

– Sən məni bu qədər axmaq sanırsan? – Riçard soruşdu. – Elə bilirsən, bu köhnə dostunun sənə necə məktub verməsini görmədim?

– Sən demək istəyirsən... düşündün ki, guya...

Riçard arvadının sözünü ağzında qoydu:

– Niyə sən masanı tərک etdin? Sən özünü pis hiss etmirdin. Bu, sadəcə, bir bəhanəydi. Sən, sadəcə, istəyirdin həmin məktubu təklikdə

oxuyasan. Heç yeməyin sonunu gözləməyə də səbrin çatmadı. Sən səbirsizlənirsən, elə buna görə də hamıdan canını qurtarmağa çalışırsan. Əvvəl Kerolayn bibidən, sonra isə məndən.

Riçardın hiddət və ağrı dolu gözləri soyuq-soyuq baxırdı.

– Riçard, – Lüsiya ah çəkdi, – sən dəli olmusan. Bu nə sözlərdir, deyirsən! Sənin necə ağlına gələ bilər ki, guya mənimlə Karelli arasında nəşə var?! Sən bu qədərmi məni aşağılayırsan?! Əzizim, Riçard, mənim üçün yalnız və yalnız sən varsan. Səndən başqa heç kim yoxdur həyatımda. Sən bunu anlamaya bilməzsən.

Riçard gözlərini arvadından çəkmirdi.

– Həmin məktubda nə vardı? – Riçard tövrünü pozmadan soruşdu.

– Heç nə... heç nə.

– Eləsə məktubu göstər görüm.

– Mən... göstərə bilmərəm, – Lüsiya dedi.

– Məktubu cırdım.

Riçard soyuq-soyuq gülümsündü.

– Xeyr, cırmamısan. Göstər deyirəm! – Riçard tələb etdi.

Lüsiya ərinin gözlərinə baxaraq bir az duruxub qaldı, sonra cavab verdi.

– Riçard, – dedi, – yəni sən mənə inanmırsan?

– Məktubu səndən zorla alacam, – Riçard arvadını süzüb, dişlərini qıcadı və irəli addım ataraq dedi. – Mən nə etdiyimi bilmirəm.

Riçard əlini arvadına uzatdı, Lüsiya isə ərinin belə gözlənilməz hərəkətindən geriyyə çəkildi, elə baxdı, sanki baxışlarıyla ərini dayandıрмаğa çalışırdı. Qəflətən o, geriyyə çevrildi.

– Yox, – Riçard özü-özüylə danışmış kimi dedi, – elə məsələlər var ki, onu etmək düzgün deyil.

Riçard arvadına zillənmiş baxışlarını çəkmirdi.

– And içirəm, Lüsiya, işdir, əgər məktubu vermirsənsə, onda özüm Karellidən hər şeyi öyrənəcəm.

Lüsiya ərinin əlindən yapışdı.

– Riçard, belə etmə. Lazım deyil. Xahiş edirəm, lazım deyil. Yox!

– Öz sevgilinin taleyindən narahat oldun, eləmi? – Riçard qəzəblə gülümsündü.

– Karelli mənim sevgilim deyil, – Lüsiya incik-incik dedi.

Riçard arvadının çiyinlərindən tutdu.

– Bəlkə də sevgilin deyil... Hələlik, – Riçard dedi. – Yəqin indi Karelli...

Elə bu məqamda zalda səs-küy qopdu, Riçard özünü ələ alıb susdu, buxarıya tərəf

qanrıldı, ordan siqaret qutusunu götürdü, alışqanı çəkib siqaretini yandırdı. Kitabxana qapısı açıldı, bu zaman səslər daha gur eşidildi. Lüsiya üzü solğun halda, əllərini sıxıb, taqətsiz halda, bir az əvvəl ərinin oturduğu stula çökdü.

Kitabxanaya xanım Emori ilə Barbara daxil oldular. 21 yaşlı Barbara son dərəcə müasir qız idi. O, Lüsiyaya yaxınlaşaraq, çantasını divana atdı.

– Salamlar, necəsən, yaxşısan? – Barbara soruşdu.

BÖLÜM 3

Lüsiya özünü zorla gülümsəməyə məcbur etdi.

– Hə, əzizim, təşəkkür edirəm, – Lüsiya cavab verdi. – Hər şey qaydasındadır. Narahat olma.

Barbara gülümsəyərək öz qarasaçlı gözəl-göyçək baldızına baxdı.

– Hə, de görüm, Riçardı sevindirdinmi? Riçard şaşırmadı ki? – Barbara soruşdu. – Axı bütün məsələ elə buna görədir, deyilmi?

– Sevindirdim? Şaşırdı? Nəyi nəzərdə tutduğunu anlamıram, – Lüsiya qımıldandı.

Barbara əllərini körpəsinə layla deyirmiş kimi tutdu. Buna cavab olaraq Lüsüya, sadəcə, kədərlə gülümsündü və narazılıq əlaməti olaraq başını yellədi, xanım Emori isə dəhşətlə əllərini şappıldatdı.

– Barbara, sən həddini aşırısan! – Lüsüya ucadan dedi.

– Burda nə var axı?! – Barbara dedi. – Hamı uşaq doğa bilər.

Bibi qəzəblə Lüsiyaya baxdı.

– İndiki zəmanədə qızlar özlərini nə hesab edirlər?! – Kerolayn heç kimə müraciət etmədən səsləndi. – Sənin yaşında mən heç vaxt analıq barədə belə həyasızlıqla

danışmazdım, heç o vaxtlar belə danışmağa imkan da verməzdilər mənə.

Elə bu məqamda qapı çırpıldı və Lüsiya dönərkən ərinin içəri daxil olduğunu gördü.

– Görürsənmi, Riçard utanır, – Kerolayn qardaşı oğlunun arvadına dedi, – günahkar isə sənsən.

– Bilirsən, Kerolayn xala, – Lüsiya dedi, – mən sənənin viktoriyaçı olduğunu bilirəm, onunla ən azı iyirmi il birgə yaşamalı olmusan. Nə deyək, sən öz zəmanənin adamısan. Amma sənə onu deyim ki, mən də zəmanənin adamıyam!

– Bəlkə də mən viktoriyaçıyam, amma elə şeylər var ki... – Kerolayn sözə başladı, amma Barbara finxırıb Kerolaynın sözünü kəsdi:

– Viktoriyaçıları sevirəm. Əlbəttə, körpələri kələm gülündən tapırlar. Bir fikirləşin, necə də gözəldir!

Barbara çantasında eşələndi, siqaret qutusu, alışqan çıxardı və siqaretini alışdırdı. Sonra o, sözünə davam etmək istədi, lakin xanım Emori onu jestlə saxladı:

– Xahiş edirəm, dayan. Mən bu yazıq qıza görə narahat oluram, sənsə məni ələ salmağa çalışırsan.

Qəflətən Lüsüya əllərilə üzünü tutub ağladı. Örpəyi gözlərinə dayayıb, hönkürtüylə dedi:

– Siz hamınız mənimlə elə mehribansınız. Heç kim heç zaman sizin kimi mənə belə mehribanlıqla yanaşmayıb. İndi sizinlə birlikdə olmağıma elə şadam ki, elə minnətdaram, mən belə bacarmıram...

– Sakitləş, qızım, sakitləş, – xanım Emori təsəlli verib, Lüsüyanı qucaqladı və kürəyini sığalladı. – Sakitləş, əzizim. Sənin nə demək istədiyini mən yaxşı anlayıram, bütün ömrün boyu sərhədlər daxilində yaşamaq asan deyil, hətta bu barədə düşünmək belə dəhşətlidir. Tamamilə başqa bir tərbiyə... Bu barədə müxtəlif baxışlar var. Amma lazım deyil, əzizim, lazım deyil...

Lüsiya ayağa qalxıb, qərarsız-qərarsız xanım Emoriyə baxdı. Xanım Emori isə Lüsiyanı divana apardı, əyləşdirdi, balıqlar arasında rahatladı, özü də onun yanında oturdu.

– Əlbəttə, səninçün çətindir, əzizim. Amma özünü ələ al, çalış buna adət edəsən. Əlbəttə, yazda, sənin vətənin İtaliyada yaxşı olur, ələlxüsus da göllərdə. Mən bütün ömrüm boyu bunu demişəm. Əlbəttə, elə yayı da İtaliyada keçirmək pis deyil. Amma yaşamaq!.. Ağlama, əzizim, ağlama.

– Məncə, Lüsiya indi yaxşı bir tünd içki içsə yaxşıdır, – Barbara qəhvə masasının arxasında əyləşərək və dostcasına Lüsiyaya

baxaraq təklif etdi. – Belə ev olmaz, Kerolayn bibi. Biz dünyadan yüz il geri qalmışıq. Kokteyl hazırlamağa bir şey yoxdu! Nahar öncəsi viski və likör, nahardan sonra isə brendi. Yazıq Riçard heç özünə “Manhetten” də hazırlaya bilmir. Lüsiya isə indi “İblis qədəhi” içsəydi, pis olmazdı.

Xanım Emori səksəndi:

– “İblis qədəhi?” Bu nədir elə?

– Belə kokteyl var. Bu kokteyli hazırlamaq çox asandır, əlbəttə, əgər hazırlamaq üçün evdə nəsə varsa, – Barbara cavab verdi. – Yarı brendi, yarı da nanə cövhərli likör süzürsən və bir az da qırmızı istiot əlavə edirsən. İstiotsuz ləzzəti yoxdur. Sonra da qarışdırırsan.

Tamamilə əvəzsiz bir şey olur. Effekti təminatlıdır.

– Barbara, məgər sən bilmirsən ki, mənim içkiyə münasibətim mənfidir, – xanım Emori çiyinlərini sıxıb dedi. – Mənim atam deyərdi ki...

– Mən bilmirəm sizin atanız o vaxt nə deyib, – Barbara bibisinin sözünü kəsdi, – amma bizim əziz babamız günə ən azı üç şüşə içərdi. Bunu bilməyən var?

Kerolayn bir anlıq qəzəbləndi və özünü güclə saxladı, gülümsünüb cavab verdi:

– Kişilərin içməsi başqa məsələdir.

Ancaq gənc Barbaranın bu məsələ ilə də bağlı fərqli baxışları vardı.

– Başqa məsələ-zad deyil, – Barbara dedi.
– Hər halda şəxsən mən anlaya bilmirəm ki, nəyə görə onlar başqa məsələ olmağa icazə verirlər. Onlar isə bütün ömürləri boyu bundan istifadə edirlər. – Barbara çantasından güzgü, pudra qutusu və dodaq boyası çıxardı. – Hə, gəlin baxaq görək necə görünürük biz, – Barbara özü özünə dedi.

Onu nəsə dəhşətə gətirdi.

– Aman, Tanrım! – Barbara dedi və qəzəblə dodaqlarını boyadı.

– Xahiş edirəm, Barbara, – Kerolayn bibi dedi, – dodaqlarını belə boyamaq nəyə gərəkdir, özü də al-qırmızı pomadayla? Bu boya çox cəzbedicidir...

– Mən də ümid edirəm ki, cəzbedicidir, –
Barbara dedi. – Özü də qiyməti yeddi şilling
altı pensdir.

– Yeddi şilling altı pens! Bu nədir, ay qız?!
Bu qədər pulu bir dənə dodaq boyasına...

– “Dözümlü öpüş”ə xərcləmişəm,
Kerolayn bibi.

– Necə dedin?

– Yəni boyanın adı “Dözümlü öpüş”dür,
buna xərcləmişəm.

Kerolayn bibi qeyzlə burnunu çəkdi.

– Başa düşürəm, əgər hava soyuq və
küləkli olsaydı, birtəhər anlamaq olardı ki,
çatlamasın deyə dodağını belə boyayırsan.

Nəsə yağlı bir şeylə, məsələn, lanolinlə. Məndə lanolin var. Dodaq boyası isə...

– Kerolayn bibi, əgər istəyirsənsə, bu dodaq boyasını sənə hədiyyə edə bilərəm. Hardasa taksidə-zadda itirməkdənsə, elə sənə hədiyyə etməyim daha yaxşı olar. – Barbara bu sözləri deyib, boyasını çantasında gizlətdi.

Xanım Emori qardaşı qızına təəccüblə baxdı.

– Bununla nə demək istəyirsən? Nə taksi? Heç nə anlamıram, – Kerolayn çiyinlərini çəkdi.

Barbara yerindən qalxdı, divana yaxınlaşdı və Lüsiyanın arxasında dayandı, özü isə arxası üstə dirsəkləndi.

– Heç bir qorxusu yoxdur, əsas odur ki, Lüsiya mənim nə demək istədiyimi anladı, elədimi, əzizim? – Barbara onun boynunu xəfifcə qıdıqlayıb soruşdu.

Lüsiya Emori dalğın-dalğın ona baxdı.

– Bağışla, fikrim səndə deyildi, – Lüsiya dedi. – Nə deyirdin?

Kerolayn, nəhayət, nə üçün gəldiyini xatırladı.

– Bilirsən, əzizim, – o, Lüsiyaya dedi, – sənənin əhvalın doğrudan da məni narahat edir. – Kerolayn baxışlarını Barbaraya yönəltdi. – Lüsiya nəsə profilaktik həblər qəbul etməlidir. Bizdə nə var? Ən yaxşısı, məncə, duzdur.

Ancaq sən demə səhər Elen tozu silərkən, mənim flakonumu salıb sındırıb.

Barbara dodaqlarını sıxıb, Lüsiyaya nə kömək edə biləcəklərini düşünürdü.

– Tapdım! – nəhayət, Barbara ucadan dedi.

– Unutmusan? Xəstəxana anbarı!

– Nə xəstəxana anbarı? Sənin heç bu gün nə danışdığından xəbərin var? Nə anbar?!

Barbara bibisinin yanındakı stulda əyləşdi.

– Ednanın qoyub getdiyi yeşiyi xatırlayırsan?

Xanım Emorinin üzü işıqlandı.

– Hə, əlbəttə, xatırlayıram! – o dedi və Lüsiyaya tərəf çevrilib əlavə etdi: – Təəssüflər olsun ki, sən Ednayla tanış olmağa macal

tapmadın. Edna mənim böyük qardaşımın qızıdır, Barbaranın bacısıdır. Edna ərilə birlikdə sən doğulmamışdan əvvəl üç aylığına Hindistana gediblər. Edna çox zirək qızıdır...

– Çox, – Barbara bibisi ilə razılaşdı. – Təzəlikcə əkiz uşaqlar doğub. Hindistanda kələm yetişmədiyinə görə, bəlkə o uşağı hansısa manqo ağacının kollarının arasında tapıb.

Xanım Emori gülümsündü.

– Bəli, Barbara. Yəni mən demək istəyirdim ki, Edna müharibə vaxtı əczaçılığı öyrənib və hospitalda işləyib. Müharibə başlayarkən, Edna şəhər idarəsində işləyirdi. Müharibədən sonra və evlilikdən əvvəl isə

qraflıq xəstəxanasında çalışırdı. Dərmanlar və həblər barəsində onun bilmədiyini nəsə yoxdur. Hindistanda dadına çatacaq. Gör, nədən danışırım ey mən? Hə, yadıma düşdü! Edna Hindistana getməzdən əvvəl bir qutu dərman qoyub gedib. Bəs biz onun bütün bu kiçik şüşələrilə nə edəsiydik ki?

– Edna həmin dərmanlarla bizim nə etməli olduğumuzu demişdi, yaxşı xatırlayıram, – Barbara cavab verdi. – Edna ər evinə köçməzdən əvvəl bütün dərmanları qutuya yığıdı və həmin dərmanları çeşidləyib xəstəxanalara göndərməyi bizə tapşırıdı, bizsə bunu unutduq və ya özümüzü elə göstərdik ki, guya unutduq. Dərman qutusuunu götürüb şkafa

qoyduq. Hətta Edna yığışıb Hindistana gedərkən, həmin qutuya bir dəfə də baxdı. Ona görə də qutu elə həminki yerdədir, – Barbara əliylə şkafa sarı işarə etdi. – Heç kim də heç bir dərmanı çeşidləmədi.

Barbara stulu kitab şkafına tərəf çəkib, üstünə qalxdı və şkafın yuxarisından böyük qara yeşik çıxardı.

– Xahiş edirəm, əzizim, mənə görə narahat olma, – Lüsiya dili dolaşa-dolaşa dedi.

Barbara onun nə dediyinə fikir vermədi, yeşiyi gətirib masanın üstünə qoydu.

– Hə, – Barbara dedi, – heç olmasa birtəhər bu yeşiyi çıxardım.

Barbara yeşiyin içinə baxdı.

– Burda tam bir aptek varmış ki! – o, ah çəkdi və yeşiyin içindəki şüşələrin birini o birinin ardınca çıxarmağa başladı. – Yod, Frayra balzamu, “Mikst. Kard. Ko”dur, nədir, nəşə anlaşılmazdır, gənəgərçək yağı, – Barbara belini əydi. – Hə, bax, bu nədirsə, maraqlıdı!

Barbara yeşikdən bir neçə möhürlənmiş şüşə qab çıxartdı.

– Atropin, morfi, strixnin, – o, şüşələrin etiketlərindən oxuyurdu. – Özünüzü qoruyun ha, Kerolayn bibi, işdir, əgər məni hirsələndirsəniz, sizin qəhvənizə strixnin zəhəri təkərəm, əzab içində ölərsiniz.

Barbara təhdid edərcəsinə əlindəki şüşəni silkələdi, Kerolayn isə onun zarafatına gülərək kənara sıçradı.

– Hə, belə, amma burda Lüsiya üçün bir şey yoxdur, – Barbara şüşə qabları yeşiyin içinə qaytararaq dedi. Barbara morfi şüşəsini əlində saxlayarkən, eşikağası Tredvell qapını açdı və kitabxanaya bir-birinin ardınca Edvard Reynor, həkim Karelli və cənab Klod Emori daxil oldu. İlk olaraq içəri Klod Emorinin katibi, 28-29 yaşlı cavan oğlan keçdi. O, Barbaraya yaxınlaşdı və maraqla yeşiyə baxdı.

– Cənab Reynor, niyə belə baxırsınız, yəni zəhərlərlə bu qədər maraqlanırsınız? – Barbara şüşələri qutuya doldurmaqdaykən,

cənab Klod Emorinin katibinə belə bir sual ünvanladı.

Katibin ardınca masaya qırxyaşlı, qarasaçlı, qarabuğdayı həkim Karelli də yaxınlaşdı. Onun əynində gözəl kostyum vardı, geyiminə fikir verən adam təsiri bağışlayırdı, ingiliscə çox səlis danışdı.

– Bu yeşikdəkilər nədir belə, xanım Emori? – həkim Karelli soruşdu.

Cənab Klod Emori qapının ağzında eşikağası Tredvell ilə nə barədəsə söhbət edirdi.

– Dediklərimi anladınızmı? – Cənab Klod Emori əmr verirmiş kimi eşikağası Tredvelldən soruşdu.

– Əlbəttə, cənab, – Tredvell evin sahibindən tapşırıq alıb, otağı tərk etdi.

Cənab Klod da digərlərinə yaxınlaşdı. O, hamının marağına səbəb olmuş yeşiyə fikir vermədən dedi:

– Həkim Karelli, üzrlü sayın, mən öz otağıma gedim. Bir neçə məktub da yazmalıyam. Reynor, mənimlə gedə bilərsinizmi?

Cənab Klod kabinetə daxil oldu, katibi Edvard Reynor da onun ardınca kabinetə keçdi. Qapı örtülərkən, Barbara qəflətən əlindəki şüşə qabı yerə saldı.

BÖLÜM 4

Həkim Karelli cəld əyildi, Barbaranın əlindən saldıği şüşə qabı qaldırdı və qaytarmaq istəyərkən, gözləri şüşə qabın etiketinə sataşdı və qeyri-ixtiyari ucadan dedi:

– Oho! Bu nədir belə! Morfin! – Həkim Karelli heyрətlənib, masanın üstünə düşmüş digər şüşə qabı da qaldırıb baxdı: – Strixnin! Zəhmət olmasa, mənə deyin, görüm, əziz xanımlar, sizdə belə təhlükəli zəhərli vasitələr hardandır? – Karelli maraqlı yeşiyin içinə baxdı.

Barbara italiyalı ərköyün həkimə kinli-kinli baxdı.

– Müharibə mirasıdır, – Barbara kinayə ilə dedi.

Kerolayn həyəcanlanıb, həkimə yaxınlaşdı.

– Həkim, siz demək istəyirsiniz ki, burdakılar doğrudan da zəhərdir? Zəhər həyat üçün təhlükəlidir. Bu yeşik isə neçə ildir şkafdadır, heç nə də yoxdur. Yox, siz nə deyirsiniz, bizdə burdakılar hamısı zərərsiz preparatlardır, başqa cür ola da bilməz.

– Xanım, üzr istəyirəm, amma bu şüşə qabların içindəki maddələrin lap yarısı da on iki adamı o dünyalıq etməyə kifayətdir. Siz isə deyirsiniz, bütün bu preparatlar zərərsizdir?!

Əgər bunlar zərərsizdirsə, bəs onda zərərli olan nədir?!

– Aman, Tanrım! – Kerolayn təlaşla nəfəs alıb, stula çökdü.

– Məsələn, – həkim Karelli hər üç xanıma müraciətlə davam etdi. O daha bir şüşə qab götürdü, etiketində yazılmış sözləri asta-asta oxudu: – “Strixnin hidroxlorid”. Bu kiçik həblərin yeddi-səkkizi bəsdir ki, istənilən adamı o dünyalıq edəsən. Yeri gəlmişkən, belə zəhərdən ölmək heç xoş deyil. – Həkim Karelli yeşikdən daha bir şüşə qab çıxarıb, oxudu. – “Atropin sulfat”. Atropinlə zəhərlənmə meyit zəhərilə zəhərlənməni xatırladır. Bu zəhər də adamı əzabla öldürməyə qadirdir.

Həkim Karelli atropini də qırağa qoyub, üçüncü şüşə qabı götürdü.

– Yaxşı, baxaq görək, bəs bu nədir, – həkim Karelli əvvəlkinə nisbətən sözləri dəqiq dedi. – “Qiosina hidrobromid”. Yaxşı səslənir, deyilmi? Xanım Emori, təəssüf edirəm, sizi bir daha məyus etməli olacam, çünki bu balaca ağ həblərin yarısı kifayətdir ki... – Həkim Karelli ifadəli jest etdi. – Heç bir əzab olmur. Adam, sadəcə, tez bir zamanda yuxulayır. Röyalarsız dərhal yuxu. Tennisonun şerindəki kimi, əbədi yuxu.

Həkim Karelli Lüsiyaya yaxınlaşdı, şüşə qabı əlində elə tutmuşdu ki, sanki dediyi sözlərin doğruluğunu isbatlamaq üçün bu şüşə

qabdakını Lüsiyaya istifadə etməyi təklif edirdi. Həkimin dodaqları gülümsündü, amma baxışları əvvəlki kimi soyuq idi.

Lüsiya ovsunlanıbmış kimi şüşə qaba baxırdı. O, şüşə qaba tərəf əyildi və sanki hipnoz altındaymış tək təkrarladı:

– Rüyalarsız dərhal yuxu... – Lüsiya pıçıldadı.

Həkim Karelli maraqla Kerolayna baxdı. Sarsılmış qadın susurdu. Karelli əlində şüşə qab, çiyinlərini çəkib geri çəkildi.

Qapı açıldı və içəri Riçard daxil oldu. O, heç bir söz demədən, yazı masası arxasında əyləşdi. Riçardın da ardınca Tredvell daxil oldu. Tredvellin əlindəki məcməyinin üstündə

qəhvədən və fincanlar vardı. O, məcməyini masaya qoydu, Lüsiya isə hamıya qəhvə süzməyə başladı.

Barbara iki fincan götürdü, birini Riçardın qabağına çəkdi, o birisini isə öz qarşısına çəkib əyləşdi və qəhvə soyumamış bir qurtum aldı. Həkim Karelli bu zaman kəsiyində şüşə qabları yeşiyə yığırdı.

– Həkim, bilirsiniz necədir, – Kerolayn dedi, – sizin bu röyasız yuxular, nə bilim, dəhşətli ölümlər barədə dedikləriniz məni çox qorxutdu. Yəqin siz italyalı olduğunuzdan zəhərlərdən belə yaxşı başınız çıxır, deyilmi?

– Əziz xanım, – Karelli gülümsündü, – siz italyalılara qarşı ədalətsiz mövqedəsiniz.

Məgər sizin sözlərinizdə məntiq varmı? Nəyə görə italiyalıların zəhərlərdən daha çox başı çıxmalıdır, nəinki ingilislərin? Mən bildiyim qədər, zəhər kişilərin silahı deyil, qadınların silahıdır. Bəlkə siz hansısa italyalı qadını xatırladınız? Bəlkə sizin ağılınıza Borciya adı gəldi? Deyilmi?

Həkim Karelli fincanı Kerolayna tərəf uzatdı, masaya qayıtdı, özünə də qəhvə süzdü.

– Lukresiya Borciya, bu dəhşətdir! Hə, düzünü desəm, mən elə onu xatırladım, – Kerolayn etiraf etdi. – Uşaq olarkən o qadın mənim yuxularıma girirdi. Mən onu çox solğun təsəvvür edirdim və bizim əziz

Lüsiyamız kimi hündürboy idi, qapqara saçları vardı.

Həkim Karelli qənddanı Kerolayna uzatdı. Kerolayn qənd istəmədiyinə işarə olaraq başını buladı, Karellinin əlindən qənddanı aldı və məcməyiyə qoydu. Riçard fincanı qarşısına çəkdi, masadan jurnal götürdü və jurnalı vərəqləməyə başladı. Kerolayn davam edirdi:

– Hə, uşaq olarkən dəhşətli yuxular görürdüm. Sanki mən yalnız böyüklərin olduğu bir otaqdayam, onların arasında uşaq bir mənəm, hamı gözəl qədəhlərdən nələrsə içir. Sonra gözəl bir qadın çıxır – yeri gəlmişkən, Lüsiya, nə qədər qəribə olsa da həmin qadın sənə oxşayırdı, – və əlindəki

qədəhi mənə uzadır. Onun gülüşündən mən anlayıram ki, içmək olmaz, ancaq nədənsə içkidən imtina etmirəm. O qadın sanki öz baxışlarıyla məni hipnoz edirdi, mən içirdim, boğazım yanırdı, boğulurdum, elə bu məqamda, əlbəttə, yuxudan ayılırdım.

Həkim Karelli divana yaxınlaşdı, zarafatla Lüsiyaya baş əyib dedi:

– Əziz Lukresiya, biz yazıqlara rəhm edin.

Lüsiya bu zarafata qarşılıq vermədi. O, söhbətə qulaq asmırdı. Araya sükut çökdü. Həkim nəyəsə gülərək geri çəkildi, qəhvəsini içdi, fincanı masaya qoydu. Barbara yığışmış adamlara göz gəzdirdi, bir anda öz qəhvəsini

cəld hortlatdı. Hamının qaşqabağını sallaması Barbaranı bezikdirdi.

– Bəlkə musiqi dinləyək? – Barbara təklif edib, qrammofona yan aldı. – Hə, baxaq görək bizdə nə var. Aha, bax bu əla plastinkadır, srağagün özüm almışam. – Barbara musiqi sədaları altında rəqs edə-edə oxumağa da başladı. – “Ayki... u-u-u, nədi bu-u, bu-bu-bu”. Bəs bu?

– Ah, Barbara, əzizim, bu nə bayağı mahnılardı! – Xanım Emori ayağa qalxıb, özü plastinkaları bir-bir gözdən keçirməyə başladı. – Axı burda daha yaxşı musiqilər var. Yüngül musiqi istəyirsənsə, bax, bu da səninçün Mak-Kormak. “Müqəddəs şəhər” – gözəl

sopranodur, amma düzü, kimin oxuduğunu xatırlamıram. Bax, bu isə... “Melba” adətən yaxşı musiqilər buraxır... A-a.. O-o! Gendelin musiqisi, “Larqo”.

– Xahiş edirəm, bibi! Elə bircə bu Gendel çatmırdı indi, – Barbara hiddətləndi. – Əgər sən indi ciddi musiqiyə belə qulaq asmaq istəyirsənsə, buyur, bu da səninçün italyan operaları. Ey həkim, bax, sizin bu məsələlərdən başınız çıxmalıdır. Bir gəlin kömək edin.

Karelli masaya yaxınlaşdı və onlar üçü birlikdə plastinkalara tərəf əyildilər. Riçard hələ də jurnal vərəqləyirdi.

Lüsiya ayağa qalxdı və sanki heç bir məqsədsiz-filansız asta addımlarla yeşiyə yaxınlaşdı. Heç kimin ona baxmadığına əmin olduğdan sonra, “Qiosin hidrobromid” adlı şüşə qabı götürdü və içində nə varsa ovcuna səpələdi. Elə bu məqamda kabinetin qapısı açıldı, Edvar Reynor qapı kandarında peyda oldu.

Lüsiya onu görmədisə də, Reynor gördü ki, Lüsiya şüşə qabı öz yerinə qoydu və qəhvə masasına tərəf getdi.

Kabinetdən cənab Klodun səsi eşidildi. Onun nə dediyindən qonaq otağında əyləşmiş adamlardan heç birisi bir kəlmə də kəsdirə

bilmədi, yalnız katibi onun nə dediyini anladı, arxaya dönüb hay verdi:

– Bəli, cənab Klod, bu dəqiqə qəhvənizi gətirəcəm.

O, masaya tərəf getdi, ancaq daha bir sual eşidib, ayaq saxladı:

– Bəs Marşalla göndərəcəyim məktub hardadı?

– Günorta poçtuyla getdi, cənab Klod.

– Reynor, axı mən xəbərdarlıq etmişdim!..

Xahiş edirəm, bura gəlin, – alim gurultuyla dedi.

– Üzr istəyirəm, cənab, – katib üzrxahlıq edib, kabinetə qayıtdı və qapı yenə bağlandı.

Lüsiya eşitdiyi səsdən ətrafa boylandı, Reynorun onun nə işlə məşğul olduğunu görüb-görmədiyini anlaya bilmədi. Arxası ərinə tərəf duran Lüsiya bütün həbləri öz fincanına boşaltdı və divanın kənarında əyləşdi.

Qəflətən qrammofon işə düşdü və fokstrot musiqisi səsləndi. Riçard jurnalı qırağa qoydu, qəhvədən bir qurtum aldı və arvadı Lüsiyanın yanında əyləşdi.

– Söz vermişəm, demək, əməl edəcəm. Artıq qərar vermişəm. Biz gedəcəyik.

Lüsiya təəccüblə ərinə baxdı.

– Riçard, – o, pəsdən soruşdu, – sən ciddi deyirsən? Gedəcəyik? Amma mənə sən

deyirdin ki... Bəs getmək üçün... Hardan pul götürəcəksən?

– Pul əldə etməyin çox üsulları var, – Riçard qaşqabağını sallayıb cavab verdi.

– Bununla nə demək istəyirsən? – Lüsiya həyəcanla soruşdu.

– Demək istəyirəm ki, əgər kişi öz arvadını mənim səni sevdiyim kimi sevirsə, onda həmin kişi mütləq bir çıxış yolu arayıb tapmalıdır. Mütləq.

– Riçard sənin bu dediyin sözlər mənə pis təsir edir, – Lüsiya dedi. – Belə çıxır ki, sən mənə heç inanmadın, mənim sevgimi pul müqabilində satın almaq...

Lüsiya susdu və elə bu məqamda kabinetin qapısı yenə açıldı və yenə Edvard Reynor peyda oldu. O, masaya yaxınlaşdı, fincanı əlinə aldı, Lüsiya bu məqamda otağın küncünə çəkildi, Riçard isə fikirli-fikirli buxarıya tərəf getdi və ocağa baxdı.

Musiqi sədalarının ritminə uyğun rəqs edən Barbara əmisi oğlu Riçardı rəqsə dəvət etmək istəyirdi. Amma onun bənizi elə qəmgin idi ki, Barbara Reynora tərəf çevrildi.

– Cənab Reynor, mənimlə rəqs edərsinizmi? – Barbara soruşdu.

Elə bu məqamda Kerolayn qardaşının katibinə nəşə dedi.

– Məmnuniyyətlə, xanım Emori, – katib Edvard Reynor cavab verdi. – Amma əvvəlcə mən cənab Kloda qəhvə aparım, sonra.

Lüsiya gözlənilmədən ayağa qalxdı.

– Cənab Reynor, – o, tez-tələsik dedi, – siz başqa fincanı götürdünüz. Bu mənim qəhvəmdir.

– Doğrudan? – Reynor təəccübləndi. – Üzr istəyirəm.

Lüsiya masanın üstündən başqa bir fincanı götürdü və Edvardın əlindəki fincanı aldı.

– Buyurun.

Lüsiya öz-özünə müəmmalı-müəmmalı gülümsədi, öz fincanını masanın üstünə qoydu və yenə əyləşdi. Katib arxasını hamıya çevirib,

cibindən bir neçə həb çıxartdı və fincanın içinə atdı. Elə ikicə addım atmışdı ki, Barbara onu yenə saxladı:

– Xahiş edirəm, Reynor, rəqs edin mənimlə. Mən həkim Karellini rəqsə dəvət edərdim, amma o, Lüsiya ilə rəqs etməkdən ötrü sinov gedir. Reynor nəsə deməyə hazırlaşır ki, onu Riçard qabaqladı.

– Barbara ilə mübahisə etməyin, Reynor, – o, məsləhət gördü, – onunla mübahisə etmək sizə baha başa oturur. Fincanı mənə verin görüm. Mən sizi tam əvəz edə bilərəm.

Reynor ürəyində istəməsə də, fincanı verdi. Riçard bir az duruxub qaldı və kabinetə istiqamət aldı. Barbara və Reynor plastinkanı

çevirdilər və bir-birlərinin addımlarını yamsılaya-yamsılaya vals oynamağa başladılar. Həkim Karelli gülümsünüb Lüsiyaya yaxınlaşdı, Lüsiya isə dilxor-dilxor divanın küncündə əyləşmişdi.

– Xanım Emori bütün istirahət günlərimi sizdə keçirməyə məni dəvət etdi, – Karelli dedi. – Bu onun tərəfindən çox zərif hərəkətdir.

Lüsiya gözlərini qaldırıb Karelliyə baxdı və bir az duruxub cavab verdi:

– Xanım Emori çox mehriban qadındır.

– Ümumiyyətlə, bu ev özü də adama xoş təsir bağışlayır, – Karelli azacıq Lüsiyaya yaxınlaşıb, sözüne davam etdi. – İmkan olsa,

bu evi mənə ətraflı göstərərsiniz, bu dövrün memarlığı məni çox maraqlandırır. Elə bu zaman Riçard kabinetdən çıxdı. O, nə arvadına, nə də həkim Karelliyə baxdı, birbaşa yeşiyə yaxınlaşdı və içindəkilərin tərkibinə baxdı.

– Bu ev barəsində xanım Emori sizə daha yaxşı danışa bilər, nəinki mən, – Lüsiya cavab verdi. – Hələ bu evin bütün xüsusiyyətlərinə bələd deyiləm.

Həkim Karelli ətrafa boylanaraq gördü ki, Riçardın başı dərmanlara qarışıb, Barbara ilə Reynor rəqs edir, xanım Emori isə mürgüləyir, heç kim də onlara fikir vermir. Karelli divana

əyləşib, Lüsiyanın yanında oturdu və qətiyyətlə soruşdu:

– Mənim xahişimi artıq yerinə yetirmisiniz?

– Mənə yazığınız gəlsin, – Lüsiya əlacsız-əlacsız pıçıldadı.

– Siz mənim dediyimi etdiniz? – Karelli daha da qəti soruşdu.

– Mə... Mən... – Lüsiya kəkələyib, ayağa qalxdı, səndirlədi, cəld geriyyə çevrildi və sürətlə uzaqlaşdı. O, dəhlizə aparən qapının dəstəyini çəkdi, açmağa cəhd etdi, ancaq qapı açılmadı.

– Qıfıla nəşə olub! – Lüsiya geriyyə qanrılıb, ucadan dedi. – Aça bilmirəm qapını.

– Nə? Nə olub? – Barbara rəqsə ara vermədən təəccüblə soruşdu.

– Qapını aç bilmirəm, – Lüsüya təkrarladı.

Barbara və Reynor rəqs etməyə ara verib, qapıya yaxınlaşdılar. Riçard iynəni çıxardı və onlara qoşuldu. Hamı növbəylə qapını açmağa cəhd edirdi, amma bütün cəhdlər faydasız idi. Karelli və əl-ayağa düşmüş xanım Emori onları heyrət içində müşahidə edirdilər.

Heç kimin sezmədiyi cənab Klod əlində bir fincan qəhvə kabinetdən çıxdı.

– Qəribədir! – Reynor əlini qapının qulpundan çəkib dedi. – Deyəsən, nəsə ilişib qalıb.

– Yox, bağlıdır. Bayırdan bağlanıb, – cənab Klod ucadan dedi və hamı bu gözlənilməzlikdən səksəndi.

Xanım Emori öz yerindən qalxıb, qardaşına yaxınlaşdı və nəşə demək istəyirdi ki, cənab Klod bacısını qabaqladı.

– Mən özüm Kerolayna tapşırıdım ki, qapını bağlasın, – Cənab Emori dedi.

Hamının təəccüb dolu baxışları altında cənab Klod masaya yaxınlaşdı və öz qəhvəsinə qənd atdı.

– Sizə deyiləsi sözlərim var. Riçard, zəhmət olmasa, Tredvellə zəng elə.

Riçard dinməz-söyləməz yaxınlaşdı və buxarının yanındakı düyməni basdı.

– Xahiş edirəm, hamınız əyləşin, – cənab Klod divana və stullara işarə edib dedi.

Həkim Karelli təəccüb içində masaya yaxınlaşdı. Onun ardınca Lüsiya və Reynor gəldilər, Riçard isə başını yelləyib, yenə buxarıya tərəf çəkildi. Xanım Emori qardaşı qızıyla birlikdə divanda əyləşdi. Hamı bir yerə yığılıqdan sonra, cənab Klod kreslosunu hamının onu görə biləcəyi şəkildə qoydu və əyləşdi.

Qapı açıldı və Tredvell içəri daxil oldu.

– Cənab Klod, zəng edən siz idiniz?

– Hə, Tredvell, mən idim. Nömrəsini verdiyim detektivə zəng etdinizmi?

– Bəli, cənab Klod.

– Razılaşdı mı?

– Əlbəttə, razılaşdı, cənab Klod.

– Demək, onun maşını artıq stansiya
çatıb?

– Bəli, cənab Klod. Sürücü onu
qarşılayacaq.

– Lap yaxşı, Tredvell, – cənab Klod dedi. –
Qapını bayırdan bağlayın.

– Oldu, cənab Klod, – Tredvell cavab
verib, otağı tərk etdi.

Hamı Tredvellin bayırdan qapını necə
bağlamasını, açarı burmasını eşitdi.

– Klod, – xanım Emori ucadan dedi, – sən
Allah, bu Tredvell nə...

– Tredvell mənim əmrimi yerinə yetirir, Kerolayn, – cənab Klod bacısına sərt cavab verdi.

– Burda nə baş verdiyini bizə izah edə bilərsənmi? – Riçard soyuq tərzdə atasından soruşdu.

– Elə mən də məhz bunu etməyə hazırlaşırım, – cənab Klod cavab verdi. – Xahiş edirəm, məni sakitcə dinləyəsiniz. Siz artıq əmin oldunuz ki, hər iki qapı qıfıllanıb, – o, dəhlizə və zala aparan qapılara işarə edərək dedi. – Kabinetdən yalnız bir çıxış yolu var, o da bu otaqdan keçir. Pəncərələr də bağlıdır. – Cənab Klod kreslosu ilə birlikdə Karelliyə tərəf dönərək, əlavə etdi:

– Qıfıllar təptəzədir, evdə məndən başqa heç kim bu qıfıllarla rəftar edə bilmir. – Cənab Klod bu sözləri deyib, yenə hamıya müraciətlə dedi: – Bir sözlə, bu otaq bir tələdir. – O, saata baxdı. – İndi 10-a 10 dəqiqə qalıb. 5 dəqiqə qalmış siçovultutan gələcək.

– Siçovultutan? – Riçard təəccüb içində soruşdu. – Necə yəni siçovultutan, ata?

– Yəni, detektiv, – alim quru-quru cavab verib, fincandakı qəhvəsindən qurtumladı.

BÖLÜM 5

Hamı mat qaldı. Lüsiya tövrünü pozmadan, həlim səslə qımıldandı, Riçard diqqətlə arvadına baxdı. Xanım Emori ah çəkdi, Barbara ucadan “Lənət şeytana!” dedi, Edvard Reynor isə anlaşılmaz tərzdə, “amma, cənab Klod, axı” – buna bənzər nəşə bir şey dedi. Yalnız həkim Karelli özünü rahat hiss edirdi.

Cənab Klod öz kreslosunda rahat əyləşdi, fincanı sağ əlində, nəlbəkini isə sol əlində saxlayırdı.

– Belə görürəm, sizdə təəssürat oyatmağı bacardım, – cənab Klod ona zillənmiş baxışlara cavab olaraq dedi. O, qəhvəsini içdi və əyilib fincanı masaya qoydu. – Bu içdiyim qəhvə də bu gün nəsə acı tam verir.

Xanım Emori əsəbiləşib cavab vermək istədi, ancaq Riçard onu qabaqladı, atasının içdiyi qəhvənin keyfiyyətli olub-olmaması, deyəsən, heç onu maraqlandırmırdı.

– Nə detektiv, ay ata? – Riçard atasından soruşdu.

– Onun adı Erkül Puarodur. O belçikalıdır, – cənab Klod cavab verdi.

– Axı bu detektiv nəyə lazımdır? – Riçard ısrarla soruşdu. – Niyə o detektivi dəvət etdin?

– Yaxşı sualdır, – cənab Klod acı-acı gülümsünüb cavab verdi. – Burda əsas məsələyə yaxınlaşırıq. Sizə də məlum olduğu kimi, bir neçə il əvvəl mən nüvə fizikası sahəsində tədqiqatlarla məşğul idim. Mən yeni partlayıcı maddə kəşf etdim. Bu partlayıcının gücü o qədər böyükdür ki, ona qədər olmuş bütün partlayıcılar mənim bu kəşfimin qarşısında uşaq oyuncaqlarıdır. Siz bunu yaxşı bilirsiniz...

Karelli cəld yerindən qalxdı.

– Mən sizin belə uğurlarınızın olduğunu bilmirdim! – o, həyəcanla dedi. – Çox maraqlıdır!

– Eləmi, həkim Karelli? – Cənab Klod bu sualı elə çoxmənalı səsləndirdi ki, həkim Karelli bayaq necə cəld qalxmışdısa, eləcə də stula çökdü.

– Artıq dediyim kimi, – cənab Klod davam edirdi, – kəşf etdiyim “Emorita” maddəsinin gücü elədir ki, bu maddədən hazırlanmış cəmi bir partladıcı yüz minlərlə adamı öldürməyə qadirdir.

– Dəhşət! – Lüsiya diksindi.

– Əziz Lüsiya, – qayınatası ona gülümsündü, – həqiqət dəhşət ola bilməz, həqiqət yalnız maraqlı ola bilər.

– Bəs bu barədə niyə indi danışırısan? – Riçard soruşdu.

– Son dövrlər üzləşdiyim hadisələr məni düşünməyə vadar edir ki, kimsə mənim bu hesablamalarımla yaman çox maraqlanır. Buna görə də bir neçə gün əvvəl detektiv Puarodan xahiş etdim ki, şənbə günü bura gəlsin, bizimlə burda iki gün keçirsin və bazar ertəsi şəxsən mənim kağızlarımı Londona aparsın.

– Klod, axı bu, mənasız işdir! – Kerolayn özündən çıxdı. – Bu, hamımız üçün alçaldıcıdır. Axı sən necə düşünə bilərdin ki, bizlərdən kimsə...

– Mən hələ sözümlü bitirməmişəm, Kerolayn, – qardaşı bacısının sözünü kəsdi. – Sizi əmin edirəm ki, mənim sözlərimdə heç bir mənasızlıq-filan yoxdur. Bir daha təkrar

edirəm, bir neçə gün əvvəl mən detektiv Puarodan xahiş etdim ki, şənbə günü bizə gəlsin, ancaq mən planlarımı dəyişməyə məcbur qaldım və onu bu gün dəvət etdim. Bunu da ona görə etdim ki... – Cənab Klod bir anlığına sözünü ağızında saxlayıb, ona zillənmiş baxışları diqqətlə nəzərdən keçirdi və asta-asta dedi: – Bunu da ona görə etdim ki... – o, bir daha hamıya bir-bir diqqətlə baxdı, – mənim yaratdığım düstur və bloknotumun bir vərəqində yazdığım düstur, kabinetin seyfindən demək olar ki, nahardan bir az əvvəl itib. Həmin vərəqi sizin aranızdan kimsə oğurlayıb!

Hamı ah çəkdi, sonra hamısı birdən dedi.

– İtib! – birinci Kerolayn dedi.

– Necə?! Seyfdən? Ola bilməz! – Reynor ucadan dedi.

Ev sahibinin dediklərini dinləyən həkim Karelli də təəccübləndi. Cənab Klod səsini yüksəltdi və hamı susdu.

– Mən faktlara inanmağa adət etmişəm, – cənab Klod dedi. – Mən vərəqi seyfə səkkizə iyirmi dəqiqə işləmiş qoydum, kabinetdən çıxdım. Məndən sonra isə kabinetə Reynor daxil oldu.

Katib ya qəzəbləndiyindən, ya da utandığından özündən çıxdı.

– Cənab Klod, mən etiraz edirəm... – o, fikrinə belə başladı.

Cənab Klod onu sakitləşdirmək üçün əlini yellədi.

– Reynor kabinetdə bir az oldu, nəşə yazırdı kabinetdə, demək olar ki, onun ardınca həkim Karelli daxil oldu. Reynor onunla salamlayıb otaqdan çıxdı, həkim Karelli isə otaqda qaldı.

– Mən etiraz edirəm, mən... – indi isə Karelli özündən çıxdı, ancaq alim yenə “sakit olun” deyə əlini qaldırdı.

– Reynor qapı yanındakı masanın arxasında əyləşmişdi, mənim bacım Kerolayn və qardaşım qızı Barbara qapının yanından keçib, qapıya baxarkən, Reynoru gördülər, həkim Karelli isə heç içəri daxil olmadı,

sadəcə, qapının ağzında dayandı və xanımlarla birlikdə getdi, xanımlar da kabinetə daxil olmadılar.

Barbara bibisinə baxıb dedi:

– Klod əmi, məncə, sizin məlumatlar o qədər də dəqiq deyil. Mən də şübhəlilər siyahısındaşam. Kerolayn bibi, yadına gəlirmi? Sən məndən xahiş etdin ki, kabinetə baxım görüm, kabinetdə mili unutmusan, ya yox. Sən mili hara qoyduğunu xatırlaya bilmirdin.

Cənab Klod qardaşı qızının nə deməsinə sanki fikir vermədən, sözlərinə davam etdi:

– Kabinetə növbəti daxil olan adam Riçard oldu. O, tək daxil oldu və kabinetdə bir neçə dəqiqə qaldı.

– İlahi! – Riçard ah çəkdi. – Ata, bəlkə deyəsən, sənin lənətə gəlmiş düsturunu mən çırpışdırmışam? Ola bilməz?!

Cənab Klod fikri dalğın halda oğlunun üzünə baxıb dedi:

– Bu kağız vərəqinin qiyməti çox bahadır.

– Belə de, – oğlu asta səslə dedi. – Mənim borcum var. Sən mənim borclarım barədə düşündün, deyilmi?

Cənab Klod ətrafındakı adamları baxışlarıyla süzdü, heç bir cavab vermədi.

– Artıq dediyim kimi, Riçard kabinetdə bir neçə dəqiqə olmuşdu. İkinci dəfə daxil olarkən, elə indicə kabinetə daxil olmuş Lüsiyayla rastlaşdı. Daha bir neçə dəqiqə sonra qonq səsləndi, ancaq Lüsiya nahara gecikdi. Mən onu seyfin yanında tək gördüm.

– Ata! – Riçard əlini arvadına uzadıb qışqırdı, sanki Lüsiyanı qorumaq istəyirdi.

– Bir daha təkrar edirəm, Lüsiya seyfin yanında tək durmuşdu. Çox həyəcanlı görünürdü, mən ondan nə baş verdiyini xəbər aldıqda isə, o cavab verdi ki, guya özünü pis hiss edir. Mən ona bir stəkan şərab içməyi təklif etdim, amma o, imtina edərək dedi ki, özünü artıq yaxşı hiss edir. Lüsiya bunu

deyərək yemək otağına getdi. Mən onun ardınca getmək istədim, amma bilmirəm nədən, nəyə görə, içimə belə bir duyğu hakim kəsildi ki, mən yaxınlaşıb seyfə baxdım. Vərəqi qoyduğum zərf itmişdi.

Araya sükut çökdü. Heç kim bir kəlmə də olsun söz demədi. Deyəsən, artıq hamı hadisənin nə qədər ciddi olduğunu anlamışdı.

Riçard atasına sual ünvanladı:

– Kimin harda nə vaxt olmasını necə öyrəndin?

– Düşündüm, soruşdum, mühakimə yürütdüm. Dediklərimin bəzilərini özüm görmüşdüm, bəzilərini isə Tredvelldən öyrəndim.

– Klod, mən belə başa düşdüm ki, sən Tredvellə və digər xidmətçilərə inanırsan, amma yalnız ailə üzvlərindən şübhələnirsən, – xanım Emori yanıqlı-yanıqlı dedi.

– Qonaqlardan da şübhələnirəm, – cənab Klod dəqiqləşdirdi. – Bəli, Kerolayn, məsələ məhz bu cürdür. Mən zərfi seyfə qoyandan bəri və itməsini aşkarladıqdan əvvəl xidmətçilərdən heç biri bura daxil olmamışdı. – O, növbəylə hamıya baxdı və əlavə etdi: – Ümid edirəm, indi hamıya hər şey aydın oldu. Zərfi kim oğurlayıbsa, indi elə həmin oğurlayan adamdadır. Nahardan sonra yemək otağının altını-üstünü, hər yerini axtarıblar. Tredvell heç nə tapmadı, ona görə də mən ölçü

götürmək qərarına gəldim, istədim ki, heç kim indi burdan çıxma bilməsin.

Araya gərgin sükut çökdü, bu sükutu isə həkim Karellinin sualı pozdu:

– Cənab Klod, siz istəyirsiniz ki, biz üst-başımızın yoxlanmasına icazə verək?

– Mən belə demədim, – cənab Klod cavab verdi və saata baxdı. – Doqquza iki dəqiqə qalıb. Erkül Puaro artıq Market-Klivdədir, indi onu orda qarşılayırlar. Düz saat doqquz tamamda Tredvell cərəyanı kəsəcək. Bir dəqiqəliyinə biz qaranlıqda qalacağıq. Əgər işıq yandıqdan sonra da zərf oğruda olsa, mən işi başqalarının əllərinə verəcəm. Onda bu işlə Puaro məşğul olacaq. Ancaq bir dəqiqədən

sonra zərf burda olsa, – cənab Klod əlini masaya çırpdı, – mən detektivin xidmətindən imtina edəcəm və detektivə deyəcəm ki, üzrlü hesab edin, yanılmışammış.

– Bu, mümkün deyil, – Riçard atasına etiraz edib, otaqdakıların hamısını gözlərilə süzdü. – Məncə, bizim üst-başımız elə burda axtarılmalıdır, hamının əyin-başı. Məncə, belə daha yaxşı olar.

– Məncə də, – qəflətən Reynor onu dəstəklədi.

Riçard Emori müəmmalı-müəmmalı həkim Karelliyə baxdı. İtaliyalı həkim Karelli isə gülümsəyib çiyinlərini çəkdi.

– Nə deyirəm, elə mən də razıyam, –
həkim razılaşdı.

– Lüsiya, bəs sən? – Riçard arvadına tərəf
döndü.

– Yox, Riçard, yox, – Lüsiya pəsdən dedi.
– Sənin atan nə etdiyini yaxşı bilir.

Riçard duruxdu.

– İndi necə edək, Riçard? – cənab Klod
soruşdu.

Riçard sinədolusu ağır-ağır nəfəs aldı.

– Yaxşı, nə deyirəm, qoy sən deyən olsun,
– nəhayət, Riçard atasıyla razılaşaraq,
Barbaraya baxdı, Barbara razılıq əlaməti
olaraq başını yellədi.

Cənab Klod yorğun-yorğun kresloya söykəndi.

– Nəsə bu içdiyim qəhvənin tamı hələ də ağzımdan getməyib, – deyə cənab Klod taqətdən düşmüş halda əsnədi.

Araya tam bir sükut çökdü. Hökm sürən sakitlikdə saatın taqqıltısı eşidilirdi. Cənab Klod yavaşca oğluna tərəf çevrildi. Son zərbəylə işıq söndü və otaq qaranlığa qərq oldu.

Kimsə ah çəkdi, qadınlardan birisi yavaşcadan nəsə dedi, sonra isə xanım Emorinin səsi eşidildi:

– Bütün bunlar heç mənim xoşuma gəlmir...

– Kerolayn, sus, – Barbara bibisinin sözünü kəsdi, – imkan ver, qulaq asağ.

Bir neçə saniyə gərgin sakitlik hökm sürdü, bu sükutda yalnız kiminsə nəfəs alması və kağız-kuğuz xışıltısı eşidilirdi. Sonra yenə araya sükut çökdü. Sonra hansısa metal predmetin cingiltisi eşidildi. Sonra gurultulu səs eşidildi, elə bil stul aşmışdı, sonra isə Lüsiyanın qışqırığı eşidildi:

– Cənab, Klod! Xahiş edirəm, cənab Klod! Bu, dözülməzdir!

Otaqda əvvəlki kimi göz-gözü görmürdü. Kimsə dərindən ah çəkdi, kimsə qapını döydü.

– Xahiş edirəm, cənab Klod!.. – Lüsiya yenə yalvarırmış kimi dedi.

Sanki Lüsiyanın bu yalvarışları öz nəticəsini verdi, işıqlar yandı.

Riçard qeyri-ixtiyari olaraq taqqıltı səsində qarşılıq olaraq, qapını açmağa cəhd göstərdi. Edvard Reynor aşmış stulun yanında durmuşdu. Lüsiya kresloya sərilmişdi.

Reynor qəflətən masaya işarə etdi.

– Baxın! – o qışqırdı. – Zərf!

Cənab Klodun masasının üstündə uzun zərf vardı.

– Tanrım, sənə şükürlər! – Lüsiya ucadan dedi. – Sənə şükürlər, Tanrım!

Qapı yenə döyüldü və Lüsiya aram-aram qapını açdı. Hamı başını qapıya sarı çevirdi.

Qapının kandarında Tredvell göründü, o, yeni qonağın gəldiyini xəbər verdi.

İndi hamının gözləri yeni gəlmiş qonağa yönəlmişdi. Onun balaca boyu vardı, boyu güclə beş fut olardı. Özünü qürurlu aparan adam təsiri bağışlayırdı. Yumurstayabənzər başını yana əymişdi, sanki nəşə iyləyən teryer itlərinə bənzəyirdi. Uzun bığlarının ucları burma idi. Elə bil, hərbiçi idi. Çox səliqəli geyinmişdi.

– Erkül Puaro sizin xidmətinizdədir, – yad adam dedi və təzim etdi.

Riçard Emori əlini detektivə uzatdı.

– Çox şadam, cənab Puaro, – o dedi.

– Cənab Klod sizsiniz? – Puarro sual ünvanladı. – Yox, siz axı çox cavansınız. Yəqin oğlusunuz, eləmi? – O, Riçardın əlini sıxdı və otaqda gəzişdi. Onun ardınca qapı kandarında bir adam da göründü, ucaboy, ortayaşlı, qıvraq adam idi. Puarro onu da təqdim etdi:

– Tanış olun, mənim köməkçim kapitan Qastinqs.

– Nə yaxşı otaqdır, – Qastinqs dedi və o da Riçardın əlini sıxdı.

Riçard üzünü Puarroya çevirdi.

– Üzr istəyirəm, müsyö Puarro, – Riçard dedi, – məncə, siz əbəs yerə gəlmisiniz. Sizin xidmətlərinizə daha heç bir ehtiyac yoxdu.

– Eləmi? – Puaro təəccübləndi.

– Bəli, elədir. Çox təəssüf edirəm, boşuna əziyyət çəkib, Londondan düz bura gəlmisiniz. Əlbəttə, mən çəkdiyiniz xərcləri nəzərdə tuturam... e-e... biz bu məsələni yoluna qoyarıq...

– Anlayıram, – Puaro dedi, – ancaq hazırda məni çəkdiyim xərclərin əvəzinin verilməsi narahat etmir.

– Narahat etmir? Onda... e-e...

– Onda nə demək istəyirdiniz? Mən deyim. Belə xırda söhbətlərin heç yeri deyil. Məni sizin atanız dəvət edib. Bilmək istərdim ki, niyə sizin atanız elə özü bu barədə mənə bir söz deyə bilmir?

– Hə-ə... əlbəttə. Üzr istəyirəm. – Riçard atasına tərəf çevrildi. – Ata, xahiş edirəm, müsyö Puaroya deyin ki, onun xidmətlərinə artıq heç bir gərək yoxdur.

Cənab Kloddan səs-soraq çıxmadı.

– Ata! – Riçard kresloya yaxınlaşıb, ucadan dedi. Əyilib atasını silkələdi. – Həkim Karelli! – Riçard italyalı həkimə bərəlmış gözlərilə baxaraq onu çağırırdı.

Rəngi qaçmış xanım Emori stuldan qalxdı. Karelli cəld kresloya yaxınlaşdı və Klod Emorinin nəbzini yoxladı. Qaşqabağını salladı, əlini ürəyinin üstünə qoydu və başını yırğaladı.

Puaro yavaş-yavaş yaxınlaşdı və hərəkətsiz qalmış bədənə diqqətlə baxdı.

– Belə-belə işlər, – detektiv dedi, – qorxuram ki...

– Nədən qorxursunuz? – Barbara da bibisi kimi ayağa qalxıb, qəflətən soruşdu.

– Madmazel, qorxuram ki, cənab Klod məni çooox gec dəvət edib, – detektiv Puaro Barbaranın üzünə şax baxaraq, cavab verdi.

BÖLÜM 6

Puaronun acı kinayəsi qarşısında hamı pərt olub, yerində donub qaldı. Həkim Karelli bir daha Klod Emorinin cəsədinə baxıb, belini dikəltdi.

– Deyəsən, sizin atanız ölüb, – Karelli təsdiqlədi.

Riçard şübhəli baxışlarla Karellini süzdü.

– İlahi, axı bu nədir belə? – Riçard dedi. – Ürəyidir?

– M-m... ola bilər, ürəyindəndir, – həkim Karelli inamsız cavab verdi.

Kerolayn az qalmışdı özündən getsin, Barbara nəvazişlə əlini bibisinin çiyninə

qoydu. Onlara mərhum Klod Emorinin katibi Edvard Reynor yaxınlaşdı.

– Ümid edirəm ki, bu adam həqiqətən həkimdir? – o soruşdu.

– Hə, amma italiyalıdır, – Barbara boğuc səslə Edvarda cavab verib, bibisini əyləşdirdi.

Detektiv Puaro tez-tez başını bulayıb, təmtəraqlı bığlarına sığal çəkdi və tənəylə Barbaraya gülümsədi:

– Madmazel, belçikalı detektiv sizin xidmətinizdədir. Hərdən biz əcnəbilər də öz sözlərimizə görə cavab vermək məcburiyyətində qalırıq.

Barbara karıxıb qaldı. Bir neçə dəqiqə ərzində otaqda sükut hökm sürdü, hamı

susmuşdu, yalnız Barbara nə barədəsə Reynorla danışdı. Gözlənilmədən Lüsiya detektiv Puaroya yaxınlaşdı, onun əlindən tutub, qırağa çəkdi.

– Müsyö Puaro, – Lüsiya ağır eşidilən pıçılıyla dedi. – Xahiş edirəm, qalın! Onlara izin verməyin sizi yola salsınlar!

Puaro diqqətlə Lüsiyanın üzünə baxdı.

– Xanım, sizdə qalmağımı təkid etməyinizi sizin şəxsi dəvətiniz saymaq olarmı?

– Hə, – Lüsiya cənab Klodun cəsədinə baxıb cavab verdi. – Burda nəsə qaydasında deyil. Mənim qayınatamın sağlamlığı qaydasındaydı. Sizi əmin edirəm ki, o, heç bir zaman səhhətindən gileylənməzdi. Xahiş

edirəm, müsyö Puarro, aydınlaşdırın, görün, nə baş verib.

Həkim Karelli və Riçard donuq vəziyyətdə durmuşdular. Riçard hələ özünə gəlməyə macal tapmamışdı.

– Cənab Emori, – italyalı həkim dedi, – sizin həkiminizi çağırmaq lazımdır. Ümid edirəm, sizin şəxsi həkiminiz var, deyilmi?

Riçard bir anda özünə gəldi.

– Nə?.. Hə-ə, hə! Əlbəttə, bizim həkimimiz var. Həkim Qrem. Gənc həkim Kennet Qrem. Kənddə olur. Barbaranın pərəstişkarıdır. Üzr istəyirəm, heç bunu deməyimin yeri deyildi, elə deyilmi? – Riçard üzünü Barbaraya çevirdi.
– Sən o həkimin nömrəsini xatırlamırsan?

– Market-Kliv, beş, – Barbara qeyri-ixtiyari cavab verdi.

Riçard telefona yaxınlaşdı, dəstəyi qaldırdı və nömrəni yığdı. Riçard həkimlə calaşdırılmasını gözləməkdəyəkən, Reynor anladı ki, o, hələ də cənab Klodun katibidir.

– Mən cənab Puaro üçün maşın sifariş verməliyəmmi? – Riçard soruşdu.

Puaro üzr istəyirmiş kimi bir jestlə hər iki əlini qaldırdı, ancaq Lüsiya onu qabaqladı.

– Müsyö Puaro burda qalır... mən xahiş etdim ki, burda qalsın, – Lüsiya hamıya müraciətlə dedi.

Riçard dəstəyi əlində saxlayaraq, heyrət dolu gözlərini arvadına zillədi.

– Bu nə deməkdir, Lüsiya? – Riçard acıqla soruşdu.

– Detektiv burda qalmalıdır, – Lüsiya ağlamsınaraq ərinə cavab verdi.

Xanım Emori təlaşa düşdü, Barbara və Reynor həyəcanla bir-birinə baxdılar, həkim Karelli məşhur alimin hərəkətsiz vəziyyətdə qalmış cəsədinə baxdı, detektiv Puaronun həmkarı Qastinqs isə kitab şkafindakı cild-cild kitabları gözdən keçirərkən, qəflətən arxaya döndü ki, hamının reaksiyasını görə bilsin.

Riçard nəsə demək istəyirdi, ancaq elə bu məqamda onu telefonda calaşdırdılar.

– A-a... nə? Həkim Qrem? Kennet, bu, mənəm, Riçard Emori. Atamın ürəyinə nəsə

olub. Gələ bilərsən? Elə bu dəqiqə... Qorxuram daha heç nə etmək olmaz... Hə, ölüb... Yox... Hə, qorxuram ki, elədir... Təşəkkür.

Riçard dəstəyi yerinə qoyub, arvadına yaxınlaşdı və batıq səsle soruşdu:

– Sən dəli olmusan? Nə elədiyini bilirsən? Sən başa düşürsən ki, detektivdən qurtulmaq lazımdır?

Lüsiya sarsılmış halda yerindən qalxdı.

– Bununla nə demək istəyirsən? – o pıçıldadı.

Ər-arvad pıçhapıçla danışdığından heç kim onların sözlərindən bir kəlmə də anlaya bilmirdi.

– Məgər sən atamın nə dediyini eşitmədin?

O deyirdi ki, qəhvə acı dadır.

Lüsiya ərinin bu sözlərinin anlamını dərhal tuta bilmədi.

– Qəhvə acı dadırdı, – Lüsiya təkrarladı.

Lüsiya heç nə anlamırmış kimi Riçarda baxdı, dəhşətə gəldi, əliylə ağzını qapadı.

– İndi başa düşdünmü söhbət nədən gedir? – Riçard dedi və pıçıltıyla əlavə etdi: – Atamı zəhərləyiblər. Bizim aramızdan kimsə zəhərləyib. Sənə müdhiş qalmaqal lazımdır?

– İlahi, – Lüsiya dalğın-dalğın baxıb mızıldadı. – Ey qadir Allahım!

Riçard üzünü Puaroya tərəf döndərdi.

– Müsyö Puarro... – o, tərəddüdlə sözə başladı və susdu.

– Bəli, müsyö? – detektiv Puarro qaşlarını qaldırdı.

Riçard özünü ələ alıb dedi:

– Müsyö Puarro, deyəsən, mən tam anlamıram, nəyə görə mənim arvadım sizdən qalmağı xahiş etdi. Artıq heç bir araşdırmaya-filana gərək yoxdur.

Puarro bir anlıq susdu, sonra xoş bir təbəssümlə dedi:

– Belə başa düşürəm, siz atanızın sənədini oğurlamış adamın tapılmasını istəmirsiniz, düzdürmü? Mən artıq bu barədə madmazellə

söhbət etmişəm, – detektiv başıyla Barbaraya işarə etdi.

Riçard əmisi qızı Barbaraya tənəylə baxıb cavab verdi:

– Amma sənəd qaytarıldı.

– Eləmi? – Puaro soruşdu və onun təbəssümü daha da xoş oldu.

Bəstəboy detektiv masaya yaxınlaşdı, bir çoxlarının gözü bu detektivə zillənmişdi, onun hər bir hərəkətinə göz qoyurdular. Detektiv Puaro zərfi əlinə aldı. Evin sahibi cənab Klod Emori öldüyündən, bu zərf çoxlarının yadına da düşmürdü.

– Necə yəni “eləmi?” – Riçard dedi.

Detektiv Puaro tanış ədayla bıqlarını burdu və köynəyinin qolunda mövcud olmayan toz ləkəsini çırpıb dedi.

– Elə bir şey yoxdur. Sadəcə, indicə cəfəng ideyalarımından biri beynimə batdı, – detektiv birbaşa cavab vermədi. – Bilirsiniz necədir, bir zamanlar mən boş butulka barədə maraqlı bir hekayə eşitmişdim, həmin boş butulkanın içində heç nə yox idi...

– Üzrlü sayın, amma bu qəribədir... – Riçard dedi.

Puaro masanın üstündən zərfi götürüb dedi:

– Mən, sadəcə, zərfə baxmaq istəyirdim... – Riçard zərfi Puaronun əlindən alıb, açmaqdaykən, Puaro diqqətlə Riçarda baxırdı.

– Burda heç nə yoxdur! – Riçard yüksək səslə dedi.

O, əlinin ovcunda zərfi əzib, masaya tulladı, qırağa çəkilmiş arvadına tərəf çevrilib, tərəddüdlə dedi:

– Nə deyirəm, işdir, əgər vəziyyət bu yerdədirsə, onda bizim hamımızın üzərində axtarış aparılmalıdır yəqin... biz...

O, gözlərini hamının üzərində gəzdirdi, əvvəl bibisinə baxdı, sonra Barbaraya. Edvard Reynor əsəbindən partlayırdı, həkim Karelli sakitcə durmuşdu. Yalnız Lüsiya baxışlarını yayındırdı.

– Müsyö, yaxşısı budur, mənim məsləhətimə qulaq asın, – Puaro təklif etdi. –

Həkim gələnədək, heç nə etməyin. Amma lütfən, mənə deyin, görüm, bu qapı hara aparır? – o, kabinetə işarə edərək dedi.

– Ora mənim atamın kabinetidir, – Riçard cavab verdi.

Puaro kabinetə daxil oldu və razı halda geri qayıtdı.

– Aydındır, – o, dodaqaltı mızıldanıb, Riçarda müraciətlə dedi: – Eh bien, müsyö. Aydındır. Əgər indi kimsə burdan getmək istəsə, onda həmin adamı saxlamağın bir mənası yoxdur.

Detektivin bu sözləri sanki hamını qəflət yuxusundan ayıldı. İlk olaraq Karelli yerindən qalxıb hərəkət etdi.

– Ancaq ümid edirəm, sizə aydındır ki, evdən getmək olmaz, – Puaro italyalı həkimə baxaraq fikrinə davam etdi.

– Hamının evdə qalmasına mən nəzarət edəcəm, söz verirəm, – Riçard dedi.

Barbara və Reynor birlikdə çıxdılar, onların ardınca Karelli çıxdı, xanım Emori isə qardaşının cəsədinə yaxınlaşıb, qarşısında əyildi.

– Yazıq Klod, – o, dodaqaltı pıçıldadı. – Yazıq Klod.

Xanım Emorinin gözləri doldu.

– Mən bu gün qardaşıma dəniz dili hazırlayacaqdım. Bu yemək onun ən sevimli yeməyiydi.

– Ümid edirəm, bununla təskinlik taparsınız, – Puaro dedi və bu sözləri deyərkən öz ciddiliyini qorumağa çalışdı.

O, xanım Emorini qapıya kimi ötürdü. Sonra əvvəlcə Riçard, ardınca da onun arvadı Lüsiya çıxdı. Puaro və həmkarı Qastingqs kitabxanada cənab Klodun cəsədilə birlikdə qaldılar.

BÖLÜM 7

Otaq təzəcə boşalmışdı ki, Qastingqs həmkarı Puarodan soruşdu:

– Hə, bu barədə fikriniz nədir?

Puaro həmkarının sualına cavab olaraq, yalnız bu sözləri dedi:

– Qastinqs, zəhmət olmasa, qapını bağlayın.

Qastinqs qapını örtüdü, Puaro isə fikirli-fikirli başını yellədi və yenə otağı gözdən keçirdi. O, kresloya, stula baxdı, döşəməni gözdən keçirdi. Qəflətən o, Edvard Reynorun əyləşmiş olduğu aşmış stulun yanında əyildi və elə də böyük olmayan əşyanı döşəmədən qaldırdı.

– Siz nəyə tapdınız? – Qastinqs soruşdu.

– Açar, – Puaro cavab verdi. – Seyf açarına bənzəyir. Seyf kabinetdədir. Qastinqs, zəhmət

olmasa, yoxlayın görək, bu açar həmin seyfə gedir, ya yox.

Qastinqs həmkarı Puarodan açarı götürüb, kabinetə getdi. Puaro isə bir daha cəsədin qarşısında əyildi, cənab Klodun şalvarının ciblərini yoxladı, bir dəstə açar tapdı və bütün açarları birbəbir gözdən keçirdi.

– Bu açar uyğun gəlir, – Qastinqs qayıdıb dedi. – Deyəsən, mən nə baş verdiyini anlayıram. Yəqin cənab Klod açarı əlindən yerə saldı və...

Puaronun şübhəli-şübhəli başını yelləməsi, Qastinqsin sözünü ağzında qoydu.

– Yox, yox, inanmıram sən dediyin kimi olsun. Açarı bura ver görüm.

Puaro açarı Qastinqsin əlindən götürdü və qaşqabağını sallayıb, karıxmış halda, cənab Klodun cibindən tapdığı digər açarlarla müqayisə etdi.

– Dublikat, – Puaro bir dəstə açarı çıxartdığı kimi də geriyə şalvarın cibinə qoydu, Qastinqsə tərəf dönərək dedi. – Bu, çox kobud hərəkətdir, amma hər kimdirsə, hər halda işinin öhdəsindən gəlməyi bacarıb.

– Axı bu o deməkdir ki!.. – Qastinqs təşvişlə yüksəkdən dedi.

Puaro əlinin bir jestilə həmkarını saxladı.

Qapının qıfılında açar buruldu, dəhlizə gedən qapı yavaşca açıldı və eşikağası Tredvell göründü.

– Üzr istəyirəm, cənab, – Tredvell arxasınca qapını bağlayıb dedi. – Evin sahibi tapşırırmışdı ki, siz gələnədək evin qapılarını açmayım. Evin sahibi...

Cənab Klodun cəsədini görən Tredvell yerində donub qaldı.

– Artıq ölüb, – Puaro dedi. – Sizin adınızı bilmək olarmı?

– Adım Tredvelldir, cənab, – o, kresloya yaxınlaşıb dedi. – Yazıq cənab Klod, yazıq cənab Klod, – o pıçıldadı. Sonra Puaroya tərəf çevrilib dedi: – Bağışlayın, cənab, amma mənim sahibim qəfildən ölüb. Nədən öldüyünü deyə bilərsinizmi? Yoxsa... yoxsa onu öldürüblər?!

– Nədən belə düşündünüz? – Puaro soruşdu.

Eşikağası alçaq səslə dedi:

– Bu gün bu evdə qəribə hadisələr cərəyan edirdi, cənab.

– Belə deyin, – Puaro dedi və Qastinqslə baxışdı. – Xahiş edirəm, onlar barədə bizə danışın.

– Heç bilmirəm nədən başlayım. Mən... İlk dəfə çay dəstgahından əvvəl, bu italyalı gələrkən, mənə elə gəldi, nəşə qaydasında deyil.

– İtalyalı?

– Cənab, həkim Karellini deyirəm.

– O, qəfildən gəldi?

– Bəli, cənab. Həkim Karelli xanım Lüsüyanın dostu olduğundan, xanım Lüsüya onu nahara qalmağa dəvət etdi. Amma əgər mənim fikrimi bilmək istəyirsinizsə...

– Əlbəttə, sizin fikriniz bizim üçün maraqlıdır, buyurun, davam edin, – Puarro ona ürək-dirək verdi, çünki eşikağası qəfildən susmuşdu.

– Cənab, ümid edirəm, siz bilirsiniz ki, evdə baş verənlər barədə qeybət etmək mənim işim deyil, amma cənab Klod öldüyünə görə...

Eşikağası Tredvell yenə sözünü tamamlaya bilmədi.

– Mən sizi anlayıram, – Puarro mərhəmətlə dedi. – Siz yəqin öz sahibinizə çox bağlıdınız.

– Tredvell razılıq əlaməti olaraq dinməzcə başını yellədi. – Cənab Klod mənə nəsə vacib bir məlumat verəsiydi, elə buna görə məni çağırmışdı. İndisə bildiyiniz hər nə varsa, deməlisiniz, çünki sahibiniz ölüb artıq.

– Bəli, yəqin ki, bildiklərimi danışsam yaxşıdır... – Tredvell ah çəkdi və dedi: – Lüsiya həmin italiyalı həkimi nahara dəvət edərkən, mənə belə gəldi ki, bu, xanım Emorinin xoşuna gəlmədi. Mən onun simasındakı zəhmi hiss etdim.

– Bəs həkim Karelli sizin xoşunuza gəldimi?

– Cənab, həkim Karelli bizim əhatəmizə daxil olan adam deyil, – eşikağası bir az təkəbbürlə cavab verdi.

Puaro onun nə demək istədiyini tam anlamadı və sual dolu baxışlarını həmkarı Qastinqsə yönəltdi, Qastinqs isə gülümsündü və baxışlarını ondan çəkdi. Eşikağası ciddiyyətini itirməmişdi.

– Başqa sözlə desək, həkim Karellinin gəlişi sizin təəccübünüzdə səbəb oldu?

– Əlbəttə, cənab. Onun peyda olması başdan-ayağa qəribədir. Sonra qəfildən nə oldu, bilmirəm, evin sahibi cənab Klod mənə qapıları bağlamağı əmr etdi və sizin arxanızca maşın göndərməyi tapşırırdı. Lüsiya həmin

axşam özünü pis hiss etdi. Hətta masadan tez qalxıb getdi. Cənab Riçard buna görə çox kədərləndi.

– Belə deyin!.. Masanı tərk etdi? Bəlkə bura gəlmişdi?

– Bəli, cənab, elə bura gəlmişdi, – Tredvell cavab verdi.

Puaro bir daha otağa göz gəzdirdi. Bir anda baxışını Lüsüyanın otaqda unudub getdiyi çantada saxladı.

– Xanımlardan kimsə çantasını götürməyi unudub, – Puaro həmin çantanı əlinə alıb dedi.

Tredvell detektivə yaxınlaşdı.

– Bu, Lüsüyanın çantasıdır, – o, tam qəti tərzdə dedi.

– Hə, düz deyir, – Qastinqs razılaşdı. – Həmin qadın çantanı masaya qoydu, sonra otağı tərək etdi.

– Çantanı qoydu və çıxdı, demək... – Puarro fikirli-fikirli həmkarının dediyini təkrarladı, – maraqlıdır.

Puarro çantanı divana qoyub, qaşlarını çatdı.

– Bağlı qapılara gəldikdə isə, – Tredvell xeyli susqun qaldığını anlayıb, fikrinə davam etdi. – Evin sahibi dedi ki...

– Hə, hə, hə. Bu barədə siz mütləq danışacaqsınız, – Puarro onun sözünü kəsdi. – Ancaq əvvəl gəlin bura keçək, – o, evin qabaq hissəsinə apan qapıya işarə edib dedi.

Tredvell qapıya yaxınlaşdı, Puaro da onun izilə gəldi, Qastinqs isə iddialı səslə dedi:

– Yaxşısı budur, mən burda qalım.

Puaro anidən ona baxdı:

– Yox, yox, Qastinqs, xahiş edirəm, mənimlə gəlin.

– Yaxşı olmazmı ki, mən...

– Sizin köməyiniz olmadan keçinə bilmərəm, əziz dostum, – Puaro təntənə və ciddiyyətlə dedi.

– Əgər belədirsə, onda əlbəttə...

Hər üçü çıxdı. Üstündən bir neçə saniyə ötmüşdü ki, dəhlizin qapısı ehtiyatla aralandı və Lüsiya peyda oldu. O, kandan otağa ehtiyatla göz gəzdirdi, sanki kimisə görəcəyini

gözləyirdi, sonra cəld dəyirmi masaya yaxınlaşdı və cənab Klodun qarşısında durmuş bir qəhvə fincanı götürdü. Onun bənizi solğunlaşdı, sanki bir neçə il qocaldı. Lüsiya nə etməli olduğunu bilmədiyindən yerində donub qalmışdı. Qəfildən Puaro kabinetdən sakitcə qayıtdı.

– İcazə verin, madam, – o dedi.

Detektivin belə gözlənilməz gəlişi Lüsiyanı diksindirdi.

Puaro ona yaxınlaşdı və sanki nəzakət göstərirmiş kimi, Lüsiyanın əlindəki fincanı aldı.

– Mə... Mən... burda yadımdan çıxmış çantamı götürməyə qayıtmışdım, – Lüsiya dərindən nəfəs alıb dedi.

– Əlbəttə, əlbəttə. Mən həmin çantanı burda hardasa görmüşdüm. Hə, bax, odur.

Puaro divana yaxınlaşdı, çantanı götürdü və Lüsiyaya uzatdı.

– Təşəkkür edirəm, – Lüsiya fikri dağınıq halda dedi.

– Dəyməz, madam.

Lüsiya tərəddüdlə gülümsəyib getdi. Puaro dayandı, fikrə daldı, yenə fincanı əlinə alıb baxdı, iylədi və cibindən qovuqcuq çıxartdı. Qəhvədən bir az ora süzüb, qapağını bağladı, cibinə qoydu və fincanları saymağa başladı.

– Bir, iki, üç, dörd, beş, altı. Altı.

Onun alnında anlaşılmaz qırışlar yarandı, ancaq elə bu məqamda gözləri alışıb-yandı, adətən həyəcanlandığı zamanlar belə olurdu. Puaro dərhal kabinetə yaxınlaşdı, qapını çırpdı, pəncərəyə yaxınlaşıb, pərdə arxasında gizləndi. Az keçmiş yenə dəhliz qapısı açıldı və yenidən kitabxanada Lüsiya peyda oldu. O, birinci dəfəkinə nisbətən daha ehtiyatla daxil oldu və həyəcanla otağı baxışlarıyla süzdü. Masaya yaxınlaşdı, fincanı götürdü, yenə otağın orasına-burasına baxdı.

Onun gözü gülə sataşdı. Lüsiya yaxınlaşdı və cəld fincanı güldanda gizlətdi. Bütün bunları etməkdəykən, bir an olsun belə

baxışlarını hər iki qapıdan çəkmirdi. Sonra başqa bir fincanı götürdü, cənab Klodun qarşısına qoydu və cəld çıxışa tərəf getdi, amma qəflətən qapı açıldı və kandarda Riçard hündürboy sarışın saçlı, təxminən otuza yaxın yaşı olan adamın müşayiəti ilə otağa daxil oldu. Həmin adamın üzü xoş təsir bağışlasa da, bir az lovğa adama bənzəyirdi. Onun əlində tibb çantası vardı.

– Lüsiya! – Riçard arvadını burada görməkdən təəccüblənib ucadan dedi. – Sənin burda nə işin var?

– Mən... mən çantamı unutmuşam, – o, cavab verdi. – Salam, həkim Qrem. Üzr

istəyirəm, – Lüsiya dili dolaşa-dolaşa dedi və otaqdan çıxdı.

Riçard heyrətlə arvadının arxasınca baxmaqdaykən, Puaro gizlincə pərdənin arxasından çıxdı, özünü elə göstərdi ki, guya elə indicə kabinetə gəldi.

– A-a, müsyö Puaro. Həkim Qrem, icazə verin, sizə Puaronu təqdim edim. Kennet Qrem.

Həkim nəzakətlə baş əyib detektivlə salamladıqdan sonra, cənab Emorinin hərəkətsiz qalmış cəsədinə yaxınlaşdı və Riçardın diqqətli baxışları altında cəsədə tərəf əyildi. Daha heç kimin göz qoymadığı Erkül

Puaro isə otaqda gəzişib, yenidən fincanları saymağa başladı:

– Bir, iki, üç, dörd, beş, – o, burnunun altında dedi. – Beş!

Onun gözləri canlı parıltıyla alovlandı, dodaqlarında ən cazibədar təbəssümlərdən biri yarandı. Puaro cibindən qovuqcuğu çıxartdı, rənginə baxdı və dərhal başını yellədi.

Həmin müddətdə həkim Qrem müayinəni bitirdi.

– Deyəsən, mən ölüm haqqında şəhadətnaməni imzalaya bilməyəcəm. Mənə məlum olduğu qədər ilə, sonrakı dövrlər cənab Klod özünü lap yaxşı hiss edirdi. Buna görə də qəfil ürəktutmasından ölməsi inanılmazdır.

Yox, yox, əvvəlcə onun bu gün nə yeyib-
içdiyini müəyyənləşdirmək lazımdır.

– Aman Tanrım, sən nə deyirsən axı? –
Riçardın səsində həyəcanlı məqamlar sezildi. –
Qalan adamlar nə yeyib-içibsə, atam da onu
yeyib-içib. Onun ölümünü yeyib-içməklə
əlaqələndirmək...

– Mən heç nəynən əlaqələndirmirəm, –
həkim Qrem ciddiyyətlə dedi. – Mən, sadəcə,
sizə xatırlatmaq istəyirəm ki, qanuna görə,
qəfil ölümlər baş verərkən, mütləq dindirmələr
keçirilməlidir. Dindirmə zaman müstəntiq
mütləq ölümün səbəblərilə maraqlanacaq.
Mənsə bu suala cavab vermək iqtidarında
deyiləm, çünki atanızın nədən öldüyünü

bilmirəm. Mən, sadəcə, sizə bir məsələdə yardım göstərə bilərəm, danışaram ki, meyitin yarılmasını səhər keçirsinlər. Sabah mən gələcəm və nəticələrdən məlumatlı olacam.

Həkim cəld otaqdan çıxdı, Riçard nəsə etiraz etməyə cəhd etmək istəyib, onun ardınca çıxdı. Puaro cəsədin qarşısında əyildi. Rəhmətlik cənab Klod cəmi bir neçə saat əvvəl onunla təşviş içində danışmışdı.

– Əziz dostum, görən mənə nə demək istəyirdiniz? Mən axı bilməliydim bunu. Sizi ehtiyat etməyə vadar edən nəydi? – detektiv Puaro dodaqaltı mızıldandı, dalğın baxışları cənab Klodun bənizinə yönəlmişdi. – Bəlkə siz kimin oğru olduğunu bildiniz? Bəlkə

həyatınızın təhlükədə olduğunu bildiniz? Elə, ya belə, siz mənim köməyimə ehtiyac duyduunuz. Düzdü, indi artıq çox gecdir, amma söz verirəm, bu işin axırına çıxacam.

Fikirli-fikirli başını yelləyən Puaro otaqdan çıxmaq istərkən, eşikağası Tredvell peyda oldu.

– Kapitan Qastinqs öz otağındadır. İcazənizlə sizi də öz otağınıza ötürərdim. Hər iki otaq yuxarıda yanaşıdır. Özü də əgər sizin yol yorğunu olduğunuzu nəzərə alsaq, onda yüngül bir şam yeməyi təklif edərdim. Yemək otağının harada olduğunu sizə göstərərəm.

Puaro minnətdarlıq əlaməti olaraq başını yuxarı-aşağı yellədi.

– Minnətdaram, Tredvell, – o dedi. – Təəssüf edirəm, amma mən indi Riçardla danışmalıyam. Nə qədər ki biz meyit yarılmasının nəticələrini bilmirik, kitabxana qapısını bağlı saxlamaq lazımdır. Siz məni Riçardın yanına apara bilərsinizmi?

– Əlbəttə, cənab, – Tredvell cavab verdi və onlar birlikdə kitabxananı tərk etdilər.

BÖLÜM 8

Gecə yaxşıca yatıb istirahət edən Qastinqs səhər yeməyi üçün qonaq otağına endi, ancaq

qonaq otağında bir kimsə yox idi. O, süfrə salınmış masanın arxasında qayğısız halda əyləşən Tredvelldən başqa adamların harda olmasını xəbər aldı. Tredvell də həmişəki kimi təmkinlə cavab verdi. Cənab Reynor səhər tezdən durub və cənab Klodun kağız-kuğuzları ilə məşğul olmağa gedib, Riçard və arvadı Lüsiya isə öz otaqlarında səhər yeməyi yeyiblər, xanım Barbara Emori yalnız bir fincan qəhvə içib və bağda gün vannası qəbul etməyə çıxıb, xanım Kerolayn Emorinin başı ağrıdığından o da öz otağında yemək yeyib, buna görə də Tredvell hələ onunla da üz-üzə gəlməyib.

– Tredvell, bəs müsyö Puaro hələ qarşınıza çıxmayıb ki? – Qastinqs soruşdu və sualının cavabı olaraq onu eşitdi ki, Puaro hamıdan tez oyanıb və kəndə yola düşüb.

– Mən xatırladığım qədər, onun orda vacib işi olmalıydı, – Tredvell dedi.

Bekonla qayğanaq, kolbasa və bir fincan qəhvədən sonra Qastinqs evin ikinci mərtəbəsində yerləşən rahat otağına qayıtdı, bu otağın pəncərəsindən bağa gözəl mənzərə açılırdı və şezlonqda uzanıb bədənini günə verən Barbara Emori görünürdü. Bu mənzərə Qastinqsi o qədər çəkdi ki, Barbara evə gedənədək Qastinqs onu gözdən qoymadı. Sonra o, əlinə “Tayms” qəzetini aldı,

nekroloqların çap olunduğu səhifəyə baxdı, amma cənab Klod Emorinin ölümü barədə xəbərə rastlaşmadı. Hələ çap etməmişdilər.

Məqsədsiz-filansız səhifələri ora-bura vərəqləyən Qastinqs redaktorun köşəsini oxumağa girişdi. Yarım saatdan sonra Puaro yuxuya getmiş həmkarını oyatdı.

– Ah, mon cher, bizim araşdırmalı olduğumuz işlə beləmi məşğulsunuz? – deyər Puaro qəhqəhə çəkib, həmkarından zarafatla soruşdu.

– Puaro, bir az əvvəl mən elə bu iş barədə düşünürdüm, amma deyəsən mürgüləmişəm.

– Mürgü döyməyin nəyi pisdir, əziz dostum? – Puaro zarafatla dedi. – Axı mən də,

elə mən özüm də bu barədə düşünürdüm. Ancaq mən bir şeylər edə bildim və indilərdə zəng olmalıdır, həmin zəngi gözləyirəm, bu zəng ya mənim şübhələrimi doğruldacaq, ya da təkzib edəcək.

– Bəs siz kimdən şübhələnirsiniz, Puaro? – Qastinqs maraqlandı.

Puaro pəncərəyə baxdı, susdu və kədərli-kədərli dedi:

– Yox, əziz dostum, mən indi bu suala cavab verməyə hazır deyiləm, oyun hələ təzə-təzə başlayır. Sadəcə, onu deyə bilərəm ki, illüzionist göstərdiyi tamaşalarda necə cəld əl hərəkətlərilə tamaşaçını aldadırsa, bax, bu işdə də eləcə, kimsə çox zirək tərpənib.

– Ah, Puaro, – Qastinqs ucadan dedi, – bəzən belə tapmacalara can yandıрмаğınız adamı qıcıqlandırır! Mənim fikrimcə, siz heç olmasa, kimdən şübhələndiyinizi mənə deməlisiniz. Əgər desəydiniz, onda mənim də sizə daha çox faydam dəyə bilərdi...

Puaro əlinin yüngül hərəkətilə onun hiddətlənməsinin qarşısını aldı. Onun bənizinə sanki bir günahsızlıq hopdu və o, dalğın-dalğın pəncərədən açılan mənzərənin seyrinə daldı.

– Siz dolaşığa düşdüyünüz üçün acıqlanırsınız, Qastinqs. Özü də siz bilirsinizmi ki, mən nəyə görə kimdənsə şübhələnə-şübhələnə bu işə ciddi yanaşmıram?

– E-e... hə, təxminən bilirəm, – Qastinqs etiraf etdi.

– Əgər mənim yerimdə siz olsaydınız, necə davranacağınızı təxmin edirəm, – Puaro özündənrazı halda dedi. – Təxmin edirəm. Mən boş-boşuna hərəkət etmək, siz ingilislərin sözü olmasın, ot tayasında iynə axtarmaq istəmirəm. Mən gözləməyə üstünlük verirəm. Bax, elə indi də gözləməyi üstün tuturam... eh bien, sən Erkül Puaronu ağılsız bilmə, mən dünən burda baş verənləri anlayacaq qədər ağıllıyam. Kifayətdir.

– Qulaq asın, Puaro! – Qastinqs ucadan dedi. – Deyəsən, mən hətta sizi bataqlıqda görmək üçün pul belə ödəməyə hazır vəziyyətdə

gəlmişəm. Siz elə təkəbbürlüsünüz ki! Sizdə on adamın təkəbbürü var!

– Hirslənməyin, əziz Qastinqs, hirslənməyin, – Puarro barışdırıcı tərzdə dedi. – Hərdən siz mənimlə elə danışırırsınız ki, guya biz qatı düşmənlik. Əfsuslar olsun ki, təkəbbür istedadın tərs üzüdür!

Bu sözləri deyən bəstəboy detektiv Puarro dərindən ah çəkdi, yanaqlarını elə gülməli tərzdə şişirtməyə çalışdı ki, Qastinqs özünü saxlaya bilməyib qəhqəhə çəkdi.

– Puarro, hələ sizin kimi özündən razı adam həyatda görməmişəm, – həmkarı dedi.

– Bəs dahi adamları çoxmu görmüsünüz? İstedadı gizlətmək mümkün deyil, istedadın

varsa, onu heç özündən də gizlədə bilməzsən. Əziz dostum, gəl işdən yayınmayaq. Mən cənab Riçard Emoridən xahiş etdim ki, saat on ikidə bizimlə kitabxanada görüşsün. Ona görə “bizimlə” deyirəm ki, sizin köməyinizə ehtiyacım var, əziz dostum Qastinqs.

– Sizə yardım etməkdən həmişə məmnunam, Puaro, – onun sadıq dostu cavab verdi.

Gecə cənab Klod Emorinin meyitinin çıxarıldığı kitabxanada gündüz saat 12-də Puaro və həmkarı Qastinqs mərhumun oğlu Riçard Emori ilə söhbətləşməyə başladılar. Daha doğrusu, Qastinqs divanda rahat əyləşib dinləyir, müşahidə edirdi, Puaro isə bir-birinin

ardınca suallar verirdi, bununla da dünənki gecənin bütün təfərrüatlarını xəyalında canlandırmaq istəyirdi. Əvvəllər atasının əyləşdiyi masa arxasındakı yerdə əyləşmiş oğlu Riçard suallardan usanıb dedi:

– Deyəsən, daha danışılacaq bir sözüm qalmadı. Ümid edirəm bütün suallarınıza kifayət qədər dəqiqliklə cavab verdim.

– Əlbəttə, müsyö Emori, əlbəttə, – Puarro kresloya dirsəklənib dedi. – İndi məndə aydın təsəvvürlər yarandı.

O, gözlərini qapadı, sanki olanları-keçənləri xəyalında daha dolğun canlandırdı.

– Deyirsiniz ki, masanın başında sizin atanız cənab Klod əyləşmişdi. Işıqlar sönür,

qapı taqqıltısı eşidilir... Hə, çox dramatik səhnədir.

– Oldu, – Riçard ayağa qalxıb dedi, – əgər söhbətimiz bitdisə...

– Kiçik bir məsələ qaldı, – Puaro onun sözünü kəsdi, əlini irəli uzatdı, sanki onun getməsinin qarşısını aldı.

Riçard həvəssiz-həvəssiz yenə stula çökdü.

– Yenə nə soruşmaq istəyirsiniz?

– Müsyö Emori, o hadisəyə qədər nə baş vermişdi, siz heç bu barədə danışmadınız axı.

– Hadisəyə qədər?

– Bəli, yeməkdən dərhal sonra.

– Demək, yeməkdən dərhal sonra nə baş verdiyini bilmək istəyirsiniz!.. Yeməkdən

sonra elə bir şey olmadı. Biz qonaq otağından çıxdıq. Atam katibilə birlikdə kabinetə daxil oldular. Katibi Edvard Reynor. Qalanları isə burda kitabxanada qaldılar.

Puaro parlaq təbəssümlə Riçarda gülümsündü.

– Bəs siz burda nə işlə məşğul idiniz?

– Hə, elə-belə söhbət edirik. Bütün günü demək olar ki, qrammofona qulaq asdıq.

Puaro fikirli tövrlə susdu.

– Yəni elə ciddi bir şey olmadı?

– Yox, – Riçard cəld cavab verdi.

Puaro həmsöhbəti Riçardın üzünə diqqətlə baxıb soruşdu:

– Qəhvəni nə zaman gətirdilər?

– Nahardan sonra.

Puaro havada barmaqlarını burdu.

– Qəhvəni necə verdilər? Yəni qəhvəni kim süzdü? Eşikağası fincandamı payladı, yoxsa masaya qoydu?

– Dəqiq yadımda deyil, – Riçard dedi.

Puaro pəsdən ah çəkdi və yenə fikrə getdi.

– Yalnız qəhvə içdiniz, vəssalam? – Puaro soruşdu.

– Hə, məncə, hə. Reynordan başqa. O, qəhvə içmir.

– Bəs cənab Klod üçün onun kabinetinə qəhvə apardılarmı?

– Zənnimcə, hə, – Riçard qıcıqlanmış kimi cavab verdi. – Yəni bu o qədərmi vacibdir?

Puaro hər iki əlini üzr istəyirmiş kimi qaldırdı.

– Üzr istəyirəm. Mən, sadəcə, hadisənin təsvirini beynimdə yaratmaq istəyirəm. Axı sonucda biz hamımız itmiş zərfin tapılmasında maraqlıyıq. Deyilmi?

– Yəqin ki, – Riçard qaşqabaqlı halda cavab verdi, amma Puaronun bığlarının yuxarı qalxdığını görüb, dərhal dedi: – Əlbəttə, əlbəttə, hamımız maraqlıyıq, əlbəttə!

Puaro baxışlarını yayındırdı.

– Yaxşı, indi deyin görüm, cənab Klod kabinetdən məhz nə zaman çıxdı?

– Onlar qapının bağlı olduğunu bildikdən sonra.

– Onlar?

– Hə. Reynor, bir də kimsə...

– Deyə bilərsinizmi, birinci kim getmək istədi?

– Mənim arvadım. O özünü bütün axşam yaxşı hiss etmirdi, – Riçard dedi.

– Yazıq, – Puaro tam səmimi səslə dedi. – Ümid edirəm, bu gün özünü yaxşı hiss edir. Mənim ona da suallarım olacaq. Sonra.

– Məncə, bu, mümkün deyil, – Riçard dedi.

– Mənim arvadımın sizinlə görüşməyə,

xüsusilə də sizin suallarınıza cavab verməyə heç halı yoxdur. Elə, ya belə, o da sizə mən deyənləri deyərdi.

– Ola bilsin, siz deyənləri deyərdi, – Puaro razılıq əlaməti olaraq başını yellədi. – Amma, müsyö Emori, qadınların kişilərə nisbətən müşahidə qabiliyyəti daha yüksəkdir. Ona görə də, mənəcə, Lüsiya xanımla danışsam, yaxşı olar.

– Lüsiya yatağındadır, uzanıb, – Riçard tez-tələsik dedi. – Qayınatasının ölümü onun üçün çox ağır zərbə oldu.

– Anlayıram sizi, – Puaro dalgın-dalgın dedi.

Araya sükut çökdü. Riçard həmişəki kimi deyildi, özünü narahat hiss edirdi. O, qəfildən ayağa qalxıb, pəncərəyə yaxınlaşdı.

– Buranın havasını dəyişmək lazımdır, – o dedi. – Burda çox istidir.

– İngilislərin hamısı eynidir, – Puaro gülümsündü. – Siz ingilislər həmişə havanı dəyişmək istəyirsiniz, küçədə küləyin olması bəs deyil, hələ bir küləyin otaqda gəzişməsini də istəyirsiniz.

– Ümid edirəm bu, etiraz etməyiniz anlamına gəlmir, – Riçard soruşdu.

– Mən? Yox, nə danışırsınız, əlbəttə, yox. Mən artıq yerli vərdişlərə uyğunlaşmışam. Elə mənim özümü də çoxdan ingilis kimi qəbul

edirlər. Divanın bir küncündə əyləşmiş Qastinqs bu yerdə təbəssümünü gizləyə bilmədi. – Yeri gəlmişkən, üzrlü hesab edin, məgər pəncərəyə bağlı deyil?

– Bağlıdır, – Riçard dedi. – Amma atamın açarları məndədir.

O bu sözləri deyib, bir-birinə iplə bağlanmış açarları çıxartdı, qıfılı açdı və pəncərəni geniş açdı.

Puaro təmiz havadan kənarda, kətildə əyləşdi və üşümüş halda çiyinlərini çəkdi, Riçard isə pəncərənin yanında dayandı, başa baxıb, sinədolusu nəfəs aldı. Sonra o, nəşə özlüyündə qərarlaşdırıbmış kimi, Puaroya yaxınlaşdı.

– Müsyö Puaro, – o dedi. – söhbətdən yayınmaq fikrində deyiləm, ona görə də ikibaşlı danışmayacam. Mənə məlumdur ki, arvadım sizdən qalmağınızı xahiş etmişdi, ancaq dünən çox ağır gün idi, o, təşvişə düşdüyündən nə etdiyini bilmirdi. Bu evdə baş verənlərə görə cavabdeh mənəm, mənsə tam ciddi sizə deyirəm ki, həmin vərəqi kimin götürməsi heç vecimə də deyil. Atam kasıb adam deyildi. Atamın sonuncu kəşfinin dəyəri, əlbəttə, az deyil, lakin öz var-dövlətim də elə mənə bəsdir, ona görə də bu vərəqi oğurlayanın yaxalanmasında çox maraqlıyammış kimi özümü göstərmək

fikrində deyiləm. Atamın etdiyi bu kəşfsiz də, dünyada partladıcılar kifayət qədərdir.

– Aydındır, – Puaro fikirli-fikirli mızıldandı.

– Başqa sözlə, mən hər şeyin olduğu kimi qalmasının tərəfdarıyam, – Riçard dedi.

Puaronun qaşları yuxarı dartıldı, üzündən heyrət oxundu.

– Siz mənim getməyimi istəyirsiniz? – o soruşdu. – Araşdırmanı kəsməyi istəyirsiniz?

– Bəli, istəyirəm bu araşdırmanızı qurtarasınız. – Riçard Emori bu qətiyyətli sözləri deyərkən, Puaronun üzünə baxmaq istəmədi.

– Ancaq məsələ burasındadır ki, – detektiv təkidlə dedi, – kim bu vərəqi oğurlayıbsa, hər halda zibil yeşiyinə atmaq üçün oğurlamayıb, elə deyilmi?

– Əlbəttə, – Riçard razılaşdı və üzünü Puarodan döndərdi. – Buna baxmayaraq...

Puaro tam ciddiyyətlə asta-asta dedi:

– Siz anlaya bilmirsiniz ki... necə deyim... sizin ailənizə rüsvayçı ləkə düşüb.

– Rüsvayçı ləkə? – Riçard sualla qarşılıq verdi.

– Beş nəfər, – Puaro dedi, – cəmisi beş nəfər bu zərfi oğurlamaq imkanına malik idi. Ta oğru məlum olanadək hamıya qarşı şübhələnməliyik.

Detektiv Puaro bu sözləri deyərkən, otağa Tredvell daxil oldu.

– Mən... ancaq mən... – Riçardın sözü yarımçıq qaldı.

– Üzr istəyirəm, cənab, – eşikağası Emoriyə müraciətlə dedi. – Həkim Qrem gəlib, sizi görmək istəyir.

– De ki, indi gəlirəm, – Riçard cavab verdi və ona heç də xoş təsir bağışlamayan bayaqkı söhbətdən yayınmaq fürsəti bulduğundan sevindi və cəld qapıya tərəf hərəkət etdi. Yalnız qapı ağzında arxaya döndü və quru-quru sağollaşdı. – Üzrlü hesab edin, müsyö Puaro.

Qapı hər iki detektivin qarşısında bağlanarkən, Qastingqs həyəcanla divandan qalxdı.

– Qulaq asın, Puaro! – Qastingqs ucadan dedi. – Yəni siz doğrudanmı mərhumun zəhərləndiyini anlamırsınız?!

– Necə, əziz dostum, necə dedin?

– Əlbəttə! Zəhərləyiblər! – Qastingqs təntənəylə dedi və qıvraq hərəkətlə başını silkələdi.

BÖLÜM 9

Puaro gözlərini qıydı.

– Əla, bunu necə tapdınız, Qastinqs? Sizin necə də iti zəkanız var imiş! Zirək nəticə çıxarmaq qabiliyyətiniz var imiş!

– Qulaq asın, Puaro, – Qastinqsin xətrinə dəydi, – siz mənimlə hansı tonda danışırsınız? Bəlkə deyəsiniz bu qoca kişi ürəktutmasından ölüb? Cinayətin törədilməsi barədə fikir öz-özünə yaranır. Düzdür, Riçard Emori hələ də bunu anlaya bilmir, bu da yəqin onun yaddaş problemindən irəli gəlir. Hələ də heç nə anlaya bilmir.

– Siz belə düşünürsünüz, əziz dostum?

– Əlbəttə. Dünən həkim Qrem ölüm haqqında şəhadətnamə verməkdən imtina

edərkən və meyitin yarılmasını tələb edərkən, mən Riçardı müşahidə edirdim.

Puaro dərindən nəfəs aldı.

– Hə, hə, – Puaro barışdırıcı tərzdə dedi. – Amma indi həkim Qremin indiki gəlişinin səbəbi nəticələri bildirməkdir. Bir neçə dəqiqədən sonra biz kimin haqlı, kimin haqsız olduğunu biləcəyik.

Puaro yenə nəsə demək istəyirdi, ancaq susdu, buxarıya tərəf çəkildi və kağızlı vazanı düzəltdi. Qastinqs yumşaq tərzdə gülümsündü.

– Qulaq asın, Puaro, sizin işə səliqəli yanaşmağınız artıq ifrat həddədir.

– Bu sizi qıcıqlandırır? – Puaro həmkarından soruşdu.

– Əlbəttə, yox, – Qastinqs dedi.

Puaro barmağını qaldırdı.

– Qastinqs! – o dedi, – qulaq asın, hər şeydə simmetriya olmalıdır. Həmçinin səliqə-sahman da olmalıdır və ələlxüsus da balaca boz hüceyrələrin buna ehtiyacı var.

– Siz yenə başladınız! Yox, bircə bu boz hüceyrələr barəsində danışmayın! – Qastinqs özündən çıxdı. – Yaxşısı budur, deyin görüm, onlar sizi hansı nəticələr çıxartmaq qənaətinə gətirdi.

Puaro divanda rahat əyləşdi və yaşıl gözlərini pişik kimi qıyıb, həmkarı Qastinqsə baxdı.

– Əgər siz məndən nümunə götürüb, mənim yolumla getsəydiniz, bəlkə də çoxdan hər şeyi anlamışdınız. Necə ki artıq mən anlayıram – Puarlo lovğa-lovğa dedi. – Amma əgər istəyirsinizsə, – Puarlo alicənablıqla təklif etdi, – həkimi gözləməkdəyənkən, mən sizin çıxartdığınız nəticələri dinləməyə hazırım, əziz dostum.

– Birincisi, – Qastinqs həvəslə başladı, – katibin stulunun altında tapdığınız açar əvvəldən məndə şübhələr doğurdu.

– Eləmi?

– Əlbəttə, – Qastinqs dedi. – Hətta deyərdim, lap çox şübhələr doğurdu. Ancaq

mənim gəldiyim qənaət bu oldu ki, cinayəti törədən şəxs italiyalı həkimdir.

– Belə deyın! – Puaro dodaqaltı dedi. – Sırlı həkim Karelli.

– Bəli, düz buyurdunuz, sırlı həkim, – Qastinqs təsdiqlədi. – Bu söz həmin həkimə çox yaraşır. Bu ucqar ingilis kəndində onun nə işi vardı? Lazımdırsa, mən deyim nə işi vardı. O, cənab Klodun hesablamalarını ələ keçirmək istəyirdi. Güman ki, həkim xarici kəşfiyyata işləyir. Siz bunun nə demək olduğunu yaxşı bilirsiniz.

– Əlbəttə, əzizim, – Puaro gülümsünüb cavab verdi. – Necə olmasa, mən də hərdən kinematoqrafı ziyarət edirəm.

– Əgər meyitin yarılmasının nəticələri təsdiqləsə ki, cənab Klod zəhərlənmədən ölüb, Karelli bir nömrəli şübhəli şəxs olacaq. Bordciani xatırlayın. Zəhər tamamilə italyanların üslubundadır. Karelli əlimizdən qaçmasa yaxşıdır!

– Heç yerə qaçası deyil, əziz dostum, – Puaro başını yellədi.

– Ay Allah, siz hardan bilirsiniz axı, qaçmayacaq, belə əminlik sizdə hardandır? – Qastinqs heyrətləndi.

Puaro kresloya söykəndi və tanış jestlə barmaq uclarını düzümlədi.

– Əlbəttə, mən hər şeyi bilə bilmərəm, –
Puaro dedi. – Heç əmin də ola bilmərəm.
Ancaq mən belə fikirləşirəm.

– Niyə elə fikirləşirsiniz axı? Hardan
bilirsiniz, nədən bilirsiniz qaçmayacaq?

– Əziz həmkar, necə hesab edirsiniz, sizcə,
oğurlanmış vərəq indi harada ola bilər? –
Puaro sualı sualla cavabladı.

– Mən hardan bilim?

Puaro susdu, sanki öz susqunluğuyla
Qastinqsə imkan yaratdı ki, özü sualı
cavablasın və dözməyib, alicənablıqla təklif
etdi:

– Düşünün, əziz dostum. Fikirlərinizi bir yerə cəmləyin. Hissələrə bölün fikirlərinizi. Nizam yaradın. Uğurun açarı nizamdadır.

Qastingqs karıxmış halda başını silkələdi.

– Evdə bir yer var, vərəq yalnız orda ola bilər, – detektiv Puaro dedi.

– Sizi and verirəm bütün müqəddəslərə, deyin görüm, hardadır? – Qastingqs soruşdu və onun səsində açıq-aşkar iztirab sezildi.

– Əlbəttə, bu otaqda, – Puaro qalibənə tərzdə dedi, pişik kimi gülümsündü.

– İlahi, bununla nə demək istəyirsiniz axı?

– Qastingqs, gəl faktlara keçək. Mehriban qoca Tredvellin sözlərindən bizə məlumdur ki, cənab Klod vərəqin otaqdan çıxması üçün,

bütün təhlükəsizlik tədbirlərini görmüşdü. Cənab Klod otağa yığışmış qonaqlara özünün kiçik sürprizi barədə məlumat verdikdən sonra, vərəq hələ də oğrunun üstündəydi. Sizcə, bu məqamda oğru nə etməliydi? Bizim gəlişimizdən xəbər tutan oğru, yəqin o vərəqi üstündə saxlamağa cürət etməzdi. İki çıxış yolu qalırdı. Ya həmin vərəqi cənab Klodun da təklif etdiyi kimi, qaytarmaq, ya da işığın sönməsindən istifadə edib, bir dəqiqənin içində, həmin vərəqi haradasa bir yerdə gizlətmək. Həmin oğru birinci üsuldan istifadə etməyibsə, demək, ikinci yol qalır. Bax, belə! Görürsünüzmü, Qastinqs hər şey bu qədər sadədir.

– Ah, Puaro, – Qastinqsi qeyri-adi həyəcan çulğadı. – Yəqin siz haqlısınız.

O, cəld yazı masasına yaxınlaşdı.

– Belə görürəm, mənim fikrim sizin ürəyinizcə oldu. Ancaq evdə bir adam var ki, bizimlə müqayisədə o, çox rahatlıqla oğurlanmış vərəqi buradan tapa bilər.

– Kimdir o?

Puaro bığlarını burdu.

– Əlbəttə, vərəqi kim gizlədibsə, elə oğru da odur! – Puaro bu sözləri şlyapasından dovşan çıxaran sehrbaz kimi bir jestlə dedi.

– Sizin sözünüzdən belə çıxır ki...

– Mənim sözümdən belə çıxır ki, – Puaro səbirli-səbirli davam etdi, – gec, ya tez oğru

gizlətdiyi vərəqi gəlib geri götürəcək. Ona görə də ikimizdən birimiz həmişə burda qalmalıdır.

Elə bu məqamda kimsə qapının qulpunu yavaşca burdu. Puaro susdu və əliylə Qastinqsə işarə etdi, hər ikisi qrammofonun arxasında gizləndi.

BÖLÜM 10

Qapı açıldı. Barbara Emori gizlincə otağa daxil oldu. O, divarın yanındakı stulu götürdü, şkafa yaxın qoydu və dərmanlarla dolu yeşiyi

çıxartdı. Qəflətən Qastinqs asqırdı. Barbara səksəndiyindən, yeşiyi əlindən saldı.

– Ooo, – Barbara təlaşa düşdü, – mən heç bilməzdim burda kimsə var.

Qastinqs irəli atıldı, yeşiyi qaldırdı və Puaroya verdi.

– Madmazel, mənə verin, – bəstəboy detektiv dedi. – Bu yeşik sizin üçün çox ağır olar.

O, yeşiyi masaya qoydu.

– Madmazel, siz bu yeşikdə özünüzdə aid kolleksiya yığırsınız? Bəlkə quş yumurtaları yığırsınız? Bəlkə balıqqulağılar?

– Müsyö Puaro, sizi məyus etmək istəməzdim, – Barbara əsəbi gülüslə qarşılıq

verdi, – amma bu yeşikdəki əşyalar çox maraqsızdır. Tozlar və həblər.

– Madmazel, sizin elə sağlam görünüşünüz var ki, bu boş-boş şeylər sizə lazım olmaz yəqin.

– Yox, mənə lazım deyil, – Barbara razılaşdı. – Lüsiyaya lazımdır. Səhər tezdən başı elə ağrıyır ki!

– Yazıq Lüsiya, – Puaro canıyananlıqla dedi və onun səsində səmimilik duyuldu. – Demək, dərman gətirməyi sizdən Lüsiya xahiş etdi?

– Bəli, – Barbara dedi. – Mən Lüsiyaya artıq aspirin vermişəm, ancaq aspirinin heç bir köməyi dəymədi, ona görə də daha güclü təsir

edən dərman istədi. Mən də bütün yeşiyi onun yanına aparmaq qərarına gəldim... Əgər siz burda olmasaydınız, yəqin lap çoxdan aparmışdım.

– Əgər biz olmasaydıq... – Puarro yeşiyə söykənib, fikirli halda dedi. – Madmazel, bəs bizim burda olmağımız nəyi dəyişdi axı?

– Siz özünüz yaxşı görürsünüz. Birincisi, bu yeşik hələ də burdadır, – Barbara narazılıq etdi. – Əgər mənim yerimdə bibim olsaydı, qart toyuq kimi qaqqıldayardı! Riçard isə! Zəhlətökənin birisidir! Ondan heç bir fayda yoxdur! Qadın xəstə olduqda, kişilərdən heç bir xeyir gözləməyə dəyməz.

Puaro onu başa düşürmüş kimi başıyla işarə etdi.

– Əlbəttə, əlbəttə. – Razılıq əlaməti olaraq, bir daha başını yellədi, barmaqlarını qutunun dəmir qapağının üzərində gəzdirdi və əllərinə ötəri baxdı. – Madmazel, deməliyəm ki, sizin xidmətçiləriniz çox yaxşıdır, bunda bəxtiniz çox gətirib, – Puaro öskürüb dedi.

– Bizim xidmətçilər? – Barbara təəccübləndi.

Puaro qapağa işarə edib dedi:

– Baxın, heç bir toz zərrəsi də yoxdur. Hər dəfə ayağının altına stul qoyub, heç kimin toz görmədiyini yeri qalxıb silmək... Hər xidmətçi işə belə can yandırmaz.

– Doğru deyirsiniz, – Barbara razılaşdı. –
Dünən elə mən özüm də buna təəccüb qaldım.

– Demək, siz yeşiyi dünən çıxartmışdınız?

– Hə, nahardan sonra. Bu yeşikdəki
dərmanları bir vaxtlar xəstəxanaya
göndərilməsi üçün mənim bacım qoyub.

– Nə deyirəm, əgər sizin dediyiniz kimi
burda dərmanlardısa, icazənizlə biz də baxaq
həmin dərmanlara, – Puaro dedi və yeşikdən
şüşə qabları çıxartmağa başladı. O, qabları
çıxararkən etiketlərini də oxuyurdu,
təəccübdən qaşları yuxarı dartılırdı. –
Strixnin... atropin... Gözəl kolleksiyadır,
madmazel, gözəldir. Oho! Qiosin, bu şüşə qab
isə demək olar ki, boşdur!

– Nə? – Barbara ah çəkdi. – Necə yenə boşdur? Dünən bu şüşə qab tam doluydu, dibinəcən. Bunu dəqiq xatırlayıram.

– Voila! – Puarro şüşə qabı qaldırdı və yerinə qoydu. – Maraqlıdır. Çox maraqlıdır. Danışın, danışın... Necə dediniz? Şüşə qablar?.. Şüşə qablar dünən ağzınacan doluydu? Bəs bu şüşə qablar dünən məhz hardaydı və həmin bu şüşə qabları kim görüb?

– Necə deyim, mən yeşiyi çıxarıb, masaya qoymuşdum... Sonra həkim Karelli gəldi. O da yeşiyə baxdı və bunların hansı dərmanlar olmasını izah etdi, sonra...

Qapı açıldı və içəri Lüsüya daxil oldu, buna görə də Barbara susdu. Gün işığında Lüsüyanın

solğun, qürurlu bənizi yorğun görünürdü, dodaqlarının kənarında xırda-xırda qırıqlar yarandı. Barbara cəld Lüsiyaya yaxınlaşdı.

– Əzizim, axı sən yerindən qalxmalı deyildin, axı sən xəstəsən. Mən onsuz da dərmanı indilərdə gətirəcəkdim.

– Artıq özümü yaxşı hiss edirəm, başım ağrımır daha, – Lüsiya baxışlarını Puaronun üzündən çəkməyib dedi: – Müsyö, mən ona görə aşağı düşdüm ki, sizinlə danışmaq istəyirdim.

– Ancaq, əzizim, yaxşı olardı ki, sən yatağına gedəydin, uzanıb...

– Barbara, xahiş edirəm, bəsdir...

– Özün bilərsən, nə deyim daha.

Barbara otaqdan çıxdı, Qastinqs isə Barbaranın arxasınca qapını bağladı. Lüsiya stulda əyləşdi.

– Müsyö Puaro... – Lüsiya tərəddüdlə sözə başladı və susdu.

– Madam, mən tam sizin xidmətinizdəyəm, – detektiv Puaro həlim səslə cavab verdi.

– Müsyö Puaro, – Lüsiya yenə dedi və səsi titrədi, – dünən sizdən bir xahiş etmişdim. Xahiş etmişdim ki, evdə qalasanız... Xahiş etmişdim. Ancaq bu gün belə deməklə səhv etdiyimi anladım.

– Məndən xahiş etməklə səhvə yol verməyinizə əminsiniz, madam? – Puaro astadan soruşdu.

– Tam əminəm. Dünən mən həyəcanlandım, çox əsəbiləşdim. Bu işi öz üzərinizə götürdüyünüz üçün sizə təşəkkürümü bildirirəm, amma indi sizdən getməyinizi xahiş edirəm.

– Eləmi? Belə deyin! – Puarro burunaltı mızıldandı. – Sizi başa düşürəm, madam.

– Onda razılaşdıq? – Lüsiya ayağa qalxdı.

– Yox, xanım, elə də anlaşımadıq, – Puarro ona yaxınlaşdı. – Əgər xatirinizdədirsə, dünən siz qayınatanızın öz əcəllilə öldüyünə şübhəylə yanaşmışdınız.

– Mən özümdə deyildim, – Lüsiya dedi. – Ona görə də nə dediyimi heç özüm də bilmirdim.

– Demək, indi şübhələnmirsiniz?

– İndi heç şübhələnmirəm, – Lüsiya qətiyyətlə cavab verdi.

Puaro qaşlarını qaldırdı və susqun halda Lüsiyaya baxdı.

– Niyə mənə belə baxırsınız, müsyö Puaro? – gənc qadın Lüsiya həyəcanla soruşdu.

– Madam, ona görə ki, hərdən itə cinayətkarın izini tapmağa məcbur etmək müşkülə dönür. Amma əgər it izi tapsa, onda nə olsa belə, həmin cinayətkarın izilə gedəcək. Əlbəttə, əgər yaxşı itdirsə. Mən isə, madam, nəinki yaxşıyam, heç məndən yoxdur.

Lüsiya dəhşət təşvişə düşdü:

– Yox! Siz getməlisiniz! Yalvarıram, axı mən həmin adamam ki, sizdən qalmağı xahiş edirdim, amma indi yalvarıram, gedin! Siz təsəvvürünüzdə belə gətirə bilməzsınız ki, burda qalmağınızla nə qədər kədər gətirə bilərsiniz!

– Kədər? – Puarro soruşdu. – Şəxsən sizi kədərləndirə bilərəm?

– Bizim hamımızı kədərləndirə bilərsiniz, müsyö Puarro. Mən bundan artıq heç bir söz deyə bilmərəm, sizdən bircə xahiş odur ki, mənim sözlərimə inanasınız. Axı mən sizi gördüyüm gündən, inandım sizə. Xahiş edirəm artıq dərəcədə...

Lüsiya susdu. Qapı açıldı. Riçard və həkim Qrem içəri daxil oldular. Riçardın həyəcanlandığı hiss olunurdu.

– Lüsiya! – o, arvadını görüb dedi.

– Nə olub, Riçard? – arvadı həyəcanla ərinin üzərinə atıldı. – Nə baş verib? Axı mən görürəm, görürəm ki, nəşə baş verib. Nə olub?

– Narahat olma, əzizim, – Riçard arvadını sakitləşdirməyə çalışdı. – Xahiş edirəm, bizi bir dəqiqəliyə tək burax.

Lüsiya qorxu dolu gözlərini ərindən çəkmirdi.

– Axı mən...

Lüsiyanın sözü ağzında qaldı, Riçard onu qapıya aparıb, ötürdü.

– Xahiş edirəm, – Riçard təkid etdi.

Sonuncu dəfə arxaya dönərkən, Lüsiya ərinə baxdı, Lüsiyanın gözlərində vahimə vardı.

BÖLÜM 11

Həkim Qrem öz çantasını qəhvə masasının üstünə qoydu və divanda əyləşdi.

– Puaro, işlər pisdir.

– İşlər pisdir? Yəni demək istəyirsiniz, cənab Klodun ölümünün əsl səbəbini aşkarlaya bildiniz?

– Bəli, aşkarlaya bildik. Cənab Klod hansısa bitki mənşəli zəhərin təsirindən ölüb, – həkim Qrem dedi.

– Məsələn, qiosinlə? – Puaro dərman yeşiyini qaldırıb, mühakimə yürütdü.

– “Məsələn, qiosinlə” yox, məhz qiosindən ölüb, – həkim Qrem dedi və detektiv Puaronun uzaqgörənliyindən heyrətləndi.

Puaro kənara çəkildi, yeşiyi qrammofonun yanındakı masanın üstünə qoydu və onun üzərinə əyildi. Maraqlanan Qastingş də ona yaxınlaşdı, Riçard Emori isə divanda həkimin yanında əyləşdi.

– Bütün bunlar nə deməkdir axı? – Riçard soruşdu.

– Birincisi, bu o deməkdir ki, polis çağırmalıyıq, – həkim Qrem cavab verdi.

– İlahi! – Riçard dəhşətə gəldi. – Bu, mümkün deyil. Birtəhər yola verək.

Həkim Qrem diqqətlə Riçarda baxdı və ehtiyatla, aram-aram sözüənə davam etdi.

– Əziz Riçard, – o dedi. – İnanın mənə, elə mən də özümü çox pis hiss edirəm, mən sənın dərdinə hamıdan çox yanırım. Bütün bunlar dəhşətdir, anlayıram, əsas da ona görə ki, bütün bunlar cənab Klodun intihar etməsini istisna edir.

Riçard dərhal cavab vermədi.

– Sən demək istəyirsən, atamı öldürüblər? – Riçard titrək səslə soruşdu.

Həkim Qrem başını razılıq əlaməti olaraq yırğaladı.

– Atam qətlə yetirilib! – Riçard yüksək səslə dedi. – Allahı sevərsiniz, indi biz neyləyəcəyik axı?

Həkim Qrem işgüzar tərzdə tələsik danışmağa başladı:

– Müstəntiqə xəbər verməli olacam. Dindirmə təyin edəcəklər, güman ki, sabaha.

– Sən... Sən demək istəyirsən ki, bu məsələylə polis məşğul olacaq? Doğrudanmı heç nə etmək mümkün deyil?

– Yox, Riçard, sən məni anlamırsan.

– Axı nədən, nədən sən məni xəbərdar etmədin...

Riçard naəlac vəziyyətdəydi.

– Riçard, qulaq as. Özünü ələ al. Sən bunu anlamırsan: mənim elədiyim bu iş, mənim borcumdur, – həkim Qrem onun sözünü kəsdi.
– Polislər bu işi nə qədər tez araşdırsalar, bir o qədər yaxşıdır.

– İlahi! – Riçard ucadan dedi.

– Riçard, mən hər şeyi anlayıram. İnan mənə, anlayıram səni. Bu sənin üçün çox ağır zərbədir. Ancaq səndən daha nələrisə soruşmaq istərdim. İndi mənim suallarına cavab verməyə hazırsanmı?

Həkim Qrem indi daha yumşaq danışmağa çalışırdı və çox sakit idi. Riçard özünü ələ aldı.

– Bilmək istədiyiniz, axtardığınız nədir?

– Birincisi, – həkim Qrem dedi, – bilmək istəyirəm ki, sənin atan dünən nəsə yeyib-içibmi?

– Qoyun fikirləşim. Bəli, biz nə yediksə, o da onlardan yedi. Şorba, qızardılmış kambala, kotletlər, meyvə salata.

– Bəs nə içmişdi?

Riçard bir anlıq fikrə daldı.

– Onlar mənim bibimlə Burqundiya şərabı içdilər. Məncə, Reynor da içdi. Mən sodalı viski içdim. Həkim Karelli... hə, həkim Karelli ağ şərab içdi.

– Hə-ə, bu möcüzəli insan Karelli, – Qrem qımıldandı. – Bağışla, Riçard, sən bu adamı yaxşı tanıyırsan?

Qastinqs cavabı daha yaxşı eşitmək üçün yaxına gəldi.

Riçard cavab verdi:

– Mən onun barəsində heç nə bilmirəm. Dünənə kimi belə bir adamın mövcudluğundan, ümumiyyətlə, xəbərim yox idi.

– Amma o sənin arvadının dostudur axı, – həkim dedi.

– Ola bilər.

– Əsas odur, sizin arvadınız Karellini tanıyır, deyilmi?

– Qulaq as, onlar nə zamansa bir-birilə tanış olublar.

Qrem dilini şaqqıldatdı və başını yellədi.

– Ümid edirəm, sən ondan hələ bir az qalması üçün xahiş etmisən, – həkim soruşdu.

– Əlbəttə, – Riçard çiyinlərini çəkdi. – Mən ona xəbərdarlıq etdim ki, yoxa çıxmış vərəq tapılmadan, buradan heç yana getməsin. Hətta öz əşyalarını gətirməsi üçün onu mehmanxanaya yolladım.

– O sizinlə mübahisə etmədi?

– Yox, o dəqiqə razılaşdı.

– Hmmm, – həkim Qrem dedi və baxışlarıyla otaq boyunca gəzişdi. – Bəs otağın qapısı?.. – o soruşdu.

Həkim Qremin sualına detektiv Puaro cavab verdi:

– Otağın qapısı bağlıydı. Tredvell hər iki qapını özü bağladı, açarı da mənə verdi. Otaqda hər şey dünənki kimi idi, yalnız stullar yerindən tərpədilmişdi.

Həkim Qremin baxışları qəhvə masasına sataşdı.

– Bu, həmin fincandır? – o, fincana işarə edərək soruşdu. Həmin fincan cənab Klodun əyləşdiyi yerdə durmuşdu.

Həkim Qrem fincanı qaldırıb qoxuladı.

– Riçard, – o, sualını təkrarladı, sənın atan bu fincandan içmişdi? Mən bu fincanı götürməliyəm. Zəhərə görə yoxlanışdan keçirmək lazımdır.

Həkim öz çantasını açdı.

Riçard həkimə tərəf yaxınlaşdı.

– Yəqin siz elə düşünmürsünüz ki... – o, sözə başladı və susdu.

– Cənab Klodu kiminsə nahar zamanı zəhərləməsi elə də inandırıcı deyil, – həkim Qrem dedi, – məncə, zəhəri qəhvənin içinə töküblər.

Riçard həkimə bir az da yaxınlaşdı.

– Mə-mən... – o, nəşə demək istədi, amma yenə susdu, həyəcandan əlini yellədi və fransız pəncərəsindən keçərək birbaşa bağa addımladı.

Həkim Qrem çantasından elə də böyük olmayan qutu çıxartdı və fincanı yaxşıca qablaşdırdı.

– Çox iyrenc bir işdir, – o dedi. – Riçardın yerində olsaydım, elə mən özüm də dəhşətə gələrdim.

Qəzetlər Lüsiya ilə italiyalı həkim Karellinin tanışlığını şişirdib, bu barədə xəbər yayacaqlar. Müsyö Puarro, palçıq isə yapışır. Yazıq Lüsiya. Yəqin onun bu işə bir qarışacağı yoxdur. Bəlkə də Karelli ilə Lüsiya, sadəcə, təsadüfən tanış olublar və bu adam da özünü mədəni bir insan kimi aparıb. Əcnəbilər onlara nəsə lazım olanda çox düşüncəli olurlar. Əlbəttə, mən fərziyyə səsləndirməyi heç istəməzdim, ancaq başqa nələrisə söyləmək də ağılıma gəlmir.

– İtaliyalı həkimin bu işdə əlinin olmasına daha çox inanırsınız, deyilmi? – Puaro soruşdu, elə bu dəmdə həmkarı Qastinglə baxışdı.

Həkim Qrem çiyinlərini çəkdi.

– Nə deyim? Cənab Klod çox vacib bir kəşf edib. Onun evində də qəflətən bir kimsənin tanımadığı həkim peyda olursa... Özü də əcnəbi... italiyalı... Zəhər...

– Hə! Yeni Bordcia, – Puaro yüksək səslə dedi.

– Bağışlayın, necə dediniz?

– Heç, elə-belə.

Həkim Qrem çantasını bağladı və getməyə çalışdı.

– Məncə, getsəm yaxşıdır.

– Hələlik, müsyö həkim, – Puaro dedi və həkimin ona uzanmış əlini mehribancasına sıxdı.

Qapı çıxışında həkim Qrem duruxdu və geriyyə çevrildi.

– Hələlik, müsyö Puaro. Ümid edirəm, siz nəzarət edəcəksiniz ki, polis gələndək, burda heç kim heç nəyə əl vurmasın. Bu, çox vacibdir.

– Narahat olmayın. Sizi anlayıram və heç nəyi gözdən qoymayacam.

Qapı bağlandıqda Qastinqs həmkarına quru-quru dedi:

– Puaro, mən heç burda xəstələnmək istəməzdim. Birincisi, evdə cinayətkar dolaşır, ikincisi isə, bu gənc həkimdən heç gözüm su içmir.

Puaro maraqla həmkarına baxdı, Qastinqs isə fikrini qəhvə masasında cəmləmişdi.

– Məncə, kimsə soyuqlamamış evə daxil olmağa vaxtımız çatacaq.

Puaro buxarıya yaxınlaşdı və zəng düyməsini basdı.

– İndisə, əziz Qastinqs, iş başına.

– Nə etmək fikrindəsiniz? – həmkarı soruşdu.

– Biz ikimiz Çezar Bordcia ilə həmsöhbət olmalıyıq.

O, bic-bic kapitana göz vurdu.

Tredvell içəri daxil oldu.

– Cənab, zəng edən siz idiniz?

– Hə, Tredvell. Bir zəhmət çəkin, həkim Karelliyə deyin, bura düşsün, söhbətimiz var.

– Əlbəttə, cənab.

Tredvell getdi, Puarro isə masaya yaxınlaşdı, masada dərmanlar vardı.

– Məncə, yeşiyi yerinə qoysaq, yaxşı olar. Ən başlıcası, səliqəli olmaqdır və işə dəqiq yanaşmaqdır.

Puarro yeşiyi Qastinqsə verdi, özü isə masanın üstünə çıxdı.

– Simmetriyaya və nizam-intizama əbədi ehtiras. Allaha and olsun ki, Puarro, bu dəfə

yeşiyi kənara qoymaqçün, sizin başqa səbəbləriniz də var, – Qastinqs deyindi.

– Əziz dostum, siz nəyi nəzərdə tutursunuz? – Puaro soruşdu.

– Mən hər şeyi anladım. Siz, sadəcə, həkim Karellini əvvəldən qorxutmaq istəmirsiniz. Görən kim dünən yeşiyə baxmışdı? Əlbəttə, tək-cə həkim Karelli baxmamışdı. Buna görə də əgər Karelli yeşiyin çıxarılmasını bilsə və ya çıxarılmış yeşiyi görsə, o, özünü qorumaqdan ötrü, ehtiyatı əldən verməmək üçün qabaqdangəlmişlik edə bilər, elə deyilmi, Puaro?

Puaro həmkarı Qastinqsin başını tumarladı.

– Əzizim Qastinqs, siz necə də diqqətlisiniz, – Puarro dedi və yeşiyi yerinə qoydu.

– Mən sizi çox yaxşı tanıyıram. Mənim yanımda özünü başqa cür göstərməyə gərək yoxdur.

Puarro şkafın kənarına barmağını sürtdü və Qastinqsin üzünə toz uçdu.

– Bax, mənə elə bu lazım idi! – Puarro ağız-burnunu büzüb, tənəylə dedi. – Deyəsən, mən qulluqçunu tərifləməkdə səhvə yol vermişəm. Bir gör nə qədər toz var! Bütün bu tozları yaş əsgiyə silmək lazımdır.

– Puarro, axı siz qulluqçu deyilsiniz, – Qastinqs güldü.

– Bəli, təəssüf ki, mən qulluqçu deyiləm, – Puaro kədərli halda dedi. – Mən yalnız detektivəm.

– Amma şkafda axtarılacaq bir şey yoxdur, ona görə də ensəniz yaxşıdır.

– Əgər siz deyirsinizsə ki, heç nə yoxdur...

Puaro sözünü yarımçıq kəsdi və qəflətən donub qaldı.

– Nə olub? – Qastinqs səbirsizliklə soruşdu. – Puaro, enin daha. Həkim Karelli istənilən anda gələ bilər. Axı siz istəməzsiniz ki, Karelli sizi stulun üstündə görsün?

– Haqlısınız, əziz dostum, – Puaro razılaşdı və ehmalca döşəməyə endi. Baxışlarında bir təntənə vardı.

– Lənət şeytana, nə olub yenə? – Qastinqs açıldı.

– Ağıma yaxşı bir fikir gəlib, – bəstəboy detektiv dalgın-dalgın gözünü bir nöqtəyə zilləyib dedi.

– Nə fikir?

– Toz, Qastinqs. Toz, – Puarro dedi və onun səsində bir qəribəlik duyuldu.

Qapı açıldı və həkim Karelli kitabxanaya daxil oldu. O, təntənəli şəkildə Puarro ilə salamlaşdı, fransız dilində dedi:

– Ah, müsyö Puarro, məni sorğu-sualmı etmək istəyirsiniz?

Nəzakətli Puarro italyanca cavab verdi:

– Si, signor dottore, si lei permette.

– Ah, lei parla Italiano?

– Bəli, cənab həkim, sizin icazənizlə.

– Siz italyanca da danışırırsınız?

– Hə, amma söhbətimiz fransız dilində getsəydi, daha yaxşı olardı.

– Yaxşı, deyin görüm siz məndən nəyi öyrənmək istərdiniz?

– Qulaq asın, – qıcıqlanmış Qastinqs onların söhbətini kəsdi. – Lənət şeytana, siz hansı dildə danışırırsınız axı?

– Bizim yazıq Qastinqs xarici dillərdən bixəbərdir, – Puaro gülümsündü. – Onun xarici dil bilməməsi təmiz yadımdan çıxmışdı. Neynək, gəlin ingiliscə danışaq.

– Üzr istəyirəm. Əlbəttə, – həkim Karelli dostcasına razılaşdı. – Çox şadam ki, məni dəvət etdiniz, müsyö Puaro. Elə mən özüm də sizinlə söhbət aparmaq təklifi edəcəkdim.

– Doğrudanmı? – Puaro əlinin jestlə həkimi əyləşməyə dəvət etdi.

Karelli stulda əyləşdi, detektiv Puaronun özü də stulda yerini rahatladı, Qastingqs isə divanda əyləşdi.

– Hə, – həkim fikrinə davam etdi. – Məsələ burasındadır ki, Londonda mənim çox vacib işlərim qalmışdı.

– Belə deyin... – Puaro dedi.

– Bəli. Dünən mən çox çıxılmaz vəziyyətə düşdüm. Çox vacib bir sənəd itdi. Mən evdə

yeganə yad adam idim. Əlbəttə, buna görə də mən qalmaq qərarına gəldim, üst-başımın axtarılmasına razılıq verdim, nəinki razılıq verdim, hətta bunda təkid də etdim. Şərəfli adam olduğumdan, zətən başqa cür edə də bilməzdim.

– Sizi anlayıram, – Puarro razılaşdı. – Bəs bu gün nə dəyişdi ki?

– Bu gün başqa məsələdir, – Karelli cavab verdi. – Artıq dediyim kimi, Londonda təcili işlərim çıxıb.

– Buna görə də getmək istəyirsiniz?

– Bəli, düz buyurdunuz.

– Nə deyim, tamamilə məntiqli səslənir, – Puarro dedi. – Qastinqs, elə deyilmi?

Qastinqs heç nə demədi, ancaq üz cizgilərindən bilinirdi ki, bu xahişdə heç bir məntiq-filan görmür.

– Ümid edirəm, sizin bircə sözünüz kifayət edəcək ki, Riçard Emori mənə evi tərk etməyə icazə versin, – Karelli fikrinə davam etdi. – Mən istəməzdim nəşə xoşagəlməz hallar olsun.

– Həmişə sizin qulluğunuzda hazırıq, müsyö həkim, – Puaro dedi. – Ancaq əvvəlcə bəzi detalları aydınlaşdırmaqda mənə kömək edə bilərsinizmi?

– Sizə köməyim dəysə, bundan çox məmnun qalardım, – Karelli cavab verdi.

Puaro bir anlıq fikrə daldı.

– Deyin, görüm, siz xanım Lüsiya ilə çoxdanmı dostluq edirsiniz? – o soruşdu.

– Biz lap çoxdanın dostlarıyıq, – Karelli bu sözləri deyərkən, dərindən ah çəkdi. – Mən bu ucqar kənddə gözlənilmədən onunla qarşılaşarkən, çox sevindim.

– Gözlənilmədən? – Puaro soruşdu.

– Bəli, tam gözlənilmədən, – Karelli cavab verdi.

– Tam gözlənilmədən, – Puaro təkrarladı. – Çox qəribədir!

Araya sürəkli sükut çökdü, həkim diqqətlə Puaroya baxdı və susdu.

– Deyin, görüm, siz son elmi nailiyyətlər barədə maraqlanırdınız mı? – Puarro sual verməyə davam etdi.

– Əlbəttə, maraqlanırdım. Həmişə. Axı mən həkiməm.

– Haqlısınız. Amma həkimlər adətən öz sahələrindəki elmi nailiyyətlərlə maraqlanırlar. Yeni vaksinlərlə, mikroblarla, şüalanma ilə və sair və ilaxır, bu aydındır. Amma məsələn, partladıcı maddələrlə maraqlanmaq həkimin nəyinə gərək, deyilmi?

– Elm elmdir, elmdə hər kəşf maraqlıdır, – Karelli razılaşmadı. – İstənilən elmi kəşf insanın təbiət üzərində daha bir qələbəsidir. Təbiət nə qədər müqavimət göstərsə,

göstərsin, insan nəticədə təbiətin bir çox sirlərini açır.

Puaro razılıq əlaməti olaraq başını aşağı-yuxarı yellədi.

– Siz çox gözəl danışırırsınız. Çox romantik. Ancaq mənim dostum Qastinqs bu yaxınlarda mənə işarə etdi ki, mən adi bir detektivəm və hər şeyi, sadəcə, praktiki nöqtəyi-nəzərdən qiymətləndirirəm. Mənim marağımın səbəbi başqa məsələdir: cənab Klodun kəşflərinin dəyəri yəqin xeyli pul edir, deyilmi?

– Ola bilər, – Karelli təkəbbürlə çiyinlərini çəkdi. – Heç bu barədə düşünməmişdim.

– Belə görürəm, siz yüksək ideallar adamısınız. Həm də imkanlısınız. Səyahət bahalı əyləncədir.

– Sadəcə, yaşadığım dünyaya daha yaxşı bələd olmaq istəyirəm, – həkim quru-quru cavab verdi.

– Əlbəttə, – Puaro razılaşdı. – Həm dünyanı yaxşı tanımaq lazımdır, həm də bu dünyada yaşayan adamları. Adamlar çox qəribə varlıqlardır, bəzi adamlar isə həddindən çox qəribədirlər. Məsələn, götürək elə bu evdəki oğrunu, çox qəribə oğrudur.

– Razıyam, – Karelli dedi, – yüksək dərəcədə qəribə oğrudur.

– İş orasındadır ki, həmin bu evdəki oğru nəinki oğrudur, həm də şantajçıdır.

– Necə yəni şantajçıdır? – Karelli ehtiyatla soruşdu.

– Şantajçı – şantajla məşğul olan adama deyirlər, – Puaro çiyinlərini çəkdi.

Araya xoşagəlməz bir sükut çökdü.

– Amma biz əsas mövzudan uzaqlaşdıq, – Puaro yenə dedi, – cənab Klodun ölümü söhbətindən uzaqlaşdıq.

– Cənab Klodun ölümü söhbətindən? Görəsən, niyə cənab Klodun ölümü bizim əsas söhbətimizə çevrildi?

– Ah, təmiz yadımdan çıxıbmiş, – Puaronun birdən yadına düşdü. Çox təəssüf

edirəm, ancaq cənab Klod ürəktutmasından ölməyib. Zəhərdən ölüb.

Detektiv Puaro bu sözləri deməkdəyəkən, iti baxışlarını italiyalı həkimdən ayırmırdı, onun heç bir hərəkətini gözdən qoymamağa çalışırdı.

– Aydınır, – Karelli razı-razı yalnız bunu deyə bildi.

– Siz heçmi təəccüblənmədiniz? – Puaro soruşdu.

– Düzünü desəm, yox. Mən elə özüm də dünən bu barədə şübhələndim.

– Nə deyirəm, eləsə bu iş daha ciddi məsələyə dönür. Həkim Karelli, məncə, siz

hələ bir az da bu evdə qalsanız, yaxşı olar, –
Puaronun səsində sərtlik duyuldu.

Karelli irəli yeridi.

– Yoxsa siz cənab Klodun ölümünü
kağızın itməsiylə əlaqələndirirsiniz?

– Əlbəttə, – Puaro cavab verdi. – Bəs siz
bunda bir əlaqə görmürsünüz?

– Yəni sizin sözlünüzdən belə çıxır ki, bu
evdə oğrudan başqa heç kim ailənin başçısı
olmuş cənab Klodun ölümündə maraqlı
deyildi? Bəs onun ölümü hamı üçün nə
deməkdir? Qoy mən cavab verim, müsyö
Puaro. Onun ölümü hamı üçün azadlıq
deməkdir. Bu azadlıq isə bayaq sizin
xatırladığınız pulların qazanılması deməkdir.

Qoca Emori tiran idi və işə dəxli olmayan məsələlərdə dəyərsiz adamıydı.

– Siz bunu dünən bildiniz, müsyö həkim? – Puaro soruşdu.

– Tutaq ki, belədir, nə olsun? – Karelli cavab verdi. – Mənim gözlərim var. Baxıram və görürəm. Ailə üzvlərindən ən azı üç nəfər onun ölümündə maraqlı ola bilər. – Karelli ayağa qalxdı və buxarı saatına baxdı. – Hər halda, bütün bunların mənə heç bir qarışacağı yoxdur.

Qastinqs maraqla irəli yeridi.

– Müsyö Puaro, mən sizin köməyinizə ümid edirdim, təəssüf ki, belə oldu.

– Təəssüf edirəm, həkim, – Puaro dedi, – ancaq heç bir kömək edə bilmərəm.

– Mən hələ sizə lazımammı? – Karelli soruşdu.

– Hələ lazım deyilsiniz.

Həkim Karelli qapıya yaxınlaşdı.

– Müsyö Puaro, hələ sizə başqa şeylər də danışa bilərəm, – həkim birbaşa detektivin gözlərinə baxıb dedi. – Qadını küncə qısnayanda, o, çox təhlükəli olur.

Puaro nəzakətlə baş əydi. Karelli də istehzayla baş əydi və çıxdı.

BÖLÜM 12

Karelli öz arxasınca qapını bağladı, Qastingş isə nitqini itirmiş halda, səs-səmirsiz onun getməsinə baxmaqla kifayətləndi.

– Qulaq asın, Puaro, – nəhayət, Qastingş dedi. – Necə hesab edirsiniz, həkim bu sözlərilə nə demək istəyirdi?

Puaro çiyinlərini çəkdi.

– Heç nə, boş-boş sözlərdir, fikir verməyin.

– Yox, Puaro, – Qastingş razılaşmadı. – Mənim fikrimcə, həkim Karelli nələrəsə eyham edirdi.

– Qastinqs, zəhmət olmasa, Tredvellə zəng vurun, – bəstəboy detektiv Puaro həmkarına cavab vermək əvəzinə, bir xahişdə bulundu.

Qastinqs zəng düyməsini basdı.

– Siz nə etmək fikrindəsiniz? – sakitləşməyən Qastinqs dedi.

Puaro həmişəki kimi hiylə işlətdi.

– Özünüz görəcəksiniz, əziz dostum. Səbir edin. Səbir – ən yaxşı məziyyətdir.

Tredvell içəri daxil oldu və adəti üzrə həmişəki sualı ünvanladı:

– Cənab, zəng edən siz idiniz?

Puaro parlaq təbəssümlə gülümsündü.

– A-a, Tredvell! Zəhmət olmasa, mənim xahişimi xanım Kerolayn Emoriyə

çatdırarsınız, deyin, lütfən, mənimlə bir neçə dəqiqəliyinə görüşsün.

– Əlbəttə, cənab.

– Təşəkkür edirəm.

Eşikağası qapını örtərkən, səbri çatmayan Qastinqs yüksək səslə dedi:

– Puaro, axı yazıq qarı yatağında uzanıb. O özünü pis hiss edir, nədən narahat edək?

– Mənim dəyərli Qastinqsim dünyada hər şeyi bilirmiş! Siz xanım Kerolaynın yataqda uzanmasına bu qədərmi əminsiz?

– A-a... məgər elə deyil?

Puaro dostcasına əlini həmkarının kürəyinə vurdu.

– Mən də elə bunu aydınlaşdırmaq istəyirəm.

– Anlayıram, əlbəttə... – Qastinqs karıxmış halda dedi. – Məgər siz unutmusunuzmu? Riçard Emori bibisi Kerolaynın yataqda olmasını demişdi.

Detektiv Puaro sakitcə həmkarının üzünə baxdı.

– Qastinqs, – o dedi, – bu evdə cinayət hadisəsi baş verib. Bəs bu mərhumun yaxınları özlərini necə aparırlar? Yalan danışır! Yalan və yenə də yalan! Nədən xanım Lüsiya birdən-birə məndən canını qurtarmaq istəsin ki? Nədən onun əri cənab Riçard da məndən canını qurtarmaq istəsin ki? Niyə Riçard razı olmadı

ki, mən onun arvadı xanım Lüsüya ilə söhbət edim? Yəni xanım Lüsüyanın mənə deyəcəyi elə söz var ki, Riçardın fikrincə, mən bunu bilməsəm, yaxşıdır. Qulaq asın, Qastinqs, burda nələrsə baş verir. Özü də bu adi cinayət hadisəsi deyil, bu, alçaq bir cinayətdir. Burada eyni anda daha nələrsə baş verir.

Puaro fikrinə davam edəcəkdi, ancaq bu məqamda xanım Emori içəri daxil oldu.

– Müsyö Puaro, – o, qapını örtərək sözə başladı, – Tredvell dedi ki, siz məni görmək istəyirdiniz.

– Bəli, madmazel, – Puaro baş əyərək dedi.
– Sizə bir neçə sual ünvanlamaq istərdim.
Lütfən, əyləşərdiniz – Puaro xanım Kerolayna

əyləşməyə yardım etdi, Kerolayn isə həyəcanla detektivə baxdı. – Əlbəttə, mən anlayıram ki, siz tamamilə əldən düşmüsünüz, özünüzü pis hiss edirsiniz.

Detektiv və Xanım Kerolayn masada üzbəüz əyləşdilər, Puarro üzünə səmimi ifadə verdi.

– Burda gizlədiləsi bir şey yoxdur, həqiqətən də qardaşımın ölümü mənim üçün çox güclü zərbədir, – Kerolayn ah çəkdi. – Dəhşətli zərbədir. Ancaq mən həmişə demişəm, həmişə də deyəcəm ki, heç bir halda başı itirmək olmaz. Bilirsiniz, necədir, bu qulluqçulara göz qoymaq lazımdır. Müsyö Puarro, axı siz özünüz yaxşı bilirsiniz, bu

qulluqçular nə deməkdir, – xanım Kerolayn bütün bu cümlələri birnəfəsə dedi. – Dəfnətmə mərasimi bu qulluqçular üçün əyləncədir. Mənim fikrimcə, bu qulluqçular toylardan daha çox, elə dəfnətmə mərasimlərini bəyənilər. Bizim mehriban həkim Qrem isə... O, elə ağıllı həkimdir, bizə elə kömək edir ki... Çox yaxşı həkimdir, həm də Barbaranı çox sevir. Məncə, Riçard bu həkimə lazımi qədər diqqət və sayğı göstərmir, amma... Nədən danışırım? Hə, yadıma düşdü, həkim Qremdən... O, gəncdir. Bir il əvvəl mənim psixi durumum tamam pozulmuşdu, bu həkim mənə tez bir zamanda kömək etdi. Mən tez-tez xəstələnmiyəm. İndiki bu cavanlar bizdən daha

xəstədirlər. Dünən az qalmışdı Lüsüyanın ürəyi gedib yıxılsın, hətta özünü o qədər pis hiss etdi ki, masanı tərək elədi. Onun əsəbləri yerində deyil. Ancaq əgər qadının qanında italyan qanı axırsa, ondan nə gözləmək olar ki?! Bildiyim qədər, onun brilyant boyunbağısı oğurlanan zaman, buna çox mülayim münasibət bəslədi...

Xanım Emori susdu, nəfəsini dərdi, Puaro isə bu müddətdə portsiqarını çıxartdı və alışdırmaq istədi, yaranmış boşluqdan yararlanmaq istədi:

– Madam Emorinin brilyant boyunbağısını oğurlamışdılar? Madmazel, bu nə zaman baş vermişdi?

Kerolayn bir dəqiqəlik fikrə daldı.

– İcazə verin, yadıma salım... Hə, tapdım! İki ay əvvəl, Riçard və atası Klod mübahisə edən vaxt.

Puaro öz siqaretinə baxdı.

– Madmazel, icazə verərsinizmi siqaret çəkim? – o soruşdu və bu sualına qarşılıq olaraq xanım Kerolayn onun üzünə gülümsündü, Puaro kibrit götürmək üçün əlini cibinə saldı. Siqaretini çəkib, sual dolu baxışlarını xanım Emoriyə yönəltdi, ancaq qoca xanım susdu və Puaro ona nə demək istədiyini xatırlatdı: – Deyəsən, siz qardaşınızla Riçard arasında olan mübahisədən danışırıdınız.

– Boş şeylərdi, – Kerolayn bu məsələyə laqeyd yanaşdı. – Sadəcə, Riçardın borcu yığılmışdı. Amma cavanlıqdır, olan şeydir, hansımızın başına gəlməyib ki? Amma yox, Klodun heç zaman borcu olmazdı, hətta tələbək illərindən o, başqalarına nümunə idi. Sonra, əlbəttə, çox pul xərcləməyə başladı, bütün pullarını öz təcrübələrinə sərf edirdi. Hətta mən ona dəfələrlə demişdim ki, Riçarda çox az pul verir. Elə təxminən iki ay əvvəl bunun üstündə onların arasında dəhşətli mübahisə düşdü və brilyant boyunbağı da həmin müddətdə itdi. Üstəlik, Lüsiya polis çağırılmasına qarşı çıxdı və bütün bunlar heç

yerinə düşmədi. Hər şey çox axmaqcasınaıydı!
Hamısı da əsəb, əsəb!

– Madmazel, siqaret tüstüsü sizə doğrudanmı pis təsir etmir? – Puaro çəkdiyi siqaretə işarə edib soruşdu.

– Ah, yox. Heç bir narahatlığı yoxdur, – Kerolayn dedi və vurğuyla əlavə etdi: – Məncə, centlmenlərə siqaret çəkmək olar.

Siqaretin közərtisi söndüyündən, Puaro bir daha əlini masanın üzərindəki kibritə uzatdı.

– Bəs bütün bunlar sizə qəribə təsir bağışlamırmı? – o, yeri gəlmişkən soruşdu. – Gənc gözəl qadınlar bəzək əşyalarının itməsinə nadir hallarda səbir və dözümlə yanaşırlar.

Puaro yenə siqaretini alışırdı və artıq istifadəyə yararsız iki kibrit çöpünü qutuya tulladı, qutunu isə cibinə qoydu.

– Hə, əlbəttə. Mən də elə o zaman belə düşündüm, – xanım Emori razılaşdı. – Çox qəribədir. Ancaq Lüsiya bəzək-düzək əşyalarıyla çox da maraqlanmır... Ah, ilahi, görəsən, nədən mən sizin üçün heç bir maraq kəsb etməyən mövzuda bu qədər danışırım, müsyö Puaro!

– Madmazel, belə deməyin, – bəstəboy detektiv Puaro onu sakitləşdirdi. – Siz fəvqəladə dərəcədə əhəmiyyətli şeylər danışırırsınız. Ancaq mənim bu sualıma cavab

verin görüm, dünən axşam, xanım Lüsiya özünü pis hiss edərkən, o öz otağına qalxdımı?

– Yox, – Kerolayn cavab verdi. – O, birbaşa elə bu otağa gəldi. Mən onu divanda əyləşdirdim, sonra Riçard gəldi və mən yemək otağına qayıtdım. Bilirsiniz, bunlar hamısı cavanlardır, müsyö Puarro! Əlbəttə, indiki zəmanədə kişilər elə də romantik deyillər, nəinki bizim zəmanəmizdə. İlahi, yaxşı yadımdadır, mən Aloizius Couns adlı bir cavan oğlanla tanış idim. Biz onunla vaxtaşırı kroket oynayardıq. Yazıq oğlan!.. Yazıq!.. Ah, mən yenə də söhbətin əsas mövzusunda yayındım. Mən Riçard və Lüsiya barədə danışardım axı. Çox yaxşı cütlükdür, sizə elə gəlmirmi, müsyö

Puaro? Onlar İtaliyada tanış oldular, İtaliyanın gözəl göllərində, keçən ilin noyabrında. Onlar ilk baxışdan bir-birinə vuruldular və düz bir həftədən sonra evləndilər. Lüsiya yetim qız idi, tək-tənha yaşayırdı. Bu, çox kədərlidir, amma hərdən fikrə dalıram, ürəyimdə deyirəm ki, bizim üçün bu, bəlkə də bir xoşbəxtlikdir. Əgər bizim çoxlu italiyalı qohumlarımız olsaydı, bu, bir az yorucu olardı, deyilmi? Axı hər halda, siz bu əcnəbilərin nə demək olduğunu yaxşı bilirsiniz! Onlar... O! – xanım Kerolayn utandı və susdu. – Üzr istəyirəm, müsyö Puaro, üzr istəyirəm!

– Eybi yox, eybi yox, – Puaro həmkarı Qastinqsə çəpəki baxıb deyindi.

– Mən tərəfdən bu nə ədəbsizlikdir, – xanım Emori təlaşla dedi. – Mən istəməzdim... Əlbəttə, siz də əcnəbisiniz, amma siz tamam fərqlisiniz. Müharibə zamanı sizin həmyerliləriniz barədə “Cəsür belçikalılar” deyə danışmışdılar.

– Xahiş edirəm, özünüzü məzəmmət etməyin, madmazel, – Puaro ona təsəlli verməyə çalışdı.

Detektiv Puaro susdu. Sanki müharibə barədə xatırlatma ona vacib nələrisə xatırlatdı.

– Anladığım qədər, – o, nəhayət dedi, – hə, yadıma düşdü... Mən bildiyim qədər, dərman dolu yeşik ta müharibə zamanından burda

durub. Dünən də siz ilk dəfə bu yeşiyi açdınız, deyilmi?

– Hə, elədir. Əlbəttə.

– Bəs bunu açmağınız məhz necə baş verdi?

Xanım Kerolayn susdu.

– Necə baş verdi? Hə, yadıma düşdü. Yadıma düşdü! Mən dedim ki, mənə iyləmək üçün duz lazımdır, Barbara isə yeşiyi çıxartdı, sonra centlmenlər daxil oldular və həkim Karelli isə öz danışdığı hekayələrilə məni ölümünə qorxutdu.

Qastinqs, nəhayət, söhbətin gedişatıyla maraqlandı.

– Siz demək istəyirsiniz ki, bu dərmanlar barədə sizə həkim Karelli danışdı? Bu o deməkdir ki, həkim Karelli də bu dərmanlara baxıb?

– Əlbəttə, baxıb, – xanım Emori başıyla razılaşdı. – O, yeşiyin içindən nəsə çıxartdı, çox qəribə adı var... deyəsən, bromid – mən bundan dəniz xəstəliyinin müalicəsində istifadə edirdim. Karelli dedi ki, bunun tərkibindəkilər iyirmi adamı o dünyalıq etmək üçün kifayətdir!

– Qiosin qidrobromid? – Puaro dəqiqələşdirdi.

– Bağışlayın, nə dediniz?

– Həkim Karelli bunu qiosin hidrobromid adlanan preparat barədə dedi?

– Hə, düz tapdınız, – xanım Emori sevincək dedi. – Siz necə də ağıllısınız! Sonra həmin maddəni Lüsüya götürdü və sonra həkim Karellinin ardınca hansısa şeirdən bir misranı təkrarladı, dedi, bu maddə röyasız yuxu kimidir. Bilirsiniz, mən müasir poeziyanı sevmirəm. Başdan-ayağa məyusluqdur. Mən həmişə demişəm, lord Tennison öləndən ta bu günə kimi heç bir dənə də olsun şeir...

– İlahi, – Puarro dilləndi.

– Üzr istəyirəm, nə dediniz?

– Heç nə, heç nə, sadəcə, lord Tennisonu xatırladım. Amma xahiş edirəm, davam edin.

Sonra nə oldu?

– Sonra?..

– Siz dünənki axşamdan danışırıdınız. Siz burdaydınız, bu otaqda...

– Hə. Hə! Barbara inanılmaz dərəcədə vulqar bir mahnı qoymaq istəyirdi. Daha doğrusu, mən onun bu cür plastinka qoymasını demək istəyirdim. Xoşbəxtlikdən, onu dayandıra bildim.

– Əlbəttə, – Puaro mızıldandı. – Bəs həkim Karellinin əlində olan şüşə qab doluydu?

– Hə, – Kerolayn tərəddüdsüz-filansız cavab verdi. – Bu, mənim yaxşı yadımdadır,

çünkü həkim Karelli bizə röyasız yuxu barədə sitatı oxuyarkən, həmin şüşə qabı qaldırıb dedi ki, bu şüşə qabın içindəkinin yarısı adamı zəhərləmək üçün kifayətdir.

Xanım Emori ayağa qalxdı və həyəcan içində otaqda gəzişdi. Puarro da ayağa qalxmaq məcburiyyətində qaldı.

– Bilirsiniz necədir, müsyö Puarro, həmin bu adamdan heç gözümlə su içmir. Həkim Karellini deyirəm. Onda nəşə bir... qeyri-səmimilik var, sürüşkən adam təsiri bağışlayır. Əlbəttə, mən heç zaman bunu Lüsiyanın yanında deməzdim, hamı deyir ki, həkim Karelli onun dostudur, amma şəxsən mən həkim Karellini heç bəyənmirəm. Özünüz də

görürsünüz ki, Lüsiya çox etibarlı qızıdır. Məncə, bu həkim Lüsiya ilə ona görə dostlaşmış ki, onun evinə gələ bilsin və mənim qardaşım mərhum Klodun kağızını oğurlasın.

Puaro xanım Kerolayna gülümsündü.

– Yəni siz əminsiz ki, həmin kağızı Karelli oğurlayıb?

Xanım Emori heyvətlə Puaroğa baxdı.

– Əziz müsyö Puaro! Başqa kim oğurlaya bilər ki? Həkim Karelli bizim evdə yeganə yad adamdır. Aydın səbəblər üzündən mənim qardaşım rəhmətlik Klod qonağı ifşa etmək istəmədi və həmin oğru qonağa şərait yaratdı ki, gizləncə kağızı yerinə qaytarsın. Düşünürəm ki, qardaşım çox nəzakətli rəftar edib. Çox!

– Əlbəttə, – Puarro başıyla razılıq etdi.

Detektiv dostcasına əlini Kerolaynın kürəyinə qoydu, bu isə onun ürəyincə olmadı.

– Madmazel, indisə, – Puarro əlini miss Emorinin kürəyindən çəkib dedi, – mən sizin köməyinizlə balaca bir təcrübə aparmaq istərdim. Dünən siz harada əyləşmişdiniz və işıq nə zaman söndü?

– Bax burda! – Kerolayn divana işarə etdi.

– Onda, bir zəhmət çəkib, həmin divanda yenidən otura bilərsinizmi?

Kerolayn divana yaxınlaşıb əyləşdi.

– Madmazel, indisə təxəyyülünüzə güc verin. Xahiş edirəm, gözlərinizi bağlayın.

Xanım Emori gözlərini qapadı.

– Təşəkkür edirəm. İndisə elə təsəvvürünüzə gətirin ki, dünənki axşamdır. Siz heç nə görmürsünüz, amma hər şeyi eşidirsiniz. Beləliklə, özünüzü ələ alın və geriyyə qayıdın.

Deyəsən, xanım Emori detektiv Puaronun sonuncu sözünü hərfi anlamda başa düşdü. O, divanın arxasına elə cəld söykəndi ki, Puaro diksindi.

– Yox, yox, madmazel, mən xəyalınızda belə etməyi nəzərdə tuturdum. Xəyalən geriyyə qayıdın, dünənki günə. Nə eşitmişdiniz? Işıq sönərkən nə eşidirdiniz?

Puaro elə təkidlə və ciddiyyətlə danışdı ki, xanım Emori doğrudan da fikirlərini

toplamağa çalışdı. Ö, gözlərini möhkəm qapadı, susdu və deyəcəklərinə əmin deyilmiş kimi dedi:

– Köks ötürmələr eşidirəm. Qısa-qısa nəfəsalmalar. Sonra... stul aşdı, sonra nəsə cingildədi, deyəsən, nəsə metal bir şey...

– Bax, belə səs? – Puaro cibindən açarı çıxarıb, döşəməyə ataraq soruşdu. Açar səssiz düşdü. Xanım Emori bir az gözlədi və davam etdi.

– Heç nə eşitmədim axı.

– Onda bəlkə belə səs eşitmisiniz? – Puaro açarı qaldırıb, qəhvə masasına tulladı.

– Hə, hə, bax elə düppədüz belə səs eşitmişəm! Dünənki kimi. Hətta çox qəribədir!

– Madmazel, xahiş edirəm, davam edin!

– Sonra Lüsüyanın səsi çıxdı, o, qayınatası Kloddan buna son qoymasını istəyirdi. Sonra isə qapı döyüldü.

– Vəssalam? Dediklərinizin elə yalnız bunlar olmasına əminsiniz?

– Hə, məncə, hə... Ancaq bir dəqiqə! Lap əvvəldə daha bir qəribə səs çıxmışdı, sanki ipək cırıltısı. Ola bilsin, qaranlıqda kiminsə paltarını harasa ilişib cırıldı və parça cırıltısı səsi eşidildi.

– Bəs sizcə, kimin paltarını ola bilər?

– Yəqin Lüsüyanın. Barbara mənim yanımda əyləşmişdi, yəqin onun olmaz.

– Maraqlıdır, – Puarro dedi.

– Məndən bu qədər, deyəcəklərim həqiqətən yalnız bundan ibarətdir, – xanım Emori dedi. – Gözlərimi açə bilərəmmi?

– Hə, əlbəttə, madmazel... Bəs cənab Kloda kim qəhvə süzdü? Siz?

– Yox, qəhvəni Lüsiya süzdü.

– Lüsiya qəhvəni nə zaman süzdü, xatırlamırsınız?

– Deyəsən, həkim dərmanlar barədə danışdıqdan dərhal sonra.

– Lüsiya qəhvəni kabinetə özü apardı?

Kerolayn bir anlıq fikrə daldı.

– Yox, – nəhayət, o dedi.

– Yox? Bəs onda kim apardı?

– Bilmirəm. Yadımda deyil... Qoyun bir az fikirləşim. Hə, yadıma düşdü! Lüsiya qardaşım Klod üçün qəhvə süzdü və fincanı öz fincanının yanına qoydu. Dəqiq! Cənab Reynor onun fincanını götürdü və apardı, Lüsiya isə katibi qapının ağzında saxladı və ona başa saldı ki, fincan onun deyil, ancaq mənim fikrimcə, bu, çox gülməli hərəkətdir, axı nə fərqi var fincan hansıdır, bu fincan, ya o fincan, hamısının içindəki şəkərsiz qara qəhvədir.

– Demək, qəhvəni kabinetə müsyö Reynor apardı?

– Hə... Mənim fikrimcə, elədir... Yox, qəhvəni Riçard apardı! Riçard fincanı

Reynorun əlindən aldı, çünki Barbara təklif etdi ki, Reynor onunla rəqs etsin.

– Belə deyin! Demək, qəhvəni kabinetə Riçard apardı.

– Hə, məhz Riçard apardı, – Kerolayn təsdiqlədi.

– Aha! – Puaro ucadan dedi. – Zəhmət olmasa deyin görüm, bəs müsyö Emori qəhvə aparana dək nə edirdi? Rəqs edirdi?

– Yox! Dərman qablaşdırırdı. Dərmanları səliqəli şəkildə yeşiyə qaytarırdı.

– Aydın dır, aydın dır. Demək, cənab Klod öz qəhvəsini kabinetdə içdi?

– Ola bilsin, dadına baxdı. Hər halda, kabinetdən əlində fincanla çıxdı. – Kerolayn,

xatırlaya-xatırlaya fikrə daldı. – Hətta o, qəhvənin dadından şikayətləndi, dedi, çox acı dad verir. Ancaq müsyö Puaro, sizi əmin edirəm ki, çox gözəl qəhvəydi. Yaxşı sortların qarışığından hazırlanıb. Mən həmişə bu qəhvədən Londonun hərbi-dəniz univermağından gətirirəm. Onların Viktoriya küçəsində yaxşı filialı var. Vağzalın yaxınlığında. Çox rahatdır. Mən də...

Elə bu məqamda qapı Edvard Reynor tərəfindən aralandığından xanım Kerolayn susdu.

– Sizə mane olmadım ki? – Edvard maraqlandı. – Üzr istəyirəm. Mən müsyö

Puaro ilə danışmaq istəyirdim, ancaq bir az sonra bir daha gələrəm.

– Yox, getməyin. Biz xanım Emori ilə söhbətimizi artıq bitirdik. Deyəsən, mən öz suallarım ilə sizi yordum.

Xanım Emori ayağa durdu.

– Çox təəssüf edirəm ki, sizin araşdırmanıza faydalı ola biləcək nələrisə söyləyə bilmədim, – xanım Kerolayn üzr istəyirmiş kimi dedi və qapıya sarı getdi.

Puaro da ayağa qalxdı.

– Madmazel, siz bizə çox məlumat verdiniz. Hətta sizin təsəvvür edə biləcəyinizdən də çox...

Detektiv Puaro qapını Kerolaynın qarşısında taybatay açdı.

BÖLÜM 13

Puaro xanım Emorini yola salıb, üzünü mərhumun katibinə çevirdi.

– Beləliklə, müsyö Reynor, sizi dinləyirik, buyurun, deyin görək, nə üçün görüşmək istədiniz.

Puaro əl hərəkətilə katibi əyləşməyə dəvət etdi.

Reynor stulda əyləşdi və ciddi-ciddi dedi:

– Cənab Riçard Emori atasının ölümüylə bağlı ən son məlumatları mənə xəbər edib. Müsyö, sadəcə, inanılmazdır.

– Sizin üçün bu, inanılmazdır?

– Əlbəttə, belə ola biləcəyini gözləməzdim.

Heç bu, ağılıma da gəlməzdi.

Puaro yaxınlaşdı və açarı irəli uzatdı.

– Müsyö Reynor, siz nə zamansa bu açarı görmüsünüzmü?

Katib açarı götürdü, əlində fırlatdı, Puaro isə bu zaman kəsiyində onun simasını diqqətlə izləyirdi.

– Kabinetdəki seyfin açarına çox bənzəyir,
– Reynor təəccüblə fikir yürütdü. – Ancaq cənab Emorinin sözlərindən anladığım qədər, seyfin açarı digər açarların bağlandığı ipdə olmalıydı.

Reynor açarı Puaroya qaytardı.

– Siz haqlısınız, cənab Klodun seyf üçün olan açarı onun cibindəydi. Siz dublikatını görürsünüz, – Puaro yavaş-yavaş mənalı ifadəylə davam etdi, – dünən bu dublikat sizin əyləşdiyiniz stulun altındaydı.

Reynor onun baxışlarını sakit qarşıladı.

– Əgər siz elə düşünürsünüzsə ki, həmin açarı yerə mən salmışam, yanılırsınız.

Puaro susqun halda katibin simasını izləyirdi. Sonra hansısa bir nəticəyə gəlibmiş kimi, başıyla razılıq etdi.

– Mən sizə inanıram, – o dedi.

Puaro əllərini bir-birinə sürtüşdürə-sürtüşdürə otaqda var-gəl etdi.

– Gəlin işə keçək. Siz, müsyö Reynor, şəxsən cənab Klodun katibi olmusunuz, eləmi?

– Tamamilə doğrudur.

– Elə buna görə də yəqin mərhumun işi barədə bir çox məlumatlara sahibsiniz, deyilmi?

– Əlbəttə. Mənim yaxşı təhsilim var, buna görə də dəfələrlə onun təcrübələrində iştirak etmişəm.

– Onda ola bilər, bu cinayət işinin üstünə işıq sala, gizlin məqamlarını aydınlada biləcək faktlarınız var?

Reynor cibindən zərf çıxartdı.

– Yalnız budur. – O, ayağa qalxdı və zərfi Puaroya uzatdı. – Bütün bu işlərdən əlavə, mənim səlahiyyətimdə həmçinin poçta baxmaq da vardı. Bu məktub iki gün əvvəl gəlib.

Puaro bu məktubu oxumağa başladı:

“Siz sinəyinizdə ilan bəsləyirsiniz”.
Sinədə? – Puaro təəccüblənmədi və həmkarı Qastinqsə tərəf çevrildi. – “Selma Qotsdan və onun ailəsindən özünüzü qoruyun. Sizin sirriniz açılıb. Ehtiyatlı olun”. “Ehtiyatlı olun” yazılıb. Hmm, həm romantikdir, həm də

maraqlı. Qastinqs, belə məktub sizin xoşunuza gələr, siz belə üslubu bəyənirsiniz axı, – Puaro məktubu həmkarına uzatdı.

– Bu Selma Qotsun kim olduğunu bilmək istərdim, – Edvard Reynor dedi.

Puaro kreslonun söykənəcəyinə söykəndi və barmaq uclarını yığdı.

– Müsyö, sizin marağınızı təmin edə bilərəm. Selma Qots dünyada ən məşhur və ən çevik casuslardan biriydi. Bundan başqa, o, gözəllər gözəli olub. Bütün ömrü boyunca İtaliyada, Fransada, Almaniyada və hətta deyəsən, Rusiyada işləməyə macal tapıb. Çox qəribə qadın idi.

Reynor heyrdədən geri çəkildi və cəld soruşdu:

– Siz “olub” dediniz?

– Hə, bir zamanlar olub, – Puaro təsdiqlədi.

– Selma Qots keçən ilin noyabrında Genuyada ölüb.

Qastingqs məktubu oxudu və heyrlə başını yırğalayıb, Puaroya verdi.

– Onda bu məktub saxtadır! – katib ucadan dedi.

– Maraqlıdır, – Puaro bir daha zərfə baxıb, qımıldandı. – “Selma Qotsdan və onun ailəsindən özünüzü gözləyin”. Məsələ burasındadır ki, Selma Qotsun qızı qalıb. Müsyö, o da çox gözəl qızıdır, anasına

bənzəyir. Anasının ölümündən sonra qızı da yoxa çıxdı.

Puaro məktubu büküb, cibinə qoydu.

– Amma bu, mümkün deyil axı... – Reynor söhbətə başladı və susdu.

– Nə ola bilməz? Müsyö, nədən susdunuz?

Reynor bəstəboy detektivə tərəf çevrildi.

– Mən xanım Emorinin qulluqçusu barədə düşündüm. Onlar birlikdə gəlmişdilər. Çox gözəl qızıdır. Vittoriya Musio. Bəlkə həmin qız elə Selma Qotsun qızıdır?

– Yaxşı fikirdir, – Puaro məmnunluqla dedi.

– Əgər istəyirsinizsə, o qızı sizin yanınıza göndərə bilərəm, – Reynor təklif etdi və getmək üçün döndü.

Puaro ayağa qalxdı.

– Yox, yox, bir dəqiqə ayaq saxlayın. O qızı hələ narahat etməyə gərək yoxdur. Əvvəlcə mən xanım Emori ilə danışmaq istərdim. Bəlkə də onun həmin qız barədə nəsə bir məlumatı var.

– Bəlkə də siz haqlısınız, – katib razılaşdı.

– Mən elə bu dəqiqə onun yanına gedirəm.

Katib bütün sualları həll etmiş adam görkəmilə otaqdan çıxdı.

Qastinqs həyəcanlı səslə bərkdən dedi:

– Puarro, demək məsələ bundaymış! Karelli və bu italyan qız birlikdə işləyirlərmiş. Yəqin onlar italyan kəşfiyyatına işləyirlərmiş. Razısınız?

Puarro həmkarının yüksək səsle dediklərinə heç fikir də vermədi. O, dərin-dərin fikirlərə dalıb, öz düşüncələrinə qapandı.

– Puarro? Nə deyirsiniz? Mən dedim ki, bəlkə də bu Karelli qulluqçuyla birlikdə işləyirdilər.

– Hə, bundan başqa nə düşünüb deyə bilərsiniz, əziz dostum?

Qastinqs həmkarının bu kinayəsinə əsəbiləşdi.

– Demək belə oldu! Yaxşı, bəs sizin fikriniz nədir bu barədə? – Qastinqs incik-incik soruşdu.

– Əziz Qastinqs, ən əvvəl mən bəzi suallara cavab tapmalıyam. Nəyə görə iki ay əvvəl Lüsiyanın boyunbağısı itdi? Nədən Lüsiya bununla bağlı polisə müraciət etmək istəmədi? Axı nədən?

Elə bu məqamda kitabxanaya Lüsiya Emori daxil oldu, Puaro susdu. Lüsiyanın əlində çanta vardı.

– Müsyö Puaro, mənə dedilər ki, siz məni görmək istəyirsiniz. Yanılmamışam?

– Yox, xanım, yanılmamısınız. Sizə bir neçə sadə sualım olacaq. Əyləşmək istəyirsinizmi? – Puaro stula işarə etdi.

Lüsiya masaya yaxınlaşdı, Puaro isə üzünü Qastinqsə çevirdi.

– Əziz dostum, burda yaxşı bağ var. Bu bağda bir az gəzişin, – o, kapitanı fransız pəncərəsinə istiqamətləndirdi. Qastinqs, deyəsən, heç yana getmək istəmirdi, ancaq bəstəboy detektiv həlim səsle təklif etsə də, dediyində sanki təklif edirmiş kimi bir səs tonu vardı. – Gəzişin bir az bağda, əziz dostum. Təbiətin gözəlliklərinə tamaşa edin. Heç zaman bu imkanları itirməyin, fürsəti fövtə verməyin, imkan düşdükcə, təbiətin

gözəlliklərindən yararlanmaq lazımdır. – Puaro elə bu sözlərilə həmkarı Qastinqsi pəncərəyə yönləndirdi.

Qastinqs həvəssiz-həvəssiz pəncərə arasından bayıra adladı. Ancaq hava gözəl və günəşliydi, kapitan Qastinqs incikliyinə son qoydu və fürsət düşmüşkən, bu gözəl mənzərələrdən yararlanmaq qərarına gəldi, necə deyərlər, sinədolusu bu təmiz havanı ciyərlərinə çəkməyə başladı. Yaşılıqla aşağı enib, çəpərə tərəf yollandı, bu çəpərin arxasında isə qapılar açılırdı.

O, kolların arasıyla gedirdi, qəfildən qulağına kiminsə danışığı dəydi. Qastinqs bu səsin sahibini tanıdı. Barbara Emori və həkim

Kenni Qrem öz aralarında söhbətləşirdilər. Onlar çəpərin o üzündəki yaşıllıqda yerləşən skamyada əyləşmişdilər. Qastinqs Puaro üçün faydalı nələrsə öyrənmək ümidilə onların söhbətinə qulaq kəsilmək qərarına gəldi. Bunun həm də kağızın oğurlanmasıyla və ya cənab Klodun ölümüylə əlaqəsi ola bilərdi.

– ...tamamilə aydındır. Riçard hesab edir ki, kənd həkimi onun gözəlçə əmisi qızıyçün elə də yararlı deyil. Elə bizim görüşmək istəməməyimizin əsas səbəbi də budur, – həkim Qrem dedi.

– Eh, bunu bilirəm, Riçard hərdən özünü elə aparır ki, sanki bu adamın otuz yox, altmış yaşı var, – Barbara dedi. – Kenni, amma buna

görə narahat olma. Mən, ümumiyyətlə, Riçarda fikir verməməyə çalışıram.

– Çalışaram mən də fikir verməyim, – həkim Qrem dedi. – Amma qulaq as, Barbara, mən burda o səbəbdən görüşmək istərdim ki, nə bir kimsə bizi görsün, nə də bir kimsə bizim söhbətlərimizə qulaq kəsilsin, özü də bunu istəməyimin səbəbi tam başqadır. Birincisi, mən sənə deməliyəm ki, sənin əmin öz əcəllilə ölməyib, dünən onu zəhərləyiblər. Buna şübhə yoxdur.

– Doğrudanmı? – Barbara həvəssizcəsinə maraqlandı.

– Bu, səni təəccübləndirmir?

– Tutaq ki, təəccübləndirir. Axı adamları hər gün, özü də hər evdə zəhərləmirlər axı, deyilmi? Amma düzünü desəm, mən heç bir misqal da kədərlənmədim. Əksinə, bəlkə də sevindim.

– Barbara!

– Bilirsən nə var, Kenni, bircə özünü elə göstərmə ki, məndən belə cavab eşidəcəyini gözləməyirdin və mənim bu cavabım guya sənə təəccübünə səbəb oldu. Biz əmim Klod barədə sənənlə dəfələrlə söhbət etmişik, deyilmi? O, heç kimi vecinə də almırdı. Onu maraqlandıran yalnız axmaq təcrübələridi. Yadına sal, gör öz doğma oğlu Riçardla necə rəftar edirdi! Lüsiyaya necə soyuq münasibət bəsləyirdi!

Axı Lüsiya Riçard üçün çox şirin, çox gözəl cütlükdür!

– Barbara, əzizim, mən sənə bir sual verməliyəm. Söz verirəm ki, nə deməyindən asılı olmayaraq, mənə pis təsir etməyəcək. Hətta lazım olsa, mən səni müdafiə də edəyəm. Amma düzünü de görüm, əminin ölümüylə bağlı səndə nəşə bir məlumat varmı, səbəb-filan? Məsələn, özün yaxşı bilirsən ki, sənin əmin oğlu Riçardın borcu vardı, ondan şübhələnmək olarmı ki, borcunu qaytarmaq üçün atasını öldürdü?

– Kenni, bu söhbəti davam etdirmək istəmirəm. Mənsə düşünürdüm ki, sən mənimlə xoş rəftar edəcəksən, heç ağılıma da

gəlməzdi ki, sən əmim oğlu Riçardı cinayətdə ittiham edə bilərmişsən!..

– Əzizim, mən onu ittiham etmirəm. Axı biz hər ikimiz razıyıq ki, burda nəşə yerində deyil. Riçard polis çağırılmasına qarşı çıxdı! Cinayətkarın tapıla biləcəyi fikri az qala Riçardı qorxutmuşdu. Əlbəttə, araşdırmadan qaçmaq mümkün deyil, Riçard bunu anladığından mənə qəzəblənir. Axı bu barədə polisə mən məlumat verdim. Amma sonucda mən öz borcumu yerinə yetirdim. Axı mən nəyə əsaslanıb yaza bilərdim ki, cənab Klodun ölümünün səbəbi ürəktutmadır? İlahi, axı cənab Klod tamamilə sağlam birisi idi, o ki

cəmi iki həftə əvvəl mənim tərəfimdən müayinə olunmuşdu.

– Kenni, mən artıq heç nə eşitmək istəmirəm. Mən evə gedirəm. Bağdan keçib qayıt, yaxşı? Başqa vaxtı danışarıq.

– Barbara, mən, sadəcə, istəyirdim ki...

Ancaq Barbara artıq evə tərəf gedirdi və həkim Qremə yalnız zarılıya bənzər, dərin kədərli köks ötürmələr qaldı, Detektiv Qastinqs kimsənin gözünə görünməmək üçün kolların arasıyla geri qayıtmağa başladı.

BÖLÜM 14

Həmin vaxt bəstəboy detektiv kitabxanada Qastinqsi artıq yola saldığından, pəncərəni kip bağlayıb, Lüsiyaya tərəf döndü.

Lüsiya həyəcanla Puaroya baxdı.

– Müsyö Puaro, mən anladığım qədər, siz məndən qulluqçu barədə soruşmaq istəyirdiniz, deyilmi? Qulluqçu çox yaxşı qızıdır. Mən əminəm ki, onun nəsə bir pis əməli yoxdur.

– Madam, – Puaro dedi, – mən sizinlə heç də qulluqçu barəsində söhbət etmək istəmirdim, mən elə sizin barənizdə söhbət etmək istərdim.

– Ancaq cənab Reynor dedi ki...

– Etiraf edirəm ki, mən bilərəkdən cənab Reynorun fikrini başqa səmtə yönəltdim, bunu etmək üçün də səbəblərim var, – Puarro onun sözünü kəsdi.

– Hansı səbəblər? – Lüsiya nədənsə ehtiyatlanmış kimi soruşdu.

– Madam, – Puarro söhbətə başladı, – dünən siz mənə çox yaxşı bir kompliment etdiniz. Siz dediniz ki, məni ilk gördüyünüz gündən mənə etibar edirsiniz.

– Hə, nə olsun?

– Mən də sizdən xahiş edirəm ki, mənə güvənməkdə davam edin.

– Siz nəyi nəzərdə tutursunuz?

Puaro ciddi-ciddi həmsöhbəti Lüsiyaya baxdı.

– Madam, sizdə olan hər nə varsa, istənilən qadının arzusudur, axı siz cavansınız, gözəlsiniz, ailəniz var, sevginiz var. Sizin yalnız tövbəniz yoxdur. İcazənizlə, mən qoca Puaro bu rolu öz öhdəmə götürərdim.

Lüsiya nəşə cavab vermək istəyirdi, ancaq Puaro ona sözünü bitirməyə macal vermədi.

– Madam, bu təklifimdən imtina etməzdən əvvəl, yaxşıca götür-qoy edin. Mən burda sizə görə qalırım. Sizin maraqlarınızı müdafiə etməkçün qalırım. Elə indi də sizin maraqlarınızı müdafiə edirəm.

– Müsyö, siz əgər getsəydiniz, bax, onda mənim maraqlarıma xidmət etmiş olardınız! – Lüsiya gözlənilməz hərarətlə bərkdən dedi.

– Madam, siz bilirsinizmi ki, tezliklə burda polis olacaq? – Puaro soyuqqanlı tərzdə soruşdu.

– Polis?

– Hə.

– Axı nədən? Niyə polis gəlməlidir bura?

– Çünki həkimlər cənab Klodun ölüm səbəbini müəyyənləşdiriblər. Sizin qayınatanız cənab Klod dünən zəhərlənib.

Lüsiya təəccüblənməkdən daha çox, qorxdu.

– Yox! Yox! Aman Tanrım, bircə bu olmayaydı!

– Madam, təəssüf ki, məhz belə olub. Ona görə də, gördüyünüz kimi, düşünmək üçün sizin elə də zamanınız qalmayıb. Mən indi sizin maraqlarınızı müdafiə edirəm. Ancaq tezliklə, ola bilsin, mən yalnız məhkəmənin maraqlarını müdafiə edəsi olacam.

Lüsiya Puaroya baxdı, elə baxdı, sanki bu bəstəboy detektivə nə qədər etibar edilməli olduğunu müəyyənləşdirməyə çalışırdı. Nəhayət, Lüsiya özünü topladı.

– Sizcə, indi mən nə etməliyəm? – o, titrək səslə soruşdu. Puaro əyləşdi və diqqətlə Lüsiyanın gözlərinin içinə baxdı.

– Söhbət ondan gedir ki, siz nə etmək fikrindəsiniz, – Puaro dodaqaltı mızıldandı və həlim səslə dedi: – Madam, siz, sadəcə olaraq, mənə həqiqəti deməlisiniz.

– Ancaq mə... mən... – gənc qadın kəkələyib dedi, qeyri-iradi olaraq əllərini Puaroya uzatdı, sanki Puaro onunçün bir sığınacaq idi. – Müsyö Puaro, sizin nə demək istədiyinizi anlaya bilmirəm.

Puaronun baxışları kəskinləşdi.

– Belə deyiniz! Siz belə tonda danışmağa üstünlük verirsiniz? Eləsə, üzrlü hesab edin.

Lüsiya zorla özünü ələ aldı, halbuki indi həyatda ən çox istədiyi şey baş götürüb buralardan qaçmaq idi.

– Sizi nə maraqlandırırırsa, deyin, mən sizin istənilən sualınızı cavablandırım, – Lüsiya soyuq tərzdə cavab verdi.

– Əla! – bəstəboy detektiv dedi. – Siz mənimlə, Erkül Puaro ilə ağıl yarışmasında iştiraka qərar verdiniz? Nə deyirəm, lap yaxşı etdiniz. Ancaq unutmayın, madam, – Puaro əlini masaya çırpdı, – həqiqət gec-tez üzə çıxacaq. Özü də bu həqiqətin ortaya çıxması, ola bilsin, sizin üçün elə də xoş olmasın.

– Mən heç nəyi gizlətmirəm, – Lüsiya təkidlə dedi.

Puaro cibindən Edvar Reynorun gətirdiyi məktubu çıxartdı və Lüsiyaya uzatdı.

– Bir neçə gün əvvəl cənab Klod bu məktubu aldı, – Puarro dedi.

Lüsiya baxışlarını detektivin üzündə gəzdirdi.

– Hə, nə olsun? – Lüsiya heç narahatlıq-filan keçirmirmiş kimi rahatlıqla dedi və məktubu Puarroya qaytardı.

– Siz nə zamansa Selma Qots adını eşitmişiniz?

– Heç zaman! Kimdir o?

– Adını çəkdiyim bu qadın ötən ilin noyabrında Genuyada ölüb.

– Eləmi?

– Bəlkə də siz orada onunla görüşmüşünüz,

– Puarro məktubu cibinə basıb, qəfildən

soruşdu. – Mən həтта sizin görüşməyinizə əminəm.

– Həyatımda heç zaman Genuyada olmamışam.

– Yaxşı, onda sualı belə qoyaq, əgər kimsə sizi Genuyada gördüyünü desə, onda necə?

– Onda... onda məni Genuyada gördüyünü iddia edən adama deyərdim ki, səhvə yol verir.

– Amma mən bildiyim qədər ilə siz əriniz Riçardla məhz Genuyada tanış olmusunuz, – Puaro geri çəkilmədi.

– Bunu sizə Riçard dedi? Bu nə cəfəngiyatdır! Biz Milanda tanış olmuşuq.

– Sizinlə birlikdə Genuyada olan qadın...

Lüsiya əsəbiliklə detektivin sözünü kəsdi:

– Müsyö Puaro, mən Genuyada olmamışam!

– Ah, pardon! Axı siz dediniz ki, Genuyada olmamısınız. Amma madam, razılaşın ki, bu, çox qəribədir.

– Bunda qəribə nə var axı?

Puaro gözlərini qapayıb, kresloya söykəndi.

– Sizə kiçik bir hekayə danışım, – Puaro mızıldandı və cibindən yazı kitabçası çıxartdı.

– Mənim bir tanışım var, bəzi London jurnalları üçün fotoportretlər hazırlayır. Portretlər, yəni necə deyim, məsələn, Lido çimərliyində bəzi nüfuzlu şəxslərin portretlərini. O sizin artıq anladığınız kimi,

fotoqrafdır. – Puarro qeyd kitabçasını vərəqlədi.
– Ötən ilin noyabrında mənim bu tanışım Genuyada oldu, orda qalmaqallı ad çıxarmış bir xanımla görüşdü. Həmin zaman o xanım özünü baronessa de Girs adlandırırıldı və hara gedirdisə, yanında məşhur fransız diplomatı olurdu. Onlar barəsində müxtəlif şayiələr dolaşırdı, amma xanım bundan heç təəccüblənmirdi, onu yalnız diplomat maraqlandırıldı. Diplomat çox ağıllıydı, ancaq ehtiyatsız adam təsiri bağışlayırdı. – Puarro susdu və yeri gəlmişkən soruşdu: – Madam, sizi yormadım?

– Yox, yorub-eləmədiniz, ancaq sizin nəyə eyham etdiyinizi anlaya bilmirəm.

Puaro bir daha yazı kitabçasına baxdı.

– Söz verirəm, indi biz işin mahiyyətinə yaxınlaşacağıq. Genuyadan qayıdan həmin tanışım, mənə bir şəkil göstərdi. Baronessa de Girsin şəklini. Mən tamamilə razıyam: baronessa çox gözəl qadın olduğundan, diplomatın həmişə onun yanında olma səbəbini anlamaq mümkündür.

– Vəssalam?

– Yox, madam. Bilirsinizmi, məsələ burasındadır ki, həmin şəkildə baronessa tək deyildi.

Mənim tanışım həmin şəkli çəkərkən, baronessa sahil boyunca qızıyla birlikdə gəzişirdi, qızı isə elə gözəl idi ki, madam, onun

üzünü görərkən, çətin ki, kimsə unuda bilərdi.
– Puaro mədəni şəkildə baş əydi. – Əlbəttə, mən sizi tanıdım, Lüsiya.

Lüsiya nəfəsini saxladı.

– O! – Lüsiya ah çəkdi, ancaq özünü ələ aldı və qəhqəhə çəkdi. – Əziz müsyö Puaro, burda nəşə bir səhv var. Mən baronessanı və onun qızını yaxşı xatırlayıram. İndi məsələnin nə yerdə olduğunu mən anladım. Onun qızı elə də parlaq şəxsiyyət deyil, amma anası çox parlaqdır. Mən hətta ona vuruldum və biz dəfələrlə birlikdə gəzişdik. Görünür, mənim təmtərağım ona çox xoş gəlib. Bu da sizin üçün izah. Sizin tanışınız məni baronessanın qızı ilə səhv salıb.

Lüsiya haldan düşmüş vəziyyətdə stulun arxasına çökdü. Puaro sanki Lüsiyayla razılaşmış kimi, yavaşca başını yellədi, Lüsiya isə rahatlıqla nəfəs aldı.

Puaro qəfildən dedi:

– Ancaq səhv etmirəmsə, siz dediniz ki, Genuyada olmamısınız.

Lüsiya bu gözlənilməz sualdan az qalmışdı boğulsun, onun bənizi solğunlaşdı, simasına meyit rəngi çökdü, detektiv Puaro yazı kitabçasını cibinə qoymağdaykən, Lüsiya onun hərəkətlərini izləyirdi.

– Axı həmin şəkil indi sizdə deyil, – nəhayət, Lüsiya yarısualeddici tonda dilləndi.

– Yox, – Puarro etiraf etdi, – şəkillər məndə deyil. Sadəcə, mənə məlum olan buydu ki, Selma Qots hansı adla Genuyada yaşayır. Qalan məsələlər, – həm tanışlar, həm şəkillər – sadəcə, mənim təxəyyülümün məhsuludur.

Lüsiya yerindən dikəldi, onun gözlərindən qəzəb püskürürdü.

– Siz mənə tələ qurdunuz! – o qışqırdı.

Puarro çiyinlərini çəkib dedi:

– Bəli, madam, mən sizə tələ qurdum, – o razılaşdı. – Amma siz mənə başqa bir çıxış yolu qoymadınız.

Lüsiya otaqda var-gəl edirdi.

– Bütün bunların mənim qayınatamın ölümüylə nə əlaqəsi var axı? – Lüsiya sanki

öz-özünə müraciət edirmiş kimi həlim səsle soruşdu.

Puaro özünü eşitməzliyə vurdu və laqeyd tərzdə pencəyindən toz ləkəsini çırpdı. Cavab vermək əvəzinə o dedi:

– Madam, bəs bu yaxınlarda sizin boyunbağınızın itməsi doğrudurmu?

Lüsiya donub qaldı.

– Mən sizdən soruşdum ki, bunun cənab Klodun ölümüylə nə əlaqəsi var axı? – Lüsiya dişlərini sıxdı.

Puaro həvəslə izah etməyə başladı:

– Sizin oğurlanmış boyunbağınız, qayınatanızın oğurlanmış vərəqi. Həm o, həm bu, çox dəyərlidir axı, madam.

Lüsiya qəzəbindən boğulurdu.

– Siz nəyə eyham edirsiniz?

– Madam, mən ona eyham edirəm ki, sizdən həqiqəti eşitmək istərdim. Həkim Karelli sizdən nə qədər tələb etdi... bundan əvvəl?

Lüsiya geriyyə qanrıldı.

– Mə... Mən daha sizin suallarınıza cavab vermək istəmirəm, – Lüsiya pıçıltıyla dedi.

– Yoxsa qorxursunuz?

Puaro ayağa qalxıb, ona yaxınlaşdı, amma Lüsiya yenə geriyyə çevrildi, başını da narazılıq əlaməti olaraq yellədi.

– Yox, – o dedi. – Mən heç nədən qorxmuram. Mən, sadəcə, sizin nədən

danışdığınızı anlaya bilmirəm. Axı mən nəyə görə həkim Karelliyə pul verməliydim?

– Onun susmasını təmin etmək üçün, – Puarro cavab verdi. – Emori ailəsi məşhurdur və inanmıram ki, ananızın kim olmasını bu ailəyə etiraf etmisiniz.

Lüsiya susqun-çaşqın tövrlə Puaroya baxırdı. Sonra əyləşdi və həyəcandan əllərilə üzünü qapadı.

– Riçardın xəbəri var? – Lüsiya pəsdən ah çəkib birtəhər dedi.

– Hələ ki bilmir, madam, – Puarro astadan cavab verdi.

– Deməyin! Xahiş edirəm ona deməyin, müsyö Puarro! – gənc qadın yalvarırmış kimi

dedi. – O öz ailəsilə elə fəxr edir ki, öz ailəsinin vicdanıyla elə qürurlanır ki! Mən ona ərə getməli deyildim! Ancaq mən elə bədbəxt qız idim ki! Mən anama görə öz həyatıma nifrət edirdim! Bütün bunlar mənim qürurumu alçaldırdı! Ancaq nə edə bilərdim ki? Anam öldükdən sonra isə, nəhayət, azadlığa qovuşdum. Bütün bu mübahisələrdən, sözsöhbətlərdən, yalanlardan azad oldum. Mən Riçardla tanış oldum. Heç zaman mənim başıma belə bir iş gəlməmişdi. Riçard mənim həyatıma daxil oldu, mən onu sevirdim, o da mənimlə evlənmək istədi. Mən ona kimin qızı olduğumu necə deyə bilərdim ki? Axı nədən mən bunu ona deməliydim?

– Sonra isə, – Puaro söhbəti tutdu, – siz təsadüfən haradasa Karelli ilə rastlaşdınız və Karelli də sizi şantaj etməyə başladı?

– Hə, ancaq mənim pulum yox idi deyə, məcbur qalıb boyunbağımı satdım ki, ondan əldə edəcəyim pulu Karelliyə verim. Mən elə düşünürdüm ki, bu pulu verərəm, ondan canım qurtarar. Amma dünən Karelli yenə gəldi. Cənab Klodun bütün araşdırmaları barədə Karellinin məlumatı vardı, həm də bu araşdırmaları qayınatamın bitirdiyini də yaxşı bilirdi.

– O da sizə tapşırırdı ki, qayınatanızın hesablamaları əks olunmuş vəərəqi oğurlayasınız?

Lüsiya başıyla razılıq etdi.

– Hə.

– Siz də oğurladınız, eləmi? – Puaro əsas məsələyə gəldi.

– Siz inanmayacaqsınız... indi inanmayacaqsınız, – Lüsiya başını kədərlə yırğaladı.

Puaro ona yazığı gəlirmiş kimi baxdı.

– Həyəcanlanmayın, mənim qızım. İnanıram sizə. Qoca Puarodan qorxmayın, danışdıq? Özünüzü ələ alın, heç nədən qorxmayın, nə varsa danışın. Kağızı siz götürdünüz?

– Yox. Mən götürmədim. Mən götürmədim! – Lüsiya hərarətlə dedi. – Amma

əslində mən götürməliydim və götürmək istəyirdim. Mən seyfin açarının cizgisini çəkdim, Karelli isə dublikat hazırladı.

Puaro cibindən açarı çıxartdı.

– Dediğiniz açar budur?

– Hə, məsələ çox sadə oldu. Karelli dublikatı gətirdi. Mən kabinetə daxil oldum, ancaq seyfi açıb-açmamaqla bağlı bir qərara gələ bilmirdim. Elə bu məqamda cənab Klod gəldi. Vəssalam, bax bu, həqiqətdir, and içirəm!

– Mən sizə inanıram, madam, – Puaro dedi.

Detektiv açarı yenə cibinə qoydu, kresloda əyləşdi, barmaqlarının ucunu düzümlədi və bir dəqiqəliyində fikrə daldı.

– Ancaq yenə də, siz cənab Klodun işığı söndürmək təklifinə etiraz etmədiniz.

– Mən üst-başımın axtarılmasına izin verə bilməzdim, – Lüsiya izah etdi. – Çantada açar vardı və Karellinin məktubu.

– Bəs siz açarla məktubu neylədiniz?

– İşıq sönərkən, mən açarı bacardığım qədər irəliyə tulladım. O tərəfə, – Lüsiya hadisə baş verən axşam Edvard Reynorun əyləşdiyi stula işarə edərək dedi.

– Bəs məktubu neylədiniz?

– Məktubla nə edəcəyimi bilmirdim, sonra kitabın arasına saldım. – Lüsiya ayağa qalxdı, masaya yaxınlaşdı, kitabı əllərinə aldı və

vərəqləməyə başladı. – Hə, məktub burdadır.
Oxumaq istəyirsiniz?

Lüsiya vərəq kəsintisini detektivə uzatdı.

– Yox, madam, bu məktub sizindir.

Lüsiya məktubu cırıqladı və xırdalanmış kağız parçalarını çantasına tökdü. Puaro ona baxıb, qəfildən soruşdu:

– Madam, bir sualım da var. Sizin paltarınız dünən qaranlıqda təsadüfən harasa ilişmədi?

– Paltarım? Yox, – Lüsiya təəccübləndi.

– Bəlkə cırıltı səsinə bənzər nəsə eşitdiniz?

Lüsiya bir anlıq fikrə daldı.

– Bilirsiniz, indi siz dediniz, yadıma düşdü,

– Lüsiya bir anlıq sükutdan sonra dedi, –

məncə, eşitmişəm, hə, cırıltı səsi eşitmişəm. Ancaq bu cırıltı səsi mənim paltarımın cırılmasından çıxmayıb. Ya xanım Kerolaynın, ya da Barbaranın...

– Neynək, gəlin bu məsələni bir qırağa qoyaq, – Puaro təkid etmədi. İndisə, mən aydınlaşdırmaq istərdim ki, cənab Klod üçün qəhvəni kim süzdü?

– Mən süzdüm.

– Və onun fincanını öz fincanınızın yanında siz qoydunuz?

– Hə, mən qoydum.

Puaro ayağa qalxdı, hər iki əlini masanın kənarlarına yatırdı və Lüsiyaya tərəf əyilib, təkidlə soruşdu:

– O fincanlardan hansına siz qiosin tökdünüz?

Lüsiya əliylə başını tutdu.

– Hardan bildiniz? – Lüsiya mat-məəttəl qaldı.

– Belə şeyləri bilmək elə mənim işimdir, madam. Sualıma cavab verin, görüm, hansı fincana qiosin tökdünüz?

– Öz fincanıma, – Lüsiya güclə eşidilən səslə dedi.

– Niyə?

– Çünki... Çünki özümü öldürmək istəyirdim. Riçard məndən şübhələnirdi, guya mən həkim Karelli ilə... mənim guya həkim Karelli ilə əlaqəm var. Riçard həqiqətdən nə

qədər uzaq olduğunu heç təsəvvürünə belə, gətirə bilməz. Axı mən Karelliyə nifrət edirəm. Mən cənab Klodun vərəqini tapa bilmədiyimdən, düşündüm ki, həkim Karelli indi məni şantaj etməkçün hamıya danışacaq. Mənim yalnız bir çıxış yolum qalırdı... mən ölmək istəyirdim. Röyasız yuxulara dalmaq istəyirdim və heç zaman ayılmaq istəmirdim... ancaq Karelli sirrimi açdı.

– Kim sirrinizi açdı?

– Karelli.

– Hə-ə, mən yavaş-yavaş anlamağa başlayıram, – Puaro asta-asta dedi.

Puaro masadakı fincana əliylə işarə etdi.

– Eləsə, sizin fincan budur, deyilmi? Siz bu fincandan içməmişiniz?

– Yox.

– Bəs nədən siz içmək fikrindən daşındınız?

– Riçard söz verdi ki, məni aparacaq... uzaqlara, sərhəddən o yanlara, dedi, pul tapacaq. Ərim məni həyata qaytardı, mənə qol-qanad, ümid verdi...

– Aydınadır. Mənə diqqətlə qulaq asın, madam, – Puaro ciddiyyətlə dedi. – Bu gün səhər həkim Qrem dünən axşam cənab Klodun qarşısında durmuş fincanı müayinəyə apardı.

– Hə, bununla nə demək istəyirsiniz?

– Həmin fincanda qəhvədən savayı nəşə tapılmayıb... – Puarro sözünü sona qədər deməyib susdu. Lüsiya baxışlarını kənara çəkdi.

– Hə-ə... əlbəttə.

– Demək, bu, sizin fincanınızdır? – Puarro bir daha təkidlə soruşdu.

Lüsiya susqun-çaşqın halda önünə baxırdı. Sonra o, bəstəboy detektivə baxıb, bərkdən səsləndi:

– Niyə mənə belə baxırsınız? Məni qorxutmaq istəyirsiniz?

– Təkrar edirəm, – Puarro dedi, – bu gün səhər həkim Qrem dünən axşam cənab Klodun qarşısında durmuş fincanı müayinəyə apardı.

Elə fərz edək ki, bu fincan elə həmin fincan idi. – Puarro ayağa qalxdı və gül dibçəyində gizlədilmiş fincanı çıxartdı. – Yaxşı, bəs onda bu fincan kimindir? Bəs onlar bu fincanı götürsəydilər, onda necə?

Lüsiya ayağa qalxıb, əllərilə üzünü qapadı.

– Siz hər şeyi bilirsiniz! – Lüsiya möhkəm səslə dedi.

Puarro ona yaxınlaşdı.

– Madam, – detektiv dedi və səsi daha da kəskinləşdi. – Əgər onlar bu fincanı götürsəydilər, onda qəhvədən savayı nəşə tapa bilməzdilər. Ancaq mən dünən həqiqətən cənab Klodun qarşısında durmuş fincandan bir neçə damcı boşaltdım. Bax, qiosin həmin

fincanda aşkarlanmışdı. Bununla bağlı nə deyə bilərsiniz?

Lüsiya səndirlədi, amma birtəhər özünü ələ aldı. O, detektivin sualına dərhal cavab verə bilmədi.

– Siz haqlısınız, – nəhayət, Lüsiya dedi. – Tamamilə haqlısınız. Qayınatamı mən öldürmüşəm! – Lüsiyanın səsi titrədi. – Mən qayınatamı öldürdüm! Onun fincanına dərmanı mən tökdüm, – Lüsiya masanın üstündəki fincanı qaldırdı. – Burda heç nə yoxdur, bu, sadəcə, qəhvədir!

Lüsiya fincanı qaldırıb, dodaqlarına yaxınlaşdırmaq istəyərkən, Puarro onu saxladı.

Onlar susqun halda bir-birlərinə baxdılar və qəfildən Lüsiya hönkürtüylə ağladı.

Puaro zorla Lüsiyanın solğun barmaqlarının sıxdığı fincanı götürdü.

– Madam!

– Niyə siz məni saxladınız? – Lüsiya hönkürtüylə dedi.

– Madam, həyat elə gözəldir ki, – Puaro dedi. – Bu gənc yaşda nədən həyatınızla vidalaşasınız?

– Mə... mən...

Lüsiya inildəyib, divana çökdü.

– Siz həqiqəti dediniz, – Puaro həlim səslə və nəvazişlə dedi. – Siz zəhəri öz fincanınıza tökmüşdünüz. Mən sizə inanıram. Ancaq

qiosin yalnız sizdə deyildi. Həqiqəti deyin. Cənab Klodun fincanına dərmanları kim tökdü?

Lüsiya dəhşət içində gözlərini qaldırdı.

– Yox, yox, siz səhv edirdiniz. O, belə şey etməyib. Qayınatamı mən öldürmüşəm! – Lüsiya qışqırdı.

– Kim belə şey etməyib? “O” dedikdə kimi nəzərdə tutursunuz, madam? Cavab verin!

– Sizə dedim, o etməyib!

Qapı döyüldü.

– Yəqin polistir, – Puarro dedi. – Bizim vaxtımız azdır. Madam, söz verirəm, mən sizi xilas edəcəyəm...

– Amma cənab Klodu mən öldürdüm axı, –
Lüsiyanın səsi boğuldu.

– ...onu da xilas edəcəm, – Puaru pıçıltıyla
dedi. – Sizin ərinizi də xilas edəcəm!

– İlahi, – Lüsiya çaşbaş qalıb dedi.

Otağa eşikağası daxil oldu.

– İnspektor Cepp bizə Skotlend-Yarddan
təşrif buyurub, – eşikağası detektiv Puaroya
müraciətlə dedi.

BÖLÜM 15

On beş dəqiqədən sonra Skotlend-Yardın inspektoru Cepp və onun köməkçisi Conson adlı gənc konstebel (İngiltərədə və ABŞ-da aşağı polis rütbəsi – tərç.) kitabxanaya ilkin baxışı yekunlaşdırdılar. Qırmızıyanaq, köntöy, ürəyiyumşaq ortayaşlı bir kişi olan Cepp detektiv Puaro və onun həmkarı, təbiətin qoynuna etdiyi səfərdən qayıtmağa macal tapmış Qastinqslə söhbət edirdi.

– Bax, bu adam, – Cepp konstebelə tərəf dönüb dedi, – Puarodur. Mən bu detektiv haqqında sənə o qədər danışmışam ki! Biz onunla dəfələrlə yaxşı həmsöhbət olmuşuq. Lap çoxdan bu detektivlə görüşmüşdük, o

zamanlar Puaro Belçika polisində xidmət edirdi. O zamanlar biz Eberkrombidə saxta sənədlər üzrə cinayət işini araşdırırdıq, eləmi, Puaro? Eberkrombidə başladığ, Brüsseldə qurtardıq. Yaxşı günlər idi! Bəs Baronu xatırlayırsınızmı? Fırıldaqçının biriydi! Bütün Avropa polisini barmağına dolamışdı. Ancaq Antverpendə biz bu cinayət işinin üstünü açdıq, yenə Puaro sağ olsun, onsuz keçinə bilməzdik!

Cepp detektiv Puaroya tərəf döndü.

– Sonra biz bir daha Londonda görüşdük, eləmi, Puaro? Siz artıq istefaya çıxmışdınız. Əgər xatırlayırsınızs, Stayzledəki cinayət işinin üstünü açdılar. Son dəfə biz cəmi iki il

əvvəl görüşmüşük, yadınıza gəlir? Həmin o italiyanı ifşa etdik, əgər yadınızdadırsa, çox gözlənilməz sürpriz idi, Puarro, çox gözlənilməz. Ancaq mən burda sizin kəlləciyinizi görəndə elə sevindim ki!

– Kəlləcik? – Puarro heyrətlə soruşdu, çünki London jarqonlarına çox da bələd deyildi.

– Yəni sizin başınızı demək istəyirdim, sizin keçəl başınızı, qoca detektiv! – Cepp gülümsündü. – Neynək, bəlkə işə başlayaq?

– Ancaq, əziz Cepp, mənim zəifliklərimi unutmayın ha, – Puarro da qarşılıq olaraq Ceppə gülümsündü.

– Ay sizi, hiyləgər qoca sərgərdan! – Cepp zarafatla Puaronun kürəyinə vurdu. – Qulaq

asın, bu, bayaq mən bura daxil olanda söhbət etdiyiniz qadın missis Emoriydimi? Çox gözəl qadındır. O, Riçard Emorinin arvadıdır, eləmi? Nədən desəniz, mərc edəyəm, onun ürəyini çalmısınız, eləmi? Ay sizi, qoca qurd!

İnspektor bərkdən qəhqəhə çəkib, stulda əyləşdi.

– Hər halda, – o, kürəyini kresloya söykəyib davam etdi, – bu cinayət işi elə əsl sizin üçündür. Sizin yüksək zehniyyətiniz, məntiqi mühakimələriniz məhz belə cinayət işlərinin açılmasında faydalıdır. Kim nə yeyirdi, kim nə içirdi, kim necə nəfəs alırdı, kim pəsdən nəfəs alırdı, kim yığıldı, kim qalxdı və sair və ilaxır. Yeri gəlmişkən, həkim

Qrem də məhz bunu aydınlaşdırdı. Zəhəri qəhvəyə tökmüşdülər. Özü də doza o qədər böyük idi ki, cənab Klod dərhal ölməliydi. Bütün bunları hələ ekspertizada araşdıracağıq, ancaq nəticədə cinayətin üstü açılmalıdır axı.

Cepp ayağa qalxdı.

– Yaxşı, bu otaqla bizim işimiz qurtardı. Riçard Emori ilə danışmalıyıq, sonra isə həkim Karelli ilə. O bizim sifarişçilərimizdən birinə bənzəyir. Hər şey ola bilər, hər şey...

Cepp qapıya yönəldi:

– Puarro, bizimlə gələrsinizmi?

– Əlbəttə, – Puarro dedi və ayağa qalxdı.

– Əlbəttə, kapitan Qastingqs də bizimlə olmalıdır, – Cepp dedi. – O, sanki bizim kölgəmizdir, eləmi, Puaro?

Puaro çoxmənalı baxışlarını həmkarına yönəltdi.

– Mənim fikrimcə, Qastingqs daha çox burda qalmaq istərdi, – o dedi.

– Hə, mənə, burda qalsam daha yaxşıdır, – Qastingqs həmkarının nə demək istədiyini anladı.

– Necə məsləhətdir, – Cepp təəccübləndi.

Puaro, Cepp və konstebel otağı tərk etdilər. Elə bu məqamda Barbara bağın içindən gələrək fransız pəncərəsindən daxil oldu. Onun əynində çəhrayı köynək və parlaq şalvar vardı.

– Ah, demək siz burda imişsiniz, əzizim mənim. Qulaq asın, bəs bura gələn kimlər idi belə? – Barbara divanda əyləşib soruşdu. – Bircə deməyin ki, polislər idi.

– Hə, polislər idi, – Qastinqs onun yanında əyləşib cavab verdi. – Skotlend-Yardın inspektoru Cepp. Sizin əmioğlunuzla danışmağa getdi, Riçarda bir neçə sualı olacaq.

– Yəqin məndən də nəşə öyrənmək istəyəcək, hə? Necə düşünürsünüz? – Barbara soruşdu.

– Bu barədə məlumatsızam. Ancaq hər halda sizin narahatlığınıza əsas görmürəm, – Qastinqs onu sakitləşdirdi.

– Yox, mən narahat-zad olmuram, –
Barbara təəccübləndi. – Əksinə, mənə çox
maraqlıdır! Bir az onların başını
havalandırmaq istərdim. Sadəcə, kiminsə
əsəblərilə oynamaqdan həzz alıram. Bəs siz?

Qastinqs heyrətlə qaşlarını qaldırdı.

– Mən... Heç bilmirəm nə deyəm. Məncə,
yox, mən bundan həzz almıram.

Barbara gülümsədi.

– Bilirsiniz, siz mənimçün tapmacasınız.
Siz haralısınız?

– Bir neçə il Cənubi Amerikada
yaşamışam.

– Elə də bilirdim! – Barbara möhkəm səsle
dedi və ovcunun içilə gözlərini bağladı. –

Cənubi Amerikanın geniş sahələrində! Bax elə ona görə də dəbdən düşmüsünüz.

Bu sözlər Qastinqsin qəlbinə toxundu.

– Üzr istəyirəm, siz... – o, quru səslə dedi.

– Ah, əsəblərlə oynamaqdan yaman xoşlanıram, – Barbara tələm-tələsik dedi. – Siz burda ən əziz qonaqlardan bilirsiniz.

– Siz dəbdən düşmüş nəyə deyirsiniz?

– A-a, bunu o zaman deyirlər ki... – Barbara bir anlıq fikrə getdi. – Bax, mənə deyin, görüm, siz bütün bu boş cəfəngiyatlara, nə bilim, ədəb-ərkan, vicdan-filan, nə bilim nə, belə şeylərə inanırsınız?

– Əlbəttə, inanıram, – Qastinqs təəccübləndi. – Məgər siz inanmırsınız?

– Mən? Yoxsa siz elə düşündünüz ki, mən də hamı kimi deyəcəm ki, mənim əmim cənab Klodun ölümü böyük bədbəxtlikdir?

– Məgər bədbəxtlik deyil? – Qastinqs təəccübdən gözlərini bərəltdi.

– İlahi! – Barbara yüksək səslə dedi. O, divandan sıçradı və qəhvə masasının küncündə əyləşdi. – Mən bildiyim qədər, bu evdə heç zaman belə xoşbəxt hadisə olmamışdı. Siz heç təsəvvürünüzə belə gətirə bilməzsiniz ki, bu qoca kişi necə iyrənc idi. Təsəvvürünüzə gətirə bilməzsiniz, cənab Klod bizi necə incidirdi!

Barbara özünü ələ almaq üçün bir az susdu.

– Mə... mən... mən düşünürəm ki... – Qastinqs təəccüblə demək istədi, lakin Barbara onun sözünü ağızında qoydu.

– Yox, siz dürüstlüyü sevmirsiniz. Halbuki elə indicə dediniz ki, guya sevirsiniz. Demək, əgər mən belə yox, qara paltar geysəydim və “yazıq Klod əmi! O bizi necə sevirdi” desəydim, sizin daha çox xoşunuza gələrdi?!

– Əlbəttə! – Qastinqs səsləndi.

– Niyə özümü artistliyə qoymalıyam? Mən sizi yaxşı tanımamışam! Təsəvvürümə gətirirəm sizinlə yaxından tanış olsaydım, nələri bilərdim. Ancaq sizə onu deyim ki, həyat çox qısadır, bu qısa həyatda yalana zaman sərf etmək, özünü artistliyə qoymaq

yaramaz. Mən əminəm, bu evdə hamı ürəyinin dərinliyində cənab Klodun ölümünə sevinir, amma hamısı özlərini artistliyə qoyurlar, guya bunların canları yanır-filan. Heç kim mənə bunun əksini sübut edə bilməz. Hətta Kerolayn bibi də. Yazıq bibim, ona hamımızdan çox dözdü, tablaşdı.

Barbara qəfildən sakitləşdi.

– Bilirsiniz, mənim ağıma nə gəldi, – Barbara pəsdən dedi. – Bu cinayət işinə elmi nöqteyi-nəzərdən yanaşası olsaq, onda cənab Klodu zəhərləyən yalnız Kerolayn bibi ola bilərdi. Əmi heç bir ürəktutmasından-filandan ölməyib. Demək, məntiqi zəncir halqası öz-özünə qurulur. Kerolayn bibi neçə illər ərzində

qardaşının alçaltmalarına dözdü, dözdü və axırda səbri çatmadı, partlayış kimi....

– Nə deyirəm, nəzəri cəhətdən siz dediyiniz mümkündür, – Qastinqs ehtiyatla razılaşdı.

– Bəs onda vərəqi kim oğurladı? – Barbara dedi. – Hamı deyir, italiyalı həkim oğurlayıb. Ancaq şəxsən mən Tredvelli təqsirkar sayıram.

– Eşikağasını? İlahi! Niyə onu günahkar sayırsınız?

– Çünki Tredvell kabinetə daxil olmamışdı!

Qastinqsin bənizində açıq heyrət ifadə olundu.

– Mən ən çox kimdən şübhələnirəmsə, onun da adını deyirəm. Məncə, cinayətkar elə Tredvelldir. Bütün yaxşı kitablarda həmişə belə olur. Tredvellin cinayətkar olduğunu heç kim ağlının ucundan keçirməz.

– Sizdən başqa heç kəs, – Qastingq gülümsəyib dəqiqləşdirdi.

– Hə, məndən başqa heç kəs.

Barbara ayağa qalxdı və tərəddüdlə gülümsündü.

– Çox qəribədir... – o mızıldandı.

– Nə qəribədir?

Qastingq də ayağa qalxdı.

– Heç nə, sadəcə, bir hadisə yadıma düşdü. Yaxşısı budur, gəlin bağa gedək. Burda heç xoşuma gəlmir.

Barbara açıq pəncərəyə sarı istiqamət aldı.

– Deyəsən, sizə yoldaşlıq edə bilməyəcəm,
– Qastinqs dedi.

– Niyə?

– Mən burda qalmalıyam.

– Bilirsiniz necədir, bu otaq sizdə hansısa xüsusi duyğular yaradır. Dünənki günü xatırlayırsınızmı? Hamı əyləşmişdi, hamı oğurluqdan təzəcə xəbər tutmuşdu, elə bu məqamda siz daxil oldunuz və soruşdunuz: “Cənab Emori, nə gözəl otaqdır” və hamı duruxub qaldı. Siz və sizin həmkarınız Puarro,

hər ikiniz elə məzəlisiniz ki. Sizin həmkarınız Puaronun boyu cəmi beş fut dörd dyumdur, çox olmaz, ancaq elə gözəl duyumsallığı var ki! Siz də elə Puaroya bənzəyirsiniz, çox şirinsiniz.

– Neynək, ola bilsin, ilk baxışdan Puaro həqiqətən də məzəli görünə bilər, – Qastinqs razılaşdı. – Ancaq onun o qədər balaca qəribəlikləri var ki. Məsələn, o, qarmaqarışlılığı heç sevmir. Əgər hansısa əşya yerində düz durmayıbsa, nəyinsə üstünü toz basıbsa, əgər kiminsə qalstuku əyri bağlanıbsa, onda Puaro çox əzab çəkir.

– Siz bir-birinizə heç bənzər deyilməmişsiniz,
– Barbara gülümsədi.

– Bilirsiniz necədir, Puaronun tətbiq etdiyi üsul da həttə səliqəlidir, – Qastinqs davam edirdi. – Səliqə-sahman və üsul onun səcdə etdiyi bütlərdir. Mənim həmkarım açıq dəlil-sübutlara çox şübhəylə yanaşır, məsələn, pəncərə altındakı izlərə və ya kül qalıqlarına. Əgər mənim yerimə Puaro olsaydı, sizə deyərdi ki, bütün bu dəlil-sübutlar məsələnin həllində tamamilən faydasızdır, əsl həqiqət, əsl iş məsələnin dərinliklərindədir. Sonra Puaro öz bığlarını burar və özündən müştəbeh tövrlə deyərdi: “Hər şeydə simmetriya olmalıdır. Həmçinin səliqə-sahman da olmalıdır və xüsusilə də buna balaca boz hüceyrələrin

ehtiyacı var. Heç zaman onları unutmayın, mon ami!”

– Ah sizin həmkarınız necə gözəldir! – Barbara cır səslə dedi. – Ancaq siz bu “şirin otağınızla” daha gözəlsiniz!

– Bu otaq həqiqədən də gözəldir, – Qastinqs azacıq qıcıqlanıbmış kimi dedi.

– Şəxsən mənə bu otaq elə təsir bağışlamır, – Barbara dedi.

O, Qastinqsin əlindən yapışdı və pəncərəyə sarı dartdı.

– Nə qədər burda qalmaq olar axı, gəlin gedək! Gedək mənimplə!

– Siz anlamırsınız, – Qastinqs əlini acıqla çəkdi. – Mən Puaroya söz vermişəm.

– Siz Puaroya söz vermişiniz ki, bu otaqdan getməyəcəksiniz? – Barbara təəccübləndi. – Ancaq nədən?

– Bax bunu deyə bilmərəm.

– Ah! – Barbara susdu, sonra arxadan Qastinqsə yaxınlaşdı. – “Oğlan alışıb-yanan gəmidəymiş...” – o, səs tonunu dəyişdi.

– Siz nə dediniz? – Qastinqs təəccübləndi.

– “Oğlan alışıb-yanan gəmidəymiş, hərçənd hamısı torpağa tərəf sağ-salamat üzürlərmiş”, – Barbara zildən oxuyurdu. – Hə, bir qərara gəldiniz, gedirsinizmi mənimlə, ya yox?

– Mən, sadəcə, sizi anlamıram, – Qastinqs acıqlı-acıqlı cavab verdi.

– Niyə də məni anlamalısınız axı? Yox, siz həqiqətən gözəlsiniz! – Barbara detektiv Qastinqsin əlindən tutdu. – Gedək, mən sizin ağınlınızı başınızdan alacam. Siz elə gözəl, elə gözəlsiniz ki!..

– Şalvarımın balağından çəkməyin.

– Çəkəcəm, – Barbara əlini buraxmadı. – Mən sizdən xoşlanıram. Siz yaxşı və köhnə dəblisiniz.

Barbara yenə Qastinqsi pəncərəyə sarı dartdı və bu dəfə Qastinqs təslim oldu.

– Siz çox qəribə qadınsınız, – detektiv dedi. – Siz mənim tanıdığım qadınlardan heç birinə bənzəmirsiniz.

– Sizdən bu sözləri eşitmək çox xoşdur. Bu yaxşı əlamətdir, – Barbara pəncərə oyuğunda dayanıb, gözlərini Qastinqsin gözlərinə zilləyib dedi.

– Yaxşı əlamət?

– Hə, axı siz mənim ümidlənməyimə səbəb verdiniz.

Qastinqs qızardı, Barbara isə gülərək onu bağa itələdi.

BÖLÜM 16

Kitabxana az müddət ərzində boş qaldı. Barbara və Qastinqsin otaqdan çıxmasından heç bir dəqiqə keçməmiş, qapı açıldı və xanım Kerolayn əlindəki iş çantasıyla içəri daxil oldu. O, divana yaxınlaşdı, çantasını qoydu və dizi üstə dayanıb, oturacağın söykənəcəyinin çatlağına göz gəzdirməyə başladı. Elə bu məqamda kandarda həkim Karelli peyda oldu, onun başında şlyapa, əlində isə balaca çamadan vardı. O, xanım Kerolaynı görcək, üzr istəyib ayaq saxladı.

Xanım Kerolayn həyəcanlanaraq ayağa qalxdı.

– Mən mil axtarırdım, – xanım Kerolayn həkimə izahat verə-verə, nəhayət, əliylə

oturacağıın çatlağındakı milə toxundu və mili götürdü. – Bura düşübmüş.

Bu məqamda xanım Kerolaynın gözü həkim Karellinin çamadanına sataşdı.

– Həkim Karelli, siz bizim evi tərk etməyə hazırlaşırsınız?

Karelli çamadanını və şlyapasını stula qoydu.

– Sizin qonaqpərvərliyinizdən bundan artıq sui-istifadə etmək istəməzdim, – o, cavab verdi.

Xanım Kerolayn sanki bu gedişə sevinirdi.

– Nə deyirəm, əgər siz belə hesab edirsinizsə, – deyə o, sözə başladı, ancaq kədərli məqamları, hansı çətin vəziyyətdə

olduqlarını xatırlayaraq, dərhal əlavə etdi: –
Güman edirəm ki, indi yorucu formallıqlardan
qaçaraq, bunu etmək çətin mümkün olsun...

Xanım Kerolayn tərəddüdlə susdu.

– Mən artıq formallıqları həll etdim, –
Karelli gümrah halda dedi.

– Eləsə, əgər getmək zamanınızın çatdığını
hesab edirsinizsə...

– Hə, elə əsl zamanıdır.

– Onda mən maşın çağırım, – xanım
Kerolayn dedi və zəngin düyməsini basmağa
gedərkən, Karelli onu təkidlə saxladı.

– Yox, yox, mən özüm maşın çağırmışam,
sizin zəng edib maşın çağırmağınıza gərək
yoxdur.

– Amma siz axı özünüz çamadanı gətirmək məcburiyyətində qalmısınız, – xanım Kerolayn dəhşətə gəldi. – Bizim evdə belə xidmətmi olar?! Cənab Klod öləndən sonra, heç demə, bizim bu xidmətçilər o qədər qəm-qüssəyə batıblar ki, əlləri bir işə yatmırmış! – Xanım Kerolayn əyləşdi və toxunmanı çıxardı. – Hamısı əldən düşüb, hamısının fikirləri qarmaqarışıqdır. Heç kim özünü ələ ala bilmir. Qəribə deyilmi, həkim?

Karelli açıq-aşkar surətdə əsəbiləşmişdi:

– Çox qəribədir, – o, telefon tərəfə baxıb, dalğın-dalğın dedi.

Xanım Kerolayn danışmaqdaykən, toxumağa girişdi.

– Ümid edirəm, siz 12:15 qatarına çata bilərsiniz. Heç tələsməyə də gərək yoxdur. Tələskənlik maneçilik törədir. Mən həmişə demişəm, əgər kimsə tələsirsə...

– Siz haqlısınız, – Karelli onun sözünü ağzında qoydu, – məncə də, kifayət qədər vaxtım var. Ancaq telefondan istifadə etmək olarmı?

Kerolayn başıyla razılıq etdi.

– Hə, əlbəttə, – o dedi və yenə toxumağa davam etdi. Onun heç ağına da gəlməzdi ki, Karelli şahidlərsiz danışmağı arzulayır.

– Təşəkkür edirəm, – Karelli dedi və masaya yönəldi, hansısa nömrəni axtarırmış kimi, masanın üstündəki məlumat kitabçasını

vərəqləməyə başladı, sonra səbirsiz baxışlarını Kerolayna tuşladı. – Mənə elə gəldi ki, qardaşınızın qızı sizi çağırırdı, – həkim Karelli dedi.

Ancaq xanım Kerolayn toxumağa ara verməyib, söhbəti qardaşı qızının üstünə gətirdi.

– Ah, Barbara! – o dilləndi. – Elə yaxşı qızıdır ki. Bilirsiniz, Barbara bu evdə qəmli-ələmli günlər yaşayıb. Ancaq indi güman edə bilərəm ki, bəlkə onun həyatı dəyişəcək. – Kerolayn xəyallara qapılıbmış kimi baxışlarını qaldırdı. – Əlbəttə, mənim nəyə gücüm çatırdısa, onun üçün etmişəm. Ancaq qızlar

hərdən əylənməlidirlər və heç bir “Arı mumu”
bunu əvəzləyə bilməz.

Həkim Karellinin üzündəki əsəbiliyə
çaşqınlıq da əlavə olundu.

– Arı mumu? – o, təkrar soruşdu.

– Hə!.. və ya “süd”. Ah, bu, hansısa
vitaminlərdir. Hər halda, qabın üzərində
vitamin olduğu yazılıb. A, B, C və D. Qısaı, bu
vitaminlərdən biri istisna olmaqla,
qalanlarını vitamin çatışmazlığı ucbatından
qəbul edirlər. Ancaq mənim fikrimcə, əgər
İngiltərədə yaşayırsansa, belə vitaminlərin
qəbuluna gərək yoxdur. Allaha şükür, burda
elə xəstəlik mövcud deyil. Bu xəstəlikdən düyü
cilalayanlar əziyyət çəkirlər. Bu da hardasa

müstəmləkələrdədir. Çox maraqlıdır. Mənim özümü və cənab Reynoru bu vitaminləri qəbul etməyə məcbur edirdilər. “Arı mumu”nu nəzərdə tuturam, hər səhər yeməkdən sonra qəbul edirdik. Yazıq cənab Reynorun rəngi elə solğunlaşıb ki. Mən istəyirdim ki, Lüsüya da bu vitamindən içsin, amma o, imtina etdi. – Xanım Kerolayn narazı halda başını yırğaladı. – Hətta yadıma gəlir, mən gənc qız olarkən, bu “Mum”a, daha dəqiqi, bala görə evdə mənə şirniyyat yeməyi qadağan etmişdilər ki, birdən bu xəstəliklərə yoluxaram. Zəmanə dəyişir. Bəli, zəmanə dəyişir.

Həkim Karelli özündən çıxmaq üçün var qüvvəsini topladı.

– Bəli, bəli, miss Emori, – o, mümkün qədər nəzakətlə dedi.

Karelli əsəbi-əsəbi otaqda var-gəl etdi və nəhayət, birbaşa hərəkətə keçmək qərarına gəldi.

– Deyəsən, sizi qardaşınız qızı çağırır.

– Qardaşım qızı?

– Hə, məgər siz eşitmirsiniz?

Xanım Kerolayn fikrini cəmləyib, diqqətlə qulaq asdı.

– Yo.. yox, heç bir səs eşitmirəm, – o dedi.

– Çox qəribədir. – O, toxunmanı бүkdü. – Yəqin siz səslərə çox həssassınız. Mən pis eşitmirəm, sadəcə, mənə həmişə deyərdilər ki...

Kerolayn yumağı əlindən saldı. Karelli əyilib qaldırdı.

– Təşəkkür edirəm, – Kerolayn dedi. – Bilirsiniz, bütün Emori ailəsinin çox yaxşı səs duyumu var. – O, divandan qalxdı. – Mənim atam ta qoca vaxtınadək həm səs duyumunu, həm də görmə qabiliyyətini qoruyub saxladı. Səksən yaşında kitabları eynəksiz oxuyurdu.

Kerolayn yenə əlindən yumağı yerə saldı və Karelli bir daha əyilib, yumağı götürdü və Kerolayna uzatdı.

– Ah, çox təşəkkür edirəm. Həkim, mənim atam çox qəribə adam idi. Çox qəribə. Talvarın altında pərqu yorğan-döşəkdə yatırdı, heç zaman yataq otağının havasını dəyişmirdi. O

deyirdi ki, axşam havası, sağlamlığa zərərli dir. Bədbəxtlikdən podaqra xəstəliyinə tutuldu, o zamanlar mənim atamın bir baxıcısı vardı, bax, həmin o baxıcı təklif etdi ki, pəncərəni açsınlar, elə bu səbəbdən də yazıq atam vəfat etdi.

Kerolayn üçüncü dəfə də yumağı əlindən saldı. Bu dəfə Karelli yumağı onun əlinə qoyub, qərarlı şəkildə qapıya yön aldı. Xanım Kerolayn danışmağa ara vermirdi:

– Mən xəstəxana baxıcılarını sevmirəm, həkim. Nədən gəldi qeybət edirlər, nə vaxt baxırsan, çay içirlər, xəstələri də qıcıqlandırırırlar.

– Çox ədalətli müşahidədir, çox ədalətli, –
həkim tələm-tələsik razılaşdı və qapını bağladı.

– Təşəkkür edirəm, – xanım Kerolayn dedi.

Karelli qapını örtüb, telefona tərəf
götürüldü.

– Alo, sizi Market-Klivdən narahat edirlər,
üç-bir-dörd. Məni Londonla calayın... Soxo,
səkkiz-səkkiz-beş-üç... yox, beş-üç, hə... Nə?..
Özünüz zəng edəcəksiniz?.. Oldu.

Karelli dəstəyi qoyaraq, dırnaqlarını
gəmirə-gəmirə səbirsizliklə gözlədi. Sonra
kabinetə daxil oldu. Elə bu anda kitabxanada
Reynor peyda oldu. O, ora-bura boylandı,
sanki məqsədsiz-filansız buxarıya yaxınlaşdı,
dayandı, kağızlar dolu vazaya toxundu. Elə bu

məqamda qapı çırpıldı və Karelli otağa qayıtdı.

Reynor ona tərəf baxdı.

– Sizin burda olduğunuzu bilmirdim, –
katib təəccübləndi.

– Mən zəng gözləyirəm, – Karelli izah etdi.

– Ah, belə deyini!

Karelli bir az susub dedi:

– Siz bilirsiniz ki, polislər nə zaman gəlib?

– Məncə, iyirmi dəqiqə əvvəl gəlirlər. Siz
polisləri gördünüz?

– Belə uzaqdan gördüm.

– Skotlend-Yarddan inspektor gəlib, –
Reynor dedi. – Deyəsən, inspektor buralarda
yaxınlarda bir yerdəymiş, ona görə də detektiv

Puaro ondan xahiş edib ki, bizim evə də dəysin, yerli polislərə köməklik etsin.

– Belə olması yaxşı oldu, – Karelli dedi.

– Əlbəttə.

Bu məqamda telefon zəng çaldı. Reynor qeyri-ixtiyari olaraq telefona yaxınlaşdı, ancaq Karelli onu qabaqladı.

– Üzr istəyirəm, deyəsən, mənə zəng vurublar. – Reynor sual dolu baxışlarla Karelliyə baxdı. – Ancaq siz izin versəydiniz...

– Əlbəttə, əziz həkim, – katib bir anlıq anladı. – Oldu, mən çıxıram.

Reynor otaqdan çıxdı, Karelli isə əlini telefon dəstəyinə atdı.

– Allo, – o, həlim səslə dedi. – Migel sənsən?.. Hə?.. Yox, lənət şeytana, yox. Bu, ola bilməz... Sən başa düşürsən, dünən bu qocanı zəhərləyiblər... Dərhal gəlməliyəm... Cepp bura gəlib... Ceppi deyirəm, Skotlend-Yarddan olan inspektor var ha, yadına gəlir?.. Yox, inspektor məni görmədi... Mən də elə buna ümid edirəm... Elə həmin yerdə görüşərik, 10-un yarısı... Əla.

Karelli dəstəyi asdı və otaqdan çıxmaq istədi. Çamadandan yapışdı, şlyapasını başına qoydu və açıq pəncərədən çıxmaq istədi. Ancaq bir addım ayağını irəli atmışdı ki, detektiv Erkül Puarro ilə qarşılaşdı.

– Üzr istəyirəm, – italyalı həkim dedi.

– Narahat olmayın, – Puaro keçidin qabağını kəsib, nəzakətlə cavab verdi.

– İcazə verərsinizmi keçim?

– Yox, üzrlü sayın, amma icazə verə bilmərəm, – Puaro sərt tərzdə cavab verdi. – Bu evdən çıxmağınız tamamilə mümkün deyil.

– Mən tələb edirəm, yol verin!

– İstəyinizi yerinə yetirə bilmərəm, – Puaro gülümsünüb dostcasına dedi.

Gözlənilmədən Karelli sivişib irəli götürüldü. Bəstəboy detektiv cəld geriyyə çəkildi, gözlə elə də sezilməyəcək bir dəqiq hərəkət etdi və çamadandan yapışib, Karellini birbaşa inspektor Ceppin üstünə itələdi, Cepp

isə bu məqamda detektiv Puaronun arxasındaydı.

– Salam, bəs bu kimdir? – Cepp təəccübləndi. – Ba-a, hə, axı bu ki Toniodur!

Puaro mehribancasına gülümsündü və qırağa çəkildi.

– Əziz Cepp, mən elə də fikirləşirdim ki, bu centlmenin adı sizə məlumdur.

– Mənə təkcə onun adı məlum deyil. Mənə onun barəsində hər şey məlumdur, – Cepp başıyla razılıq bildirdi. – Tonio, ümumiyyətlə, məşhur şəxsiyyətdir. Elə deyilmi, Tonio? Mübahisə edərim ki, sən detektiv Puarodan belə hərəkət gözləməzdin, deyilmi? Puaro, bu

cür hərəkətləri siz necə adlandırırırsınız? Ciu-Citsu? Yazıq Tonio.

Puaro çamadanı masanın üstünə qoyub açdı. Karelli qışqırdı:

– Sizin mənə qarşı heç bir dəlil-sübutunuz yoxdur, Cepp! Sizin məni saxlamağa hüququnuz yoxdur!

– Sən nə deyirsən belə, – Cepp tənə ilə dedi. – Nədən desən mərcə girərəm, məhz siz mərhumun düsturu yazdığı vərəqi oğurlamısınız və qoca centlmeni öldürmüşünüz. – O, Puaroya tərəf çevrildi. – Belə kağız-kuğuzlar elə bunun işidir və əgər həmin oğurlanmış vərəq onun çamadanından

çıxsə, heç təəccüblənmərəm, yoxsa belə deyilsə, onda nədən qaçmaq istəsən ki?!

– Haqlısınız, – Puarə razılaşdı.

Cəpp həkim Karellinin ciblərini yoxladı, Puarə isə bu müddətdə çamadandakıları nəzərdən keçirirdi diqqətlə.

– Puarə, çamadandan bir şey çıxmadı?! – Cəpp səbrini cilovlaya bilmədi.

– Heç nə, – bəstəboy detektiv həlim səslə sualı cavabladı və çamadanın ağzını qapadı. – Heç nə yoxdur. Məyus oldum.

– Yoxsa özünüzü hamıdan ağıllı sanırdınız, hə? – Karelli kinayə ilə dedi. – Gördünüzümü, bax, gördünüzümü... sizə yalnız bir şeyi deyə bilərəm...

Puaro həlim və sərt səs ilə həkimin sözünü kəsdi:

– Əlbəttə, özümüzü hamıdan ağıllı sayırıq, ancaq bizim özümüzü sizdən ağıllı saymağımız, yəqin ki, heç sizin xeyrinizə işləməz.

Karelli quruyub qaldı.

– Siz nə demək istəyirsiniz? – o, möhkəm səslə dedi.

– Müsyö Puaro haqlıdır, – Cepp dedi. – Siz dilinizi dinc qoysaydınız, daha yaxşı olardı.

Cepp qapıya yaxınlaşdı və dəhlizə səsləndi:

– Conson!

Gənc konstebel gəldi, qapıdan içəri boylandı.

– Bütün Emori ailəsini bu otağa yığın!
Mənə bütün Emori ailəsi lazımdır!

– Oldu, cənab, – Conson cavab verdi və gözdən itdi.

– Mən etiraz edirəm! Mən... – həkim Karelli həyəcanla dedi.

Karelli əsəbindən təngnəfəs olmuşdu. Güclə nəfəs alırdı, sanki boğulurdu. Gözlənilmədən o, yenə çamadanından yapışdı və pəncərəyə götürüldü. Cepp qabağa sıçrayıb, italiyalı həkimi tutdu və divana itələdi, çamadanı da əlindən aldı.

– Yerində dinc dur! Sənə heç kəs heç nə etməyib! – Cepp möhkəm qorxmuş Karelliyə təpindi.

Puaro pəncərəyə yaxınlaşdı.

– Müsyö Puaro, xahiş edirəm, getməyin, – Cepp onun arxasınca dedi və çamadanı qəhvə masasının üstünə qoydu. – İndi hamı burda yığılacaq, çox maraqlı olacaq.

– Yox-yox, əziz dostum, mən heç hara gedəsi deyiləm, – Puaro onu əmin etdi. – Mən, sadəcə, pəncərə qarşısında durmuşam. Sizinlə tamamilə razıyam, Emori ailəsinin burada birlikdə yığılması, maraqlı məqamların açılmasına vəsilə ola bilər.

BÖLÜM 17

Yavaş-yavaş bütün Emori ailəsi yığıldı. Karelli pərt vəziyyətdə divanda əyləşmişdi, Puaro arxasınca pəncərəni bağladı. Barbara və Qastinqs isə bağdan qayıtdılar. Qastinqs həmkarı Puaronun yanında dayandı, Barbara isə divanda Karellinin yanında əyləşdi.

Puaro pıçıltıyla dedi:

– Qastinqs, kimin harada əyləşməyə cəhd etməsini yadda saxlasanız, işimizə bir faydası dəyə bilər.

– Hansı anlamda bunun işimizə faydası dəyə bilər ki?

– Psixoloji anlamda, əziz dostum, – Puaro həmkarına qısa izahat verdi.

Qastinqs üzü qapıya tərəf durub, müşahidə aparmağa başladı. İlk daxil olan Lüsiya masanın sağındakı stulda əyləşdi. Sonra Riçard bibisilə əl-ələ tutmuş halda içəri girdilər, Kerolayn dərhal stulda oturdu. Riçard isə qrammofon masasının yanında dayandı, oradan arvadını yaxşı görürdü. Sonra Edvard Reynor daxil oldu, kreslonun arxasında yerləşdi və onun söykənəcəyinə dirsəkləndi. Sonuncu isə konstebel Conson gəldi, qapını möhkəm bağlayaraq, qapı ağzında gözətçi kimi dayandı.

Riçard inspektorun görmədiyi adamları ona təqdim etdi.

– Mənim bibim, xanım Kerolayn. Əmim qızı Barbara Emori.

Barbarayla başıyla salamladı və həmin dəqiqə sual ünvanladı:

– İnspektor, bu boyda həngamə nəyə lazımdır?

Cəpp onun sualına cavab verməyə lüzum görmədi.

– Həə, deyəsən bütün ailə yığılıb, eləmi? – Cəpp buxarıya tərəf hərəkət edib dedi.

Həyəcanlı vəziyyətdə olan Kerolayn qardaşı oğlu Riçarda tərəf dönüb soruşdu.

– Heç nə anlamıram, – o dedi, – bu centlmen bizdən nə istəyir?

– Mən sənə bir şey deməliyəm, – Riçard cavab verdi. – Bilirsənmi, Kerolayn bibi, – Riçard hamıya müraciətlə dedi, – bu gün səhər

müəyyən olundu ki, mənim atam
ürəktutmasından ölməyib. Onu zəhərləyiblər.

– Nə? – Reynor bərkdən dedi.

Xanım Emori dəhşətdən bağırdı.

– Onu qiosinlə zəhərləyiblər, – Riçard
davam etdi.

Reynor səksəndi.

– Qiosinlə? – o soruşdu. – Amma... – və
susub Lüsüyanın üzünə baxdı.

İnspektor Cepp ona tərəf addımladı.

– Reynor, nə məsələdir, nə olub?

Katib pərt oldu.

– Yox, yox, heç nə olmayıb. Mən, sadəcə,
gördüm ki... Amma... – o, qərarlı halda dedi
və yenə susdu.

– Bağışlayın, amma dünən nələrin baş verdiyi barədə biz gərək məlumatlı olaq, – Cepp təkidlə dedi. – Axı siz nəyə demək istəyirdiniz.

– Yox-yox, inanın mənə, – katib dediyində durdu. – Yəni mən onu demək istəyirəm ki, hər şeyin bir məntiqli izahı olmalıdır.

– Hər şeyin dedikdə, yəni nəyin, cənab Reynor?

Reynor hələ də tərəddüd edirdi.

– Mən yalnız gördüm ki, – Reynor bir az duruxub dedi, – mən gördüm ki, xanım Lüsiya ovcuna həb tökdü.

– Nə vaxt?

– Dünən gecə. Mən təzəcə kabinetdən çıxırdım. Hamı qrammofonun yanında durmuşdu. Arxaları qrammofona tərəf. Xanım Lüsiya isə şüşə qabı götürdü... deyəsən, bu şüşə qabın içində qiosin vardı... və demək olar ki, hamısını ovcuna tökdü.

– Bəs siz niyə bu barədə əvvəllər susurdunuz? – Cepp soruşdu.

Lüsiya nəşə demək istəyirdi, amma inspektor onu saxladı:

– Bir dəqiqə, missis Emori. Mən indi Reynorun fikirlərini dinləmək istəyirəm.

– Mən bu hadisəni unutmuşdum, – Reynor dedi, – sadəcə olaraq, siz indi cənab Klodun zəhərlənməsini dedikdə, bu hadisəni

xatırladım. Əlbəttə, bu təsadüfdür. Anlayıram. Sonucda missis Emori ovcuna başqa dərman da tökə bilərdi. Yeşikdə o qədər şüşə qab var ki.

Cepp Lüsiyaya tərəf döndü.

– Hə, madam, bu məsələylə bağlı, nə deyə bilərsiniz?

– Mənə yuxu dərmanı lazım idi, – Lüsiya birtəhər dedi.

– Siz madam Lüsiyanın nə qədər dərman götürdüyünü dəqiq gördünüz? – inspektor bir daha Reynora tərəf dönüb soruşdu.

– Məncə, çox götürmüşdü, – Reynor cavab verdi.

– Madam, yuxulamaq üçün nə qədər dərman lazımdır? Bir, iki. Bəs qalanlarını neylədiniz?

– Mən... yadımda deyil... – Lüsiya dərhal cavab vermədi. Nəsə əlavə etmək istəyirdi, ancaq bu məqamda, Karelli canfəşanlıq etdi.

– Gördünüzmü, inspektor? Gördünüzmü? Bəs deyirdiniz, cinayətkar mənəm, hə?! Bəs deyirdiniz, cənab Klodu mən öldürmüşəm, hə?! Bax, gördünüzmü, əsl cinayətkar üzə çıxdı! Bu, Lüsiyadır!

Barbara yerindən qalxıb, otağın digər küncünə çəkildi. Qastinqs isə yaxınlaşıb onun yanında durdu.

– Mən hər şeyi danışacam, inspektor, siz həqiqəti bilmək istəyirdiniz, buyurun, bu da sizə həqiqət, hər şeyi danışacam indi. Mən bu evə məhz bu qadınla, bax bu Lüsiyayla görüşməkçün gəlmişdim. O özü məni bura dəvət etmişdi. Mənə deyirdi ki, cənab Klodun hesablamaları əks olunmuş vərəqi oğurlamaq istəyir, sonra isə satıb bundan xeyli pul qazanmaq istəyir. Hə, mən etiraf edirəm ki, əvvəllər bu cür əməliyyatlarla məşğul olmuşam.

– Bu, tam etirafa oxşamır, – Cepp Lüsiya ilə Karellinin arasına keçdi. – Siz bunu deməzdən əvvəl biz bunu bilirik. – Cepp üzünü

Lüsiyaya tutdu. – Madam, həkim Karellinin dedikləri barədə sizin sözlünüz nədir?

Lüsiyanın bənizi kətan kimi ağardı. O, ayağa qalxdı. Riçard qeyri-ixtiyari olaraq arvadına yaxınlaşdı.

– Mən imkan verə bilmərəm ki... – Riçard sözə başladı, ancaq inspektor onu saxladı.

– Bir dayanın, ser.

Karelli davam etdi:

– Bir bu qadının üzünə baxın! Heç sizin aranızdan kimsə onun kim olduğunu bilirmi? Yaxşı, qoyun mən sizə deyim. Bu qadın Selma Qotsun qızıdır. Dünyanın ən təhlükəli qadınının qızı!

– Bu yalandır, Riçard! – Lüsiya qışqırdı. –
Yalandır! Yalan! Ona inanmayın...

– Sümüklərini xıncım-xıncım edərəm,
əclaf! – Riçard qəzəbləndi.

Cəpp özünü Karellinin qabağına verib
dedi:

– Özünüzü ələ alın, cənab. Xahiş edirəm,
sakitləşin, – Cəpp tələb etdi. – Hər şeyi
axıradək aydınlaşdırmaq lazımdır. Beləliklə,
missis Emori, sizi dinləyirik.

Araya sükut çökdü. Lüsiya danışmaq
istədi, lakin dili söz tutmadı.

– Mə... Mən... – Lüsiyanın səsi titrədi.

O, əri Riçarda baxdı, sonra Puaroya tərəf döndü və yalvarırmış kimi əllərini detektiv Puaroya uzatdı.

– Cəsarətli olun, madam, – Puaro ona təsəlli verdi. – Mənə güvənin, hər şey yaxşı olacaq. Danışın. Hər şeyi necə var, elə də deyin. Həqiqət anı gəlib çatıb, daha yalan danışmağa gərək yoxdur. Həqiqəti demək zamanıdır.

Lüsiya susqun halda Puaronun gözlərinə baxdı, ancaq detektiv dediyi sözləri bir daha təkrarlayıb təsəlli verdi:

– Özünüzü ələ alın, madam. Siz möhkəm qadınsınız, dözümlü qadınsınız. Qorxmayın.

Puaro yenə pəncərəyə tərəf çəkildi.

Lüsiya dərhal danışmadı. Uzun müddət susdu, sonra boğuş səslə dedi:

– Bu, həqiqətdir. Bəli, mən doğrudan da Selma Qotsun qızıyam. Ancaq mən bu həkimdən heç zaman bura gəlməyi xahiş etməmişəm və heç zaman da cənab Klodun vərəqini oğurlamağı təklif etməmişəm. Bu həkim özü bu evə məni şantaj etmək üçün gəlib.

– Şantaj etmək! – Riçard qulaqlarına inanmadı.

Riçard arvadına yaxınlaşdı. Lüsiya ərinə tərəf döndü və onun üzünə baxdı.

– Riçard, bax, bu həkim dedi ki, sənə mənim anam barədə danışacaq, məni bununla

hədələyirdi, deyirdi ki, əgər mən cənab Klodun vərəqini oğurlamasam, bütün əsliminəcabətimi açıb-tökəcəm. Ancaq mən vərəqi oğurlamadım. Yəqin ki, özü oğurlayıb. Onun oğurlamağa imkanı da vardı. Bəzi zamanlar kabinetdə tək olurdu. İndi mən anlayıram, bu həkim özü qəsdən, bilərəkdən istəyirdi ki, mən qiosin götürüm və zəhərlənəm, onda hamı məni günahkar bilərdi. Bu həkim, sadəcə, məni hipnoz vəziyyətinə salmışdı onda...

Lüsiyanın səsi titrədi, o, ərinin çiyinlərinə qısılib, hönkür-hönkür ağladı.

– Lüsiya, əzizim...

Riçard arvadını qucaqladı. Xanım Kerolayn onlara yaxınlaşdı və təskinlik

verirmiş kimi, Lüsüyanı qucaqladı. Riçard üzünü inspektora çevirdi:

– İnspektor, mənim sizə bir-iki sözüm var, amma burda yox, ikilikdə deyə bilərəm.

Cepp heç bir söz demədən Consona baxdı və Conson qapını açdı.

– Yaxşı, – Cepp dedi. – Sizi də dinləyək.

Xanım Kerolayn və Lüsüya qoyun-boyun dəhlizə çıxdılar, Barbara və Qastinqs isə bağa daxil oldular. Reynor isə otağı tərk etməzdən əvvəl, Riçarda yaxınlaşdı.

– Çox təəssüf edirəm ki, həyat yoldaşınız belə vəziyyətə düşdü, çox təəssüf...

Ən son çıxan isə Karelli oldu, çamadanını əlinə aldı, şlyapasını başına qoyub çıxdı.

– Bu hiyləgərdən və xanım Emoridən gözünü buraxma, – Cepp konstebelə əmr etdi.

– Elə et ki, qəfil hadisələr-filanlar olmasın, məni anladın?

– Anladım, cənab, – konstebel qısa cavab verdi və həkim Karellinin ardınca otaqdan çıxdı.

– Cənab Emori, üzr istəyirəm, ancaq Karellinin dediyi sözlərdən sonra, mən təhlükəsizlik tədbirləri görməliyəm. Müsyö Puaro, mən sizdən xahiş edərdim ki, şahid qismində bizim söhbətimizdə iştirak edəsiniz.

Riçard hansısa bir qərar qəbul edirmiş kimi bir tövr göstərdi. O, dərindən nəfəs alaraq möhkəm səslə dedi:

– İnspektor!

– Bəli, cənab, fikrim sizdədir.

Riçard ehtiyatla, sözləri aram-aram tələffüz edərək dedi:

– Məncə, etiraf etmək zamanı çatıb. Atamı mən öldürmüşəm.

Cəpp gülümsündü.

– Cənab, kimi istəsəniz aldada bilərsiniz, amma bu fənd məndə tutmaz.

Riçard heyrətlə qaşlarını qaldırdı.

– Bağışlayın, nə dediniz?

– Mən demək istəyirəm ki, sizin bu fəndiniz işləməz. Siz arvadınızı sevirsiniz, sizi anlayıram, sevgi, gənclik, təzə evlənmişiniz və sair və ilaxır. Amma düzünə qalsa, ondan ötrü

özünüzü qurban verməyə dəyərmisiz? O, xəbis qadındır. Amma gözəldir, bununla razıyam.

– İnspektor Cepp! – Riçard qəzəblə çımxırdı.

– Mənə acıqlanmağınıza gərək yoxdur, – Cepp soyuqqanlı cavab verdi. – Mən hər şeyi necə var, elə də deyirəm, elə Puaro da mən deyəni söyləyəcək. Üzr istəyirəm, cənab, vəzifə borcu var, cinayət var. Vəssalam.

Cepp hörmətlə təzim etdi və aralandı.

Riçard üzünü Puaroğa tərəf çevirdi, bəstəboy detektiv isə bütün bu səhnəyə susqun-susqun tamaşa edirdi.

– Müsyö Puaro, demək, siz də onunla razısiniz?

Puaro cibindən portsiqarını çıxartdı və bir siqaret götürdü. Cavab vermək əvəzinə, o soruşdu:

– Cənab Emori, zəhmət olmasa, deyin görək, siz ilk dəfə öz arvadınızdan nə zaman şübhələndiniz?

– Mən heç zaman... – Riçard dedi, ancaq Puaro onun sözünü ağzında qoydu, masaya kibrit qutusu uzatdı:

– Xahiş edirəm, müsyö Emori. Yalnız həqiqəti deyin! Siz arvadınızdan şübhələnidiniz, mən bunu bilirəm. Hətta onu da bilirəm ki, siz arvadınızdan mən bu evə gələnədək şübhələnidiniz. Buna görə də siz məni bu evdən yola salmaq istəyirdiniz. İnkər

etməyin. Erkül Puaronu aldatmaq mümkün deyil.

Bəstəboy detektiv siqaretini sümürdü, kibrit qutusunu masaya qoydu və Riçarda gülümsündü, Riçard boyda Puarodan xeyli hündür idi.

– Yenə də, siz səhvə yol verirsiniz, – Riçard dediyində durub qaldı. – Çox yanılırsınız. Mən arvadımdan heç zaman heç bir məqamla bağlı şübhələnməmişəm.

– Bundan başqa, unutmayın ki, sizə qarşı da cinayət işi qaldırmaq mümkündür, – bəstəboy detektiv kresloya əyləşib, öz fikrini genişləndirdi. – Sizin də əlinizdə dərman vardı, məhz siz qəhvəni atanıza apardınız, məhz sizin

kimlərəsə borclarınız vardı. Bəli, bəli, elə sizin özünüzü də şübhəli şəxs qismində ittiham etmək mümkündür.

– Məncə, inspektor Cepp başqa fikirdədir.

– Ah, Cepp! İnspektorun təxəyyülü çox genişdir, – Puarro gülümsündü. – O sizə aşiq olmuş qadının gözlərilə baxmır.

– Aşiq olmuş qadın?

– İcazənizlə sizə psixologiyadan dərslər keçərdim, – Puarro dedi. – Dünən axşam biz gələrkən, sizin arvadınız Lüsiya məndən xahiş etdi ki, mən cinayətkarı tapım. Necə düşünürsünüz, əgər sizin arvadınız öz qayınatasını zəhərləsəydi, heç cinayətkarın tapılmasında təkid edərdimi?

– Siz... siz demək istəyirsiniz ki...

– Mən demək istəyirəm ki, – Puarro onun sözünü kəsdi, – bu gün səhər günəş çıxmamış siz diz üstə çöküb arvadınızdan üzr istəyəcəksiniz.

– Siz nə danışırırsınız?

– Bəlkə də mən həddindən artıq çox şey danışırım, – Puarro ayağa qalxıb razılaşdı. – İndisə, müsyö, mənə inanın. Erkül Puarroya güvənin.

– Doğrudanmı siz arvadımın atamın qətliində ittiham olunmasının qarşısını ala biləcəksiniz? – Riçard soruşdu və onun səsinə bir həyəcan duyuldu.

Puarro təmtəraqla cavab verdi:

– Mən söz verdim, demək, sözümün üstündə duracam. Hərçənd sözümü tutmağın belə çətin başa gələcəyini təsəvvür etməzdim. Bilirsiniz, bizim vaxtımız çox azdır, nəşə bir qərar qəbul etmək zamanıdır, özü də təcili şəkildə. Söz verin ki, mənim dediklərimi dəqiqliklə yerinə yetirəcəksiniz, heç bir artıq-əksik suala gərək yoxdur, söz verirsiniz?

– Oldu, cənab, – Riçard həvəssiz-həvəssiz razılaşdı.

– Lap əla. İndisə mənə qulaq asın. Mənim təklifim çox sadədir və yerinə yetirilməsi də çox asandır. Yəni bu təklif tamamilə sağlam düşüncəyə və sağlam məntiqə əsaslanır. Mənə lazımdır ki, siz evin bütünlüklə axtarılması

tələbini qoyasınız. Çoxlu polislər gələcək və hər yeri axtaracaqlar. Həm sizin üçün, həm də ailənin digər üzvləri üçün bu, müəyyən narahatlıqlar yaradacaq və buna görə də müəyyən zaman kəsiyində siz hamınız buradan getməli olacaqsınız.

– Getməli olacağıq? – Riçard qulaqlarına inanmırdı.

– Mənim təklifim belədir. Əlbəttə, sizə çox uzağa getməyə imkan verməyəcəklər. Amma deyilənə görə, Market-Klivdə yaxşı bir mehmanxana var. Bir otaq tutarsınız. Siz bizim əlimiz çatan yerdə olacaqsınız, sizi istənilən anda tapa bilərik.

– Bəs mən bunu nə vaxt deməliyəm?

Puaro parlaq təbəssümlə gülümsündü.

– Dərhal, – o dedi. – Yubatmadan.

– Ancaq bu axı çox qəribə görünəcək.

– Yox, narahat olmayın, – bəstəboy detektiv yenə ürəkdən gülümsədi. – Hamı sizin belə tələbi qoymağınızı, yalnız əldən düşmək kimi qəbul edəcək. Hamı elə anlayacaq ki, bu ev artıq sizi qıcıqlandırır, siz burda qalmaqdan özünüzü pis hiss edirsiniz və buna görə də tələbiniz normal qəbul olunacaq.

– Bəs inspektor Cepp buna necə münasibət bəsləyəcək?

– İnspektor Ceppi mən başa salacam, narahat olmayın.

– Bununla nəyə nail olacağımız mənə yenə də çatmadı, – Riçard dedi.

– Əlbəttə, siz hələ bunu anlaya bilməzsiniz, – Puaro özündənrazı görkəmlə dedi və əliylə dostcasına Riçardın kürəyinə vurdu. – Heç bunu anlamağınıza gərək də yoxdur. Mühüm olan odur ki, mən anlayım. Mən, Erkül Puaro. Bu, kifayətdir. – Puaro əllərini Riçardın çiyinlərinə qoydu. – Siz gedin və mən deyənləri edin. Yeri gəlmişkən, əgər bunu etmək sizə xoş deyilsə, qoy bütün bu təşkilati məsələlərlə Reynor məşğul olsun. Gedin, gedin!

Puaro birtəhər Riçardı dəhlizə çaxartmağa müvəffəq oldu.

Riçard arxaya döndü, həyəcanla detektivə baxdı və getdi.

– Ah, bu ingilislər! Necə də tərsdirlər! – Puarro deyindi.

Bəstəboy detektiv pəncərəyə yaxınlaşıb başa baxdı.

– Madmazel Barbara! – o qışqırdı.

BÖLÜM 18

Barbara pəncərəyə baxdı.

– Nə olub? Yoxsa yenə nəşə olub?

Puarro cazibədar təbəssümlə gülümsədi:

– Ah, madmazel. Mən yalnız öyrənmək istəyirdim, görüm, dostumu bir neçə dəqiqəliyinə verə bilərsinizmi?

Barbara nazlanaraq dodaqlarını büzdü:

– Siz ən əziz qonağımızı məndən ayırmaq istəyirsiniz?

– Madmazel, bir neçə dəqiqəliyinə, söz verirəm.

– Yaxşı, nə deyirəm, onda Qastinqs sizin ixtiyarınızdadır. – Barbara başa baxıb bağırdı:

– Əziz dostum, gəlin bura, siz müsyö Puaroya lazımsınız.

– Təşəkkür edirəm, – Puaro bir daha gülümsədi və nəzakətlə baş əydi.

Barbara bağa qayıtdı və bir neçə saniyədən sonra Qastingqs peyda oldu. O, utancaq görkəmdəydi.

– Siz özünüzə bəraət qazandırmaq üçün nə deyə bilərsiniz? – Puaro özünü elə göstərdi ki, guya həmkarına hirslənib.

Qastingqs məsum-məsum gülümsədi.

– Təbəssümün arxasında gizlənməyin, – Puaro eyni tonda davam etdi. – Mən sizi burda ona görə saxladım ki, dəlil-sübutları qoruyasınız, bəs beş dəqiqədən sonra nə gördüm? Gördüm ki, siz gözəl gənc ledi ilə bağda gəzişirsiniz. Yox, mon cher, elə ki gözəl bir qız ortaya çıxdı, sizə güvənmək mümkün

olmur, sizin bütün vədləriniz unudulub gedir.

Lənət şeytana!

Qastinqsin təbəssümü solğunlaşdı. O, həyəcandan sıxıldı.

– Puarro, qulaq asın, mən doğrudan da günahkaram. Mən bir neçə saniyəliyinə çıxmışdım, sonra pəncərədən baxdım, sizi gördüm, dedim, qəti qorxusu yoxdur.

– Siz, sadəcə, mənim qabağıma çıxmaqdan utanırdınız, – Puarro dedi. – Bilirsiniz, Qastinqs, sizin ucbatınızdan bəlkə də bir işi həll edə bilmədik. Mən daxil olarkən, Karelli ilə qarşılaşdım. Bir Allah bilir ki, Karelli burda nə işlə məşğul imiş, bəlkə də hansısa dəlil-sübut qoyub getdi?

– Qulaq asın, Puarro, mən doğrudan da belə vəziyyətin yaranmasına görə təəssüf edirəm, – Qastinqs bir daha üzrxahlıq etdi. – Çox-çox təəssüf edirəm.

– Əgər düzəldilməsi mümkün olmayan bir hal hələ baş verməyibsə, onda bu məqamları bizə yaşatmayan zamana təşəkkür etmək lazımdır, sizə yox. İndisə, mon ami, bütün boz hüceyrələrimizi gərginləşdirmək zamanı yetişib.

Puarro özünü həmkarının sifətini oxşayırmış kimi göstərərək, ona zarafatla tutarlı bir şapalaq ilişdirdi.

– Yaxşı! – Qastinqs möhkəm səslə dedi. – Mən işə başlamağa hazırım.

– Heç nə yaxşı deyil, əziz dostum, – Puaroz razılaşmadı. – Əksinə, hər şey pisdir. İndiyədək bundan pis olmamışdı. – Puaronun üzünə bir təşviş qondu. – Qaranlıqdır. Dünənki gecə kimi qaranlıqdır.

Puaroz bir dəqiqəliyində fikrə daldı.

– Amma... Hə, mənə belə gəlir ki... Lap əla fikirdir. Əla! Məncə, elə bu fikrimdən başlasaq yaxşıdır!

Qastinqs karıxmış halda soruşdu:

– Puaroz, siz nədən danışırırsınız, Allah eşqinə?

Puaroz ciddi görkəm alıb soruşdu:

– Cənab Klod niyə öldü, Qastinqs? Bu suala cavab verin. Cənab Klod niyə öldü?

Qastinqs gözlərini bərəltdi.

– Məgər bu, nədən öldüyü məlum məsələ deyil?

– Doğrudanmı? Siz buna əminsinizmi?

– E-e... hə, – Qastinqs dedi, amma cavabında bir elə əminlik qalmamışdı. – O öldü... çünki onu zəhərləmişdilər.

Puaro həmkarının bu cavabına laqeyd yanaşdı:

– Zəhərlənməsi aydındır. Bəs onu nəyə görə zəhərlədilər?

Qastinqs vicdanlı şəkildə fikrə daldı.

– Yəqin oğru düşünürdü ki...

Həmkarı sözləri hecalaya-hecalaya deməkdəyəkən, Puaro başını yelləyirdi.

– Oğru ifşa olunmasından qorxurdu...

Qastinqs həmkarı Puaronun keçəl kəlləsinə baxıb, yenə susdu.

– Qastinqs, siz oğrunun nə düşünmədiyini təsəvvürünüzə gətirməyə çalışın.

– Bunu təsəvvürümə gətirə bilmirəm, – Qastinqs etiraf etdi.

Puaro əllərini qaldırıb, sanki Qastinqsin diqqətini çəkməyə çalışmış kimi otaqda var-gəl etdi.

– Qastinqs, icazənizlə sizə hadisələrin ardıcılığını xatırlatmaq istərdim və ya hansı ardıcılıqda baş verməsi ehtimal oluna bilər.

Qastinqs əyləşdi və həmkarını dinləməyə hazırlaşdı.

– Cənab Klod dünən gecə öz kreslosunda əyləşən vəziyyətdə öldü. – Puaro də kresloya yaxınlaşıb əyləşdi. Sonra fikrə dalıb təkrarladı:

– Bəli, cənab Klod kreslosunda əyləşən vəziyyətdə öldü. Ancaq bu məqamlarda otaqda şübhəli sayıla biləcək nələrsə baş vermir. Hamı elə düşünür ki, cənab Klod ürəktutmasından ölüb. Onun kağızlarını hamı unutmuşdu, bir neçə gündən sonra onlar tamamilə yaddan çıxacaqdı. Ancaq ilk növbədə hamını onun vəsiyyəti maraqlandırmalıydı. Bir müddət ötdükdən, dəfndən sonra, məlum olacaqdı ki, onun son işi yarımçıq qalıb. Bunun nə demək olduğunu anlayırsınızmı, Qastinqs?

– Hə.

– Nəyi anladınız, deyin görüm?

Qastinqs təəccübləndi.

– Nəyi anlamalıydım ki? – o təəccübləndi.

– Zamanı anlamalıydınız. Oğru üçün bu, zaman deməkdir. Bu vaxt ərzində o oğurladığı zərfi gizlətməyə macal tapa bilərdi, bununla belə, heç kimdə də şübhə oyatmazdı. Hətta sonralar hamı cənab Klodun kəşf etdiyi düsturun oğurlanmasından xəbər tutsaydı belə, oğru yenə də təhlükəsizlikdə qalmış olardı.

– Hə, əlbəttə. Əlbəttə, elə mən də belə düşünürəm, – Qastinqs tərəddüdlə təsdiqlədi.

– Əlbəttə, başqa cür ola da bilməz! – Puaro yüksək səslə dedi. – Əgər başqa cür olsa, onda mən Erkül Puaro deyiləm! Ancaq baxın görün,

dediklərimdən çıxan nəticələr nədən ibarətdir. Cənab Klodun öldürülməsi əvvəlcədən planlaşdırılıb və təsadüfi yaranmış şəraitin nəticəsi olaraq törədilməyib. Yox, bu cinayət əvvəlcədən necə lazımdır, düşünülüb-daşınıldıqdan sonra həyata keçirilib. Hazırlanıb. İndi anlayırsınız?

– Yox, nə demək istədiyiniz mənə çatmadı,
– Qastinqs səmimiyyətlə dedi. – Məni başa düşün, başım çıxmır siz nəyə eyham edirsiniz. Mənim bildiyim yalnız budur ki, biz hazırda kitabxanada əyləşmişik. Vəssalam.

– Tamamilə haqlısınız, əziz dostum, –
Puaro dedi. – Biz hazırda kitabxanadayıq. Ancaq indi səhər deyil, axşamdır. Hava

qaranlıqdır. Bizim oğrumuzun planları alt-üst olur.

Puaro belini dikəldib, barmağını qaldırdı, sanki bununla həmkarı Qastinqsi hadisələrin dərinliyinə nüfuz etməyə çağırırdı.

Ertəsi günün səhərinədək cənab Klod seyfə yaxınlaşmalı deyildi, amma nədənsə təsadüfdənmi, ya nədənsə, kağızının oğurlanmasını aşkarladı və özünün də dediyi kimi, tələ qurdu. Oğru bir siçan kimi tələyə düşdü. Axı bu oğru həm də cinayətkardır, ona görə də cənab Klodun nələri fikirləşməsini, nələri düşünməsini o da dərk edirdi. O bilirdi ki, bir neçə dəqiqədən sonra cənab Klod həmişəlik yuxuya gedəcək. Caninin... və ya

qadın cinayətkarın... həll edilməmiş bir məsələsi qalmışdı, bu da o idi ki, otaqda qaranlıq olduğu müddətcə, oğurladığı vərəqi gizləyə bilsin. Qastinqs, indi gözlərinizi qapayın, mən də gözlərimi bağlayıram. Təsəvvür edin, indi qaranlıqdır, biz heç nə görmürük. Amma hər şeyi eşidirik. Təkrarlayın, Qastinqs, təkrarlayın, sizin çox gözəl yaddaşıınız var, xanım Kerolaynın bizə nələri sadaladıqlarını təkrarlayın.

Qastinqs gözlərini qapadı.

– Köks ötürmələr...

Puaro işarə etdi.

– Qısa köks ötürmələr, – Qastinqs yavaş-yavaş Kerolaynın dediklərini birtəhər yada

salmağa çalışdı və yenə fikrə daldı. – Əvvəl stul düşdü, sonra metal əşyadan cingilti səsi qopdu, yəqin açar...

– Tamamilə doğrudur. Açar düşdü. Ardını de.

– Lüsiya qışqırdı. O, cənab Kloddan işığı yandırmasını istəyirdi. Sonra qapı döyüldü... Aha! Qulaq asın! Lap əvvəldə daha bir səs vardı, deyəsən, kiminsə paltarını cırılmışdı.

Qastinqs gözlərini açdı.

– Tamamilə doğrudur! Parça cırılması eşidildi, – Puaro yüksək səslə dedi.

O, həyəcanla ayağa qalxdı, otaqda var-gəl etdi, masaya, sonra isə buxarıya yaxınlaşdı.

– Bütün bunlar burada baş verdi, bir dəqiqə ərzində, işıq söndürülərkən yaranmış qısa zaman kəsiyində. Hər şey burda qaldı. Ancaq yenə də nəşə qəribə səs eşidilmədi...

Puaro buxarının yanında dayandı və kağız-kuğuz olan vazanı qeyri-ixtiyari olaraq düzəltdi.

– Bu vazadan əlinizi, nəhayət, çəkin, Puaro! Nə qədər olar axı.

Puaro həmkarına tərəf döndü.

– Siz nə dediniz? – o soruşdu. – Həqiqətən, mən artıq yarım saat əvvəl bu vazanı düzəltdim axı. Amma bu vaza indi elə durub ki, mən nədənsə yenə bu vazanı düzəltmək istədim. – O, narahat oldu. – Niyə,

Qastinqs? Mən niyə vazanı təzədən düzəltdim? Bunun səbəbi bilmirsən nədir?

– Ona görə ki, vaza yenə əyri dururdu, – Qastinqs məyus tövrədə sualı cavabladı. – Sizdə maniya var.

– Sanki ipək cırıltısı eşidildi! – Puaru uca səslə dedi. – Yox, Qastinqs! İpək deyil! Ancaq bu səslər, doğrudan da, bir-birinə bənzəyir. – Puaru gözünü vazadan çəkmirdi. – Cırıltı səsi ipəkdən yox, kağızdan çıxmışdı, kağız cırılmışdı, kağız! – Puaru pəsdən deyib vazanı əlinə götürdü.

Puaronu bürümüş həyəcan Qastinqsə də sirayət etdi.

– Vazada nə var axı?

Qastinqs yerindən sıçrayıb Puaroya tərəf gəldi. Puaro divana yaxınlaşdı, vazanın içindəki kağız-kuğuzları boşaltdı və kağız lülələrinin içində eşələnməyə başladı.

– Qastinqs, bunu götürün, bunu da götürün.

Qastinqs kağız lüləsini açdı.

– C19 N23, – o, yüksək səslə dedi.

– Hə! Oğurlanmış kağız buradadır!

– İşə bir bax sən!

– Tez olun, bütün kağız lülələrini açın, cəld olun! – Puaro əmr edirmiş kimi dedi. – Ah, siz necə də ləng hərəkət edirsiniz, – Puaro hirsləndi. – Cəld olun, dedim.

Puaro kağızları götürüb, vazaya tulladı və buxarıya götürüldü.

Qastinqs karıxmıŝ halda durmuŝ, heç nə anlamırdı, Puaro isə qıŝqırırdı:

– Siz yenə mənim nə etmək istədiyimi anlamırsınız? Hə, Qastinqs, deyin görüm burda nə var elə? – Puaro vazaya işarə etdi.

Qastinqs çiyinlərini çəkdi və mümkün olduğu qədər kinayəylə cavab verdi:

– Əlbəttə, ocaq qalamaq üçün kağızlar.

– Yox, mon ami, kağız yox. Burda pendir var, pendir.

– Pendir?!

– Bəli, pendir, əziz dostum, pendir.

– Qulaq asın, Puaro, – Qastinqs acı dilini işə saldı. – Siz özünüzü yaxşı hiss edirsiniz?! Yəni başınız ağrımır ki?!

Puaro həmkarının kinayəsinə heç fikir də vermədi.

– Qastinqs, insan üçün pendir nəyə gərək? Bilmirsiniz? Yaxşı, mən deyim, bilin. Tələ qurmaq üçün. Bundan sonra isə yalnız siçovulun gəlməsini və bu tələyə düşməsini gözləmək qalır.

– Axı siçan...

– Siçovul çıxacaq, əziz dostum, – Puaro əminliklə dedi. – Narahat olmayın. Mən artıq o siçovulu ürkütdüm, indi çox gözləməyə gərək qalmayacaq.

Qastinqs həmkarının bu mübhəm sözlərinə cavab verməyə macal tapmamış, qapı açıldı və kitabxanaya Reynor daxil oldu.

– Ah, müsyö Puarro, siz də burda imişsiniz,
– katib dedi, – və kapitan Qastinqs də burda
imiş. İnspektor Cepp sizin hər ikinizi görmək
istəyir.

BÖLÜM 19

– İndi gəlirik, – Puarro cavab verdi.

Qastinqs və Puarro birlikdə çıxışa tərəf
yollandılar. Reynor buxarıya yaxınlaşdı. Elə
qapıdan çıxarılanda Puarro gözlənilmədən arxaya
döndü və diqqətlə katibə baxdı.

– Hə, Reynor, yeri gəlmişkən, – detektiv masaya yaxınlaşıb dedi. – Bəlkə xəbəriniz ola, bu gün həkim Karelli bura daxil olmayıb ki?

– Daxil olub, – Reynor cavab verdi. – Mən bura girərkən, həkim Karelli burdaydı.

– Demək belə, – detektiv özündənrazi görkəmlə dedi. – Bəs həkim Karelli nəylə məşğul idi?

– Deyəsən, telefonla danışdı.

– Demək, siz daxil olarkən, o, telefonla danışdı?

– Yox, məhz mən daxil olarkən yox, sadəcə, o, dərhal kabinetdə peyda oldu.

Puaro bir anlığına fikrə daldı.

– Bəs siz o zaman harada durmuşdunuz, yadınıza gəlmir?

Reynor qeyri-ixtiyari olaraq buxarıya tərəf əlini göstərdi.

– Məncə, haradasa burada.

– Bəs Karellinin nə barədə danışdığını eşitmədiniz?

– Yox, – katib cavab verdi. – O öz hərəkətilə göstərdi ki, yanında bir kimsənin olmasını istəmir, ona görə də mən çıxdım.

– Anladım.

Puaro bir az yerində vurnuxdu. Sonra cibindən bloknot, karandaş çıxartdı, bir vərəq cırdı və bir neçə söz yazdı.

– Qastinqs! – o, həmkarını səslədi. – Zəhmət olmasa, bu kağızı inspektor Ceppə verin. – Və kağızı Qastinqsə uzatdı.

Həmkarından tapşırıq almış Qastinqs otağı tərk etdi və Reynor bəstəboy detektivə sual ünvanladı:

– Bilmək olarmı, siz o kağızda nə yazdınız?

Puaro sakitcə bloknotu və karandaşı cibinə qoydu.

– İnspektor Ceppə məktub yazdım. Ona yazdım ki, ola bilsin, cəmi bir neçə dəqiqə sonra cinayətkarın adını ona deyə biləcəm.

– Doğrudanmı? Siz artıq bilirsiniz cinayətkar kimdir? – katib həyəcanla soruşdu.

Puaro dərhal cavab vermədi. Reynor donuq gözlərini bəstəboy detektivə zilləmişdi.

– Hə, hə, deyəsən, caninin kim olduğunu artıq bilirəm... – Puaro dedi, – mən bundan əvvəlki bir işimi xatırladım. Əlbəttə, mən həmin cinayəti heç unuda da bilməzdim, çünki lord Edjverin öldürülməsini unutmaq müşkül məsələdir, amma mən cənab Klodun öldürülməsiylə həmin cinayət arasında bir oxşarlıq sezdim. O zaman mən, Erkül Puaro, az qalmışdım cinayətin dəlil-sübutları arasında itib-batım, əvvəl-əvvəl mənə elə mənasız təsir bağışlayırdı ki. Müsyö Reynor, bilirsinizmi, orta ağıllı bir insan cinayət törədə, sonra geri çəkilə, qorxa, hətta öz cinayətinin bəhrəsindən

istifadə etməyə bilər. Gəlin ümid edək ki, cənab Klodu öldürən adam kifayət qədər ağıllıdır, çox lovğadır, özündənrazıdır və nəfsinə müqavimət göstərə bilməyəcək.

Puaro ruhlandı və onun gözləri parıldadı.

– Sizin dediklərinizi çox da anlamıram, – Reynor dedi. – Siz demək istəyirsiniz ki, cənab Klodu xanım Lüsiya öldürməyib?

– Əlbəttə, yox, – Puaro dərhal cavab verdi. – Mən elə bu barədə inspektora yazdım. Yazıq Lüsiya, xeyli əzab-əziyyətlərə qatlaşmalı oldu. Onu sorğu-sualla incitmək kifayətdir.

Reynor sanki fikrə daldı.

– Onda mübahisə edərəm ki, yüz faiz Karelli öldürüb! Səhv etmirəm ki? – katib möhkəm səslə dedi.

Puaro ədayla barmağını yellədi.

– Müsyö Reynor, icazə verin, mən öz kiçik sirlərimi açmayım, axıradək özümdə saxlayım, – detektiv yaylığını çıxarıb, alnını sildi. – Bu gün hava çox istidir! – detektiv şikayətləndi.

– Nəsə içmək istəyirsiniz? – Reynor soruşdu. – Bütün bunlar başımı o qədər qatdı ki, lap qonaqpərvərliyimizi də untdum. Gərək çoxdan sizə nəsə təklif edəydim.

Puaronun gözləri işıldadı.

– Siz çox lütfkarsınız. İcazənizlə, mən viski içərdim.

– Əlbəttə. Bir dəqiqə gözləyin.

Reynor otaqdan çıxdı, Puaro isə pəncərəyə yaxınlaşdı və bağa baxdı, köksünü ötürdü, təmiz havanı ciyərlərinə çəkdi. Sonra divana yaxınlaşdı, balıqları düzəltdi, ardınca buxarının üstündəki vazaya baxdı. Tezliklə Reynor əlində məcməyi qayıtdı, məcməyinin içində iki stəkan viski və sodalı su dolu qrafin vardı. Puaro əliylə buxarının rəfinə toxundu, sonra qrafinə işarə edib dedi.

– Necə gözəldir, əsl antikvardır, – o dedi.

– Eləmi? – Reynor laqeyd tərzdə dedi. – Mənim belə şeylərdən başım çıxmaz. Yaxşı, gəlin içək, – o, təklif etdi və məcməyini qəhvə masasının üstünə qoydu.

– Təşəkkür edirəm, – Puaro dedi.

– Uğurların şərəfinə, – Reynor viskidən qurtumladı.

Puaro nəzakət əlaməti olaraq təzim etdi və stəkanı qaldırdı.

– Sizin sağlığınıza, əziz dostum. Ancaq icazənilə öz fikirlərimin gedişatından danışardım. Birinci, mən onu anladım ki...

Puaro qəfildən susdu, nəsə bir səs eşidibmiş kimi birdən-birə kənara boylandı, Qapıya baxdı, sonra baxışlarını Reynora zillədi, barmaqlarını dodağına sıxdı, sanki bununla, qapı arxasında kiminsə onları güddüyünü bildirmək istəyirdi.

Reynor razılıq əlaməti olaraq başını yellədi. Onlar barmaqlarının ucuyla, səssiz-səmirsiz qapıya yaxınlaşdılar, Puaro işarə etdi ki, katib yerində qalsın, qımıldanmasın, özü isə qəfildən qapını açdı və dəhlizə çıxdı və pərt vəziyyətdə geriye qayıtdı.

– Qəribədir, – o dedi. – And içməyə hazır idim ki, orda kimsə var. Nəysə, hərdən səhv də edə bilərəm. Amma çox nadir hallarda. Sizin sağlığınıza, əziz dostum.

Detektiv Puaro birnəfəsə stəkanı boşaltdı.

– Eh! – Reynor uca səslə dedi və o da içdi.

– Bağışlayın, nə dediniz? – Puaro təəccübləndi.

– Heç nə. Sadəcə, bir az yüngülləşdim.

Puaro masaya yaxınlaşıb, stəkanı qoydu.

– Bilirsiniz, müsyö Reynor, – detektiv özünü artistliyə qoyub, bir etirafda bulundu, – düzünü desəm, sizin bu gözəl içkinizə ağzımın tamı lap əvvəldən nəsə uyuşmur. Nəsə xoşagəlməz dadı var. Çox acıdır.

Detektiv Puaro kresloya yaxınlaşıb, əyləşdi.

– Doğrudan? Üzrlü sayın, amma nəsə mənə acı gəlmir. – Reynor stəkanı qəhvə masasının üstünə qoydu. – Məncə, siz nəsə demək istəyirdiniz, sözünüz yarımçıq qaldı, yoxsa səhv edirəm?

Puaro təəccübləndi.

– Hə, nəşə demək istəyirdim, amma təmiz yadımdan çıxdı. Hə, yadıma düşdü, mühakimələrım barədə danışmaq istəyirdim. Bilirsiniz, araşdırma apararkən, görürsən ki, bir zəncir halqası digər zəncir halqası ilə əlaqəlidir. Bax beləcə kələfin ucunu axtarıyıq. Əgər ortaya çıxan dəlil-sübutlar bizim mühakimələrimizi təsdiqləyirsə, lap əla! Onda araşdırmanı davam etdirmək mümkündür. Yox əgər ortaya çıxan sübutlar, bizim mühakimələrimizi inkar edirsə, onda biz belə deyirik: “Hə, bax, bu qəribədir! Burda nəşə çatışmır, hansısa əlaqəni itirmişik”. Və daha dəqiq araşdırmağa başlayırıq. Axtarıyıq. Bax beləcə, əvvəl gözdən qaçırdığımız, çox da fikir

vermədiyimiz, laqeyd münasibət bəslədiyimiz çox vacib bir məqam gəlib öz yerini tapır. – Puaro barmağını başının üstündə yellədi. – Bu məqam, bir daha təkrarlayıram, çox vacib bir məqam olur. Çox!

– Hə, hə, sizi anlayıram, – Reynor tərəddüdlə cavab verdi.

Puaro barmağını elə yellədi ki, Reynor geriyə qanrıldı.

– Unutmayın! Əgər detektiv deyirsə ki, bu, boş şeydir, bunun heç bir mənası-filanı yoxdur, əgər detektiv hadisənin mahiyyətinə nüfuz etmirsə, üstündən keçirsə, həmin incə məqamı başından atırsa, onda həmin detektiv uduzmağa məhkumdur. Nəticəyə çatmaq üçün,

heç bir məqamı gözdən buraxmaq olmaz. – Aha, mən indi nə demək istədiyimi xatırladım. Yeri gəlmişkən, bizim gözdən qaçırdığımız bəzi incə məqamlar barədə. Məsələn, toz barədə.

Reynor nəzakətlə gülümsədi.

– Toz barədə?

– Bəli, məhz toz barədə, – Puarro təkrarladı.

– Bu yaxınlarda mənim dostum Qastinqs bildirdi ki, mən detektivəm, qulluqçu deyiləm. O, elə düşünürdü ki, çox ağıllı bir söz deyib, ancaq şəxsən mən bunda əmin deyiləm. Detektivin qulluqçu ilə çox bənzərliyi var. Bax, görün qulluqçu nə işlə məşğul olur? Qulluqçu bütün qaranlıq yerlərə baxır, kiminsə

gözündən yayınan məqamlar qulluqçunun gözündən yayınmır. Məgər detektivin işi də elə qulluqçunun işi kimi, başqalarının görmədiyi, fikir vermədiyi, vecinə almadığı tozları aşkarlamaq və təmizləmək deyilmi?

Reynor laqeyd tərzdə başıyla razılaşdı:

– Müsyö Puarro, çox maraqlı fikirdir. –

Reynor masa arxasında əyləşdi. – Amma... məgər elə demək istədikləriniz bunlar idi?

– Yox, fikrimi tamamlamadım. – Puarro irəli gəldi. – Reynor, siz mənə gözlərimə toz üfürə bilmədiniz, çünki heç bir toz-filan yox idi. Anlayırsınız?

Katib maraqla detektivə baxdı.

– Yox, mənə də, yox.

– Bəli, toz yox idi. Dərmanlar olan yeşikdə toz yox idi. Və madmazel Barbara bunu çox yaxşı yadında saxlamışdı. Amma toz olmalıydı axı. Mən stulun üstünə çıxarkən, – Puarro stulu hara qoyduğuna işarə etdi, – yuxarıda qalın bir toz qatı vardı. Bax, mən onda anladım ki...

– Siz nəyi anladınız?

– Anladım ki, yeşiyi artıq çıxarıblar. Çünki cənab Klodu zəhərləmək istəyən adamın dünən axşam dərmanlara yaxınlaşmasına gərək yox idi, çünki dərman artıq onda idi. Başqa sözlə desək, dünən axşam sizin ora getməyinizə gərək yox idi, çünki siz zəhəri özünüz üçün ən uyğun zamanda tökdünüz. Cənab Klodun fincanı isə sizin əlinizdəydi.

Reynor nəzakətlə gülümsədi.

– İlahi! Siz demək istəyirsiniz ki, cənab Klodun ölümündə günahkar mənəm?

– Siz bunu inkar edirsiniz?

Reynor dərhal cavab vermədi.

– Yox inkar etmirəm, – uzun susqunluqdan sonra Reynor cavab verdi və səsində bir sərtlik duyuldu, – heç inkar etmək fikrində də deyiləm. Bilirsiniz niyə? Mən cənab Klodu zəhərləməyimlə fəxr edirəm! Mənim planım tam mükəmməl idi. Sadəcə, bəxtim gətirmədi. Cənab Klod təsadüfən seyfə baxdı. Başqa vaxtlar heç zaman belə etməzdi.

– Siz cənab Klodu zəhərlədiyinizi etiraf etməkdən qorxmursunuz? – Puaru yuxulu-yuxulu soruşdu.

– Nədən qorxmalıyam? Siz çox şirin insansınız. Sizinlə söhbət etmək xoşdur, – Reynor güldü. Sonra sifəti ciddi görkəm aldı və davam etdi: – Amma mənim planımın alt-üst olduğunu demək də olmaz. Ancaq mən bu kiçik məğlubiyyətimi qələbəyə çevirə bildiyim üçün fəxr edirəm! – Reynorun simasından məğrurluq oxundu. – Bir saniyənin içində kağızı hara gizlətmək lazımdır, heç kimin ağlına gəlməz, bəlkə elə deyil? İstəyirsiniz deyim vərəq hardadır?

Puaronun açıq-aşkar yuxusu gəlirdi və gücbəla ilə pıçıldadı:

– Mən... mən o qədər də anlamıram...

– Müsyö Puaro, siz xırda bir səhvə yol verdiniz, – Reynor lovğa-lovğa dedi. – Siz mənim aqlımı dəyərləndirə bilmədiniz. Elə bildiniz ki, mən yazıq Karelli barədə sizin boşboğazlıqlarınıza inandım. Ancaq sizin ağılda olan adam, müsyö, heç zaman qərar verə bilməz ki, guya Karelli... Heç burda deyiləsi nəsə yoxdur! Gördüyünüz kimi, mən öz işimin ustasıyam. İndi cənab Kloddan yadigar qalmış bu kiçicik kağızın dəyəri əlli min dollardır. – Reynor kürəyi üstə söykəndi. –

Bir fikirləşin, mənim kimi adamın 50 min dolları olsa, nələrdən istifadə edərdi.

– Yox... istəmirəm... heç bu barədə... düşünmək belə... istəmirəm... – Puaronun dili dolaşa-dolaşa zorla dilləndi.

– Nə deyirəm, düşünmək istəmirsiniz, heç düşünməyin. Ancaq bu fikri mən çox bəyənirəm. Hamının öz baxış bucağının olmasına hüququ var.

Puaro irəli dartındı, bütün gücünü toplayaraq ayağa qalxmağa cəhd etdi.

– Siz deyən olmayacaq. Mən Erkül Puaroyam, mən imkan vermərəm...

Puaro yenə susdu, cümləsini bitirməyə gücü çatmadan, taqətsiz halda kresloya çökdü.

– Siz Erkül Puaro artıq heç nə edə bilməyəcəksiniz, – katib soyuq-soyuq gülümsəyib dedi: – axı heç sizin ağılınıza da gəlmədi ki, içdiyiniz bu viski niyə belə acı dad verir? Gördünüzmü, müsyö Puaro, məsələ burasındadır ki, mən yeşikdən bir yox, bir neçə şüşə qab qiosin götürmüşdüm. Hətta sizin içdiyiniz viskinin içinə, mərhum cənab Klodun içdiyi qəhvənin içinə tökdüyümdən daha çox qiosin tökdüm.

– Ah mon diyö, – Puaro yalnız ah çəkdi və zəif səsle çağırdı: – Qastinqs! Qastin...

Onun səsi dondu, Puaro bir daha kresloya çökdü, gözləri qapandı.

Reynor stulu qırağa itələyib, Puaroya yaxınlaşdı.

– Yatmayın, müsyö Puaro, yatmayın, – o dedi. – Axı siz kağızın harda olduğunu görmək istəyirsiniz, deyilmi?

Reynor bir az da gözlədi, ancaq Puaro gözlərini açmadı.

– Röyasız yuxu, əbədi yuxu, bizim gözəl hörmətli həkimimiz Karellinin sözü olmasın, əbədi yuxu, – Reynor quru-quru dedi.

Katib buxarıya yaxınlaşdı, vazanı götürdü, bir neçə kağız lülələrini çıxardı və cibinə soxdu. Sonra pəncərəyə yaxınlaşdı, bir anlıq Puaronun yanında duruxub qaldı.

– Əlvida, əziz müsyö Puaro. – O, getmək üçün döndü.

Qəfildən onun arxasında bəstəboy detektiv Puaronun gümrah səsi eşidildi:

– Bəs zərf sizə lazım deyil?

Reynor arı sancmış adam kimi yerindən dik atıldı. Elə bu məqamda inspektor bağdan kitabxanaya daxil oldu. Reynor qərarsız halda geriyyə addımladı, sonra pəncərəyə götürüldü, aradan çıxmaq istədi. Ayağının birini pəncərədən bayıra çıxardı, ancaq konstebel Conson onun qarşısını kəsdi, arxasında isə Cepp peyda oldu.

Puaro məmnunluq duyğusuyla, gümrahlıqla ayağa qalxdı.

– Hə, əziz inspektor, – detektiv soruşdu, – Reynorun etdiyi etirafların hamısını eşitdinizmi?

Cepp konstebel Consonla bilikdə Reynoru pəncərədən sürüyüb çıxararaq dedi:

– İlk sözdən ta son sözünədək hamısını eşitdik. Sizin məktubunuzu aldığ, Puaro və konstebellə birlikdə cəld bağa gəldik. Bağdan çox gözəl eşidilirdi burda olan söhbətlər, – o, pəncərəyə işarə etdi, – indisə, baxaq görək kağız hardadır.

Cepp əlini Reynorun cibinə saldı, kağız lülələrini çıxardı və səliqəsiz şəkildə qəhvə masasına tulladı. Bunlardan başqa, Reynorun cibində boş şüşə qab da vardı.

– Ha-ha! Qiosin qabı. Bomboş!

Dəhlizdə Qastinqs peyda oldu, əlində isə bir stəkan viski.

– Hə, bu da Qastinqs, – Puarо gülümsündü və stəkanı həmkarının əlindən aldı. – Anladınız? – Puarо şirin gülümsəyişlə üzünü Reynora tərəf çevirdi. – Düzü, komediyanızda mənə ayırdığınız rolu heç bəyənmədim. Mən isə sizi özümün müəyyən etdiyim rolu oynamağa vadar etdim. İnspektora nə etməli olduğunu yazdım. Sonra isə havanın isti olmasını bəhanə gətirib, sizin fikrinizi yayındırdım. Mən bilirdim ki, siz mənə içki təklif edəcəksiniz. Axı siz məni viskiyə qonaq etmək istəyirdiniz, deyilmi? Qalan məsələlər

isə çox sadə idi. Mən dəhlizə çıxarkən, orda məni artıq Qastinqs gözləyirdi. Mən sizin verdiyiniz zəhərli viskini Qastinqsin stəkanıyla dəyişdim və qayıtdım. İndi budur, komediya bitdi.

Puaro stəkanı Qastinqsə qaytardı.

– Məncə, öz rollumun öhdəsindən yaxşı gəldim, – Puaro dedi.

Müəyyən zaman kəsiyində isə Reynor və Puaro bir-birini susqun-susqun süzdülər.

Sonra katib dedi:

– Siz bu evə qədəm qoyandan bəri mən sizdən qorxurdum. Mənim planım işləməliydi. Bu zəhrimara qalmış düstura görə mən minlərlə dollar qazanacaqdım. Ancaq sizi

gördükdən sonra uğur qazanacağıma şübhəylə yanaşdım. Bəlkə də mən bu qoca axmağı o dünyalıq etməkdə tələskənliyə yol verdim.

– Mən lap əvvəldən dedim ki, siz heç də axmaq deyilsiniz, – Puarro cavab verdi.

Bəstəboy detektiv özündən razı halda kresloda əyləşdi. Cepp katibin qarşısında dayandı.

– Edvard Reynor, siz cənab Klodun qəsdən öldürülməsində təqsirli bilinərək, həbs edirsiniz. Xəbərdarlıq edirəm, deyəcəyiniz hər bir söz sizə qarşı istifadə oluna bilər.

Cepp konstebelə işarə etdi ki, Reynoru aparsın.

BÖLÜM 20

Reynor konstebelin müşayiətilə kitabxanadan çıxarkən az qala çiyiniylə qoca miss Emorinin çiyinə toxunsun. Kerolayn onları heyrətli baxışlarla yola salırdı. Puaro onun qarşısına çıxdı.

– Müsyö Puaro, – Kerolayn ah çəkdi, – doğrudanmı mənim yazıq qardaşımı cənab Reynor öldürüb?

– Madmazel, təəssüf edirəm, ancaq həqiqət bundan ibarətdir, – Puaro dedi.

Xanım Kerolayn az qalmışdı həyəcandan danışığ qabiliyyətini itirsin.

– Oy-oy! – möhkəm səsle dedi o. – Qulaqlarıma inanmıram! Belə alçaqlıqmı olar?! Biz isə düşünürdük ki, mənim qardaşımı kimsə ailə üzvlərindən biri zəhərləyib. “Arı mumu” və sair...

Kerolayn cəld qapıya tərəf addımladı, az qala Riçardla toqquşsun. Barbara isə bağdan gəlirdi.

– Kim olsaydı, inanardım, amma bircə Edvard Reynor yox! – Barbara yüksək səsle dedi. – Heç ağlıma da gəlməzdi. İnana bilmirəm. Onun cani olmasını yalnız ağıllı

detektiv təxmin edə bilərdi. Görəsən, bu, kim ola bilərdi?

Barbara çoxmənalı baxışlarla bəstəboy detektivə baxdı, Puaro isə hörmət əlaməti olaraq inspektor tərəfə təzim edib, dedi:

– Madmazel, işi inspektor Cepp aparırdı.

Cepp onu tərifləyən bəstəboy detektivin qarşısında sıxıldı.

– Bilirsiniz, Puaro, siz çox gözəl insansınız. Həm də əsl centlmensiniz.

Cepp cəld hamıya təzim edib, çıxış tərəfə yönəldi, yolda isə heyrət içində olan Qastinqsin əlindən viski stəkanını aldı.

– Qastinqs, icazə verin, bu stəkanı özümlə aparım, axı bu, dəlil-sübutdur.

– Məgər Klod əminin qatilini inspektor Cepp tapdı? – Barbara bəstəboy detektivdən soruşdu. – Axı qatili məhz siz tapdınız, siz Erkül Puaro!

Puaro həmkarı Qastinqsin yanında dayandı və onun çiynini qucaqladı.

– Madmazel, – o dedi, – əslinə qalsa, cinayət işinin açılması Qastinqsə qismət oldu. Məhz Qastinqsin işlətdiyi dahiyənə fraza məni doğru yola istiqamətləndirdi. Onu bağa aparın və sizə bütün hadisələri təfərrüatıyla danışmağa vadar edin.

Puaro həmkarı Qastinqsi Barbaraya tərəf itələdi və hər ikisini yola saldı.

Riçard da nəşə demək istəyirdi, ancaq elə bu məqamda yenə qapı açıldı və kitabxanaya Lüsiya daxil oldu. O, ərini görcək özünü itirdi.

– Riçard, – o, ürkək-ürkək dedi.

Riçard arvadına baxdı.

– Lüsiya!

Lüsiya bir neçə addım irəli gəlib dayandı.

– Mən... – o, sözə başladı və yenə dayandı.

Riçard ona yaxınlaşdı.

– Sən...

Onların hər ikisi həyəcanlıydılar, hər ikisi özünü narahat hiss edirdi. Qəfildən Lüsiya bəstəboy detektivin ona baxdığını görüb, yaxınlaşdı və əlini Puaroya uzatdı:

– Müsyö Puarro, sizə necə təşəkkür edim, bilmirəm.

Puarro onun əlindən tutdu.

– Madam, sizin dərd-bəlanızın sonu çatdı,
– Puarro dedi.

– Düzdür, cani tutulub. Ancaq mənim kədərli günlərim... görəsən, arxadamı qaldı? – Lüsiya qəmli-qüssəli dedi.

Puarro onun üzünə baxdı.

– Hə, əziz qızım, doğrudan da, sizin bəniziniz solğundu, elə də xoşbəxt adama bənzəmirsiniz.

– Bilmirəm, nə zamansa xoşbəxt olacağammi?

– Niyə də yox?! – Puarro göz vurdu. – Qoca Puaroya güvənin.

O, Lüsüyanı stulda əyləşdirdi və qəhvə masasının üstündəki dörd kağız parçasını götürüb Riçarda təqdim etdi:

– Müsyö, icazənizlə, cənab Klodun möhtəşəm kəşflərini sizə təqdim edərdim! Kağız parçalarını yapışdırarsınız və cənab Klodun kəşf etdiyi düstur, necə deyərlər, təzə görünəcək.

– İlahi, heç bu düstur yadıma da düşmürdü!
– Riçard yüksək səslə dedi. – Bu kağızı heç görmək də istəməzdim. Bu düstur bizə baha başa gəldi. O, atamı məhv etdi, az qala bizi də məhv edəcəkdi.

– Bu kağızla nə etmək fikrindəsən? –

Lüsiya soruşdu.

– Bilmirəm. Bəs sən nə etməyimi istərdin?

– Bilmirəm, mənim istəyimi yerinə yetirərsənmi? – Lüsiya ərinin qulağına pıçıldadı.

– Bu kağız sənindir, nə istəyirsən, et, – Riçard kağız yığınınını arvadının ovcuna qoydu.

– Təşəkkür edirəm, Riçard, – Lüsiya dedi.

Lüsiya buxarıya yaxınlaşdı və kağızları içəri tulladı, kibriti alışıdırıb, onları yandırdı.

– Dünyada iztirablar onsuz da çoxdur, onları artırmaq nəyə lazım.

– Madam, siz cənab Klodun kəşflərini ocağa elə atdınız ki, sanki o, on minlərlə funt

dəyərində deyil, bir neçə pensdir. Mən sizə heyran oldum.

– İndi bu kəşflər külə çevrildi, – Lüsüya ah çəkdi. – Elə mənim həyatım kimi.

Puaro qəhqəhə çəkdi.

– Oh, la, la! Bizim hamımızın cənazə duası etmək zamanımız yetişib, – detektiv şən səsle dedi. – Amma yox, məncə, hələ tezdir. Mən hələ şənlənməyi, gülümsəməyi, sevinməyi, mahnı oxumağı və rəqs etməyi tərgitməmişəm. Bir mənə qulaq asın, əzizlərim, – Puaro hər ikisinə müraciətlə dedi. – Bax, madam burnunu niyə sallayıb? Çünki o düşünür ki, əri Riçardı aldadıb. Bəs müsyö niyə burnunu sallayıb? Çünki o elə düşünür ki, arvadı

Lüsiyadan nahaq şübhələnilib. Amma sizin hər ikinizin istəyi eynidir, bir-birinizi qucaqlamaq istəyirsiniz.

Lüsiya detektivin bu sözlərindən ruhlanıb ərinə yaxınlaşdı.

– Riçard!.. – o, həlim səslə dedi.

– Madam, – Puaro onu saxladı, – qulaq asın. Deyəsən, cənab Klod sizdən şübhələnilirdi, elə bilirdi onun hesablamalarını siz oğurlamaq istəyirsiniz. Bir neçə həftə əvvəl kimsə... Yəqin ki, Karellinin cinayət ortaqlarından kimsə... Belə adamlar həmişə bir-birinə qarşı alçaqlıq etməyə çalışırlar. Belə deyək: kimsə anonim məktub göndərmişdi, orda sizin ananızın adı çəkilirdi. Ancaq sizin əriniz sizin

nədə ittiham olunduğunuzu bildikdə, cinayəti öz boynuna götürmək istədi... Hətta inspektor Ceppi də buna əmin edəcəkdi... Riçard sizi xilas etmək üçün belə etdi.

Lüsiya sevgi dolu baxışlarını əri Riçarda tuşladı.

– Siz isə müsyö, – Puarro davam edirdi, – bilməlisiniz ki, yarım saat əvvəl sizin arvadınız məni əmin etmək istəyirdi ki, guya qayınatasının qatili özü imiş, çünki o da sizin ittiham olunacağınızdan qorxurdu, elə bilirdi ki, sizdən şübhələnilər.

– Lüsiya, – Riçard arvadına yaxınlaşıb, həlim səslə dedi.

– Siz ingilis olduğunuz üçün çətin ki, mənim yanımda qucaqlaşasınız, deyilmi? – Puaro gülümsündü və çıxmağa hazırlaşdı.

Lüsiya əlini detektivə uzatdı:

– Mən sizi heç bir zaman unutmayacam, heç bir zaman!

– Elə mən də sizi unutmayacam, madam.

Puaro nəzakətlə Lüsiyanın əlini öpdü.

– Puaro, – Riçard dedi, – heç bilmirəm, nə deyim. Siz mənim həyatımı, sevgimi xilas etdiniz. Daha sözüm yoxdur...

– Özünüzü üzməyin, əziz dostum, – Puaro dedi. – Sizə köməyimin dəyməsinə görə şadam.

Riçard arvadı Lüsüyanı qucaqladı, onlar baxışlarını bir-birindən çəkə bilmirdilər, gənc sevgili cütlük bağa yönəldi.

Puaro onların arxasınca dedi:

– Tanrı sizi qorusun, mənim övladlarım! Yeri gəlmişkən, əgər bağda madmazel Barbaranı görsəniz, xahiş edərsiniz ki, mənim həmkarım Qastinqsi, nəhayət, qaytarsın, – o, zarafatla dedi. – Axı biz Qastinqslə Londona getməliyik.

Onun baxışları buxarıya sataşdı.

– Oho! – o, üz-gözünü qırışdırdı, yaxınlaşıb kağız vazasını düzəltdi. – Voila! Qayda-qanun bərpa edildi.

Puaro məmnunluq duyğusuyla qarıya
yönəldi.